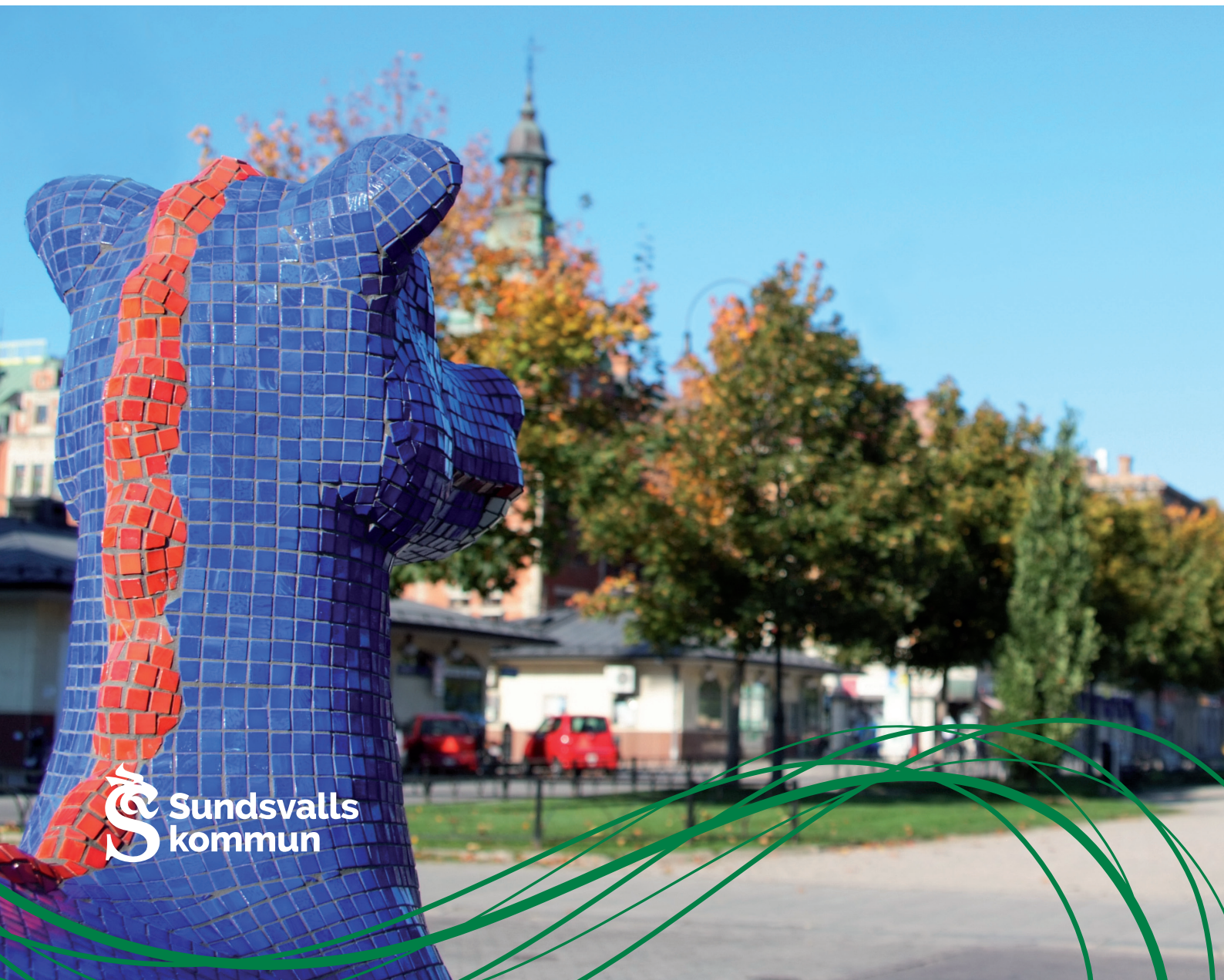

Renhållningsordning

Avfallsplan

med lokala föreskrifter om avfallshantering
för Sundsvalls kommun 2015-2020

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte	3
1.2	Organisation	4
2	Mål	5
2.1	Område 1: Minska avfallsmängderna	6
2.2	Område 2: Ökad återvinning och återanvändning.....	6
2.3	Område 3: Minskad spridning av miljögifter.....	7
2.4	Område 4: Ökad service och information	8
2.5	Utredningsuppdrag fastighetsnära insamling.....	8
3	Åtgärder med syfte att stärka hanteringen av avfall.....	10
4	Kommunbeskrivning.....	15
4.1	Näringslivets utveckling.....	15
4.2	Befolkning och sysselsättning.....	15
5	Nulägesbeskrivning och problemanalys.....	18
5.1	Hushållsavfall.....	18
5.2	Verksamhetsavfall.....	25
5.3	Producentansvar	27
5.4	Behandlingsanläggningar	30
5.5	Nedlagda kommunala soptippar.....	31
5.6	Nedlagda industritippar.....	32
5.7	Regionalt samarbete	33
5.8	Nedskräpning	33
5.9	Illegala bilskrotor	34
5.10	Återbruk	34
6	Miljöbedömning.....	36
6.1	Nollalternativ	36
6.2	Miljöbedömning av lokala mål	36
6.3	Miljöbedömning av planerade åtgärder.....	38
6.4	Bedömning betydande miljöpåverkan.....	40

Bilagor

Bilaga 1	Lokala föreskrifter för Sundsvall 2015-2020
Bilaga 2	Nationella, regionala och kommunala miljömål
Bilaga 3	Instruktion - uppföljning av mål
Bilaga 4	Utvärdering av avfallsplan i Sundsvall kommun 2008-2011
Bilaga 5	Redovisning av utredningsläget för gamla deponier
Bilaga 6	Redovisning till länsstyrelsen
Bilaga 7	Enkät för undersökning
Bilaga 8	Planens disposition med hänvisning till lagstiftning
Bilaga 9	Beskrivning av samråd
Bilaga 10	Kommunfullmäktigebeslut § 189

1 Inledning

Mycket har hänt sedan den första avfallsplanen togs fram i Sundsvalls kommun i början av nittioalet. Merparten av avfallet hamnade då på deponi, jämförelsevis är det endast en liten del av avfallet som hamnar på deponi idag. Tack vare information, lagstiftning och teknikutveckling har vi under de senaste tjugo åren kommit långt med energiåtervinning och materialåtervinning, men vi kan fortfarande bli bättre. Målsättningar som vi hade då om att minska avfallens mängd och farlighet är fortfarande utmaningar idag. I avfallsplanen anger kommunen ambitionen med avfallshanteringen inom kommunens geografiska område.

Varje kommun är enligt miljöbalken skyldig att upprätta en renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter om avfallshantering. I avfallsförordningen SFS 2011:927 regleras vad avfallsplanen och renhållningsordningen ska omfatta. Det finns även föreskrifter från Naturvårdsverket att följa. I bilaga 8 finns hänvisningar om hur planen uppfyller ovanstående lagstiftning.

Kommunfullmäktige har under 2007 antagit renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter för Sundsvalls kommun med giltighetstid för åren 2008-2011. Giltighetstiden har därefter förlängts t.o.m. 2014-12-31. Den nya avfallsplanen föreslås träda i kraft 2015-01-01 och gälla till 2020-12-31. Förslag på den nya avfallsplanen är på samråd mellan 8 april till 24 maj 2013. Efter samrådet revideras planen innan den slutligen antas av kommunfullmäktige.

Enligt avfallsförordningen ska uppgifterna i avfallsplanen ses över minst vart fjärde år och uppdateras vid behov. Ett skäl till framtagande av en ny avfallsplan med lokala föreskrifter från och med 2015 är att de ska ligga till grund för ny upphandling av entreprenör för hämtning av hushållsavfall. Även förändringar i lagstiftningen inom avfallsområdet har påverkat beslutet att ta fram en ny renhållningsordning. Under 2011 trädde den nya avfallsförordningen i kraft som ett led i implementeringen av ramdirektivet om avfall i svensk lagstiftning. Under 2012 beslutade regeringen om nya etappmål som rör avfall och Naturvårdsverket beslutade om en ny nationell avfallsplan. I bilaga 2 finns en sammanställning av nationella, regionala och kommunala miljömål som varit vägledande vid framtagande av förslag på nya avfallsmål för Sundsvalls kommun.

Årliga uppföljningar ska göras av avfallsplanen vilka ska redovisas via kommunens livsmiljöbarometer. En fördjupad uppföljning av planen föreslås att påbörjas under 2017 för behandling av kommunfullmäktige under 2018.

1.1 Syfte

Avfallsplanen och de lokala föreskrifterna ska:

- Vara styrdokument för kommunkoncernens agerande inom avfallsområdet.
- Ligga till grund för Reko Sundsvall AB verksamhet.
- Ligga till grund för upphandling av renhållningsentreprenör.
- Utgöra informationskälla för allmänhet och andra som berörs av avfallsfrågorna.
- Bidra till att nationella miljö kvalitetsmål uppnås med EU:s avfallshierarki som vägledning.

1.2 Organisation

Renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter antas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har enligt nu gällande föreskrifter verksamhetsansvar för avfallshanteringen i kommunen. Den politiska ärendehan-lingen sker i Kommunstyrelsens infrastruktur- och serviceutskott, INSU. En arbetsgrupp bestående av representanter från strategisk planering vid stadsbyggnadskontoret, miljökontoret och Reko Sundsvall har svarat för utredningsarbetet. Chefer från ovanstående förvaltningar och bolag har ingått i en styrgrupp. Vid utredningsarbetet har kontakt skett med ett flertal privata och kommunala förvaltningar, företag och organisationer.

2 Mål

Det finns många mål och riktlinjer för avfallshantering. Vägledande vid framtagande av mål till Sundsvalls kommuns avfallsplan har varit EU:s avfallshierarki, Naturvårdsverkets allmänna råd till NFS 2006:6, Sveriges miljö kvalitetsmål, den nationella avfallsplanen, regionala miljömål, Sundsvalls hållbara tillväxtstrategi RIKARE, Agenda 21, Sundsvalls Energi och klimatstrategi, de fyra hållbarhetsprinciperna i Sveriges ekokommuner, avfallsplanens projektdirektiv, tidigare avfallsplan och synpunkter vid framtagande av planen. Utifrån den bakgrunden har fyra prioriterade områden, elva mål och ett utredningsuppdrag identifierats:

1. Minska avfallsmängderna
  - 1.1 *Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012.*
  - 1.2 *Minska matavfallet i kommunens skolrestauranger med 20% med startår 2013.*
  - 1.3 *Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor. (Köper/säljer/tar emot/ ger bort)*
2. Ökad återvinning och återanvändning
  - 2.1 *Mängden förpackningar i kärll- och säckavfall ska vara max 0,6 kg/hushåll och vecka.*
  - 2.2 *Senast år 2017 ska avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.*
  - 2.3 *Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.*
3. Minskad spridning av miljögifter
  - 3.1 *0 % farligt avfall och elavfall i kärll- och säckavfall.*
  - 3.2 *Åtgärda gamla kommunala deponier.*
  - 3.3 *Näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till mark där näringen behövs.*
4. Ökad service och information
  - 4.1 *Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.*
  - 4.2 *95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.*
5. Utredningsuppdrag: Fastighetsnära insamling

I bilaga 3 anges en utförligare instruktion om hur målen ska följas upp.

Det är viktigt att sträva efter att minska avfallets mängd och farlighet även för avfall som inte är hushållsavfall. Det saknas dock statistik över detta avfall, och det är därmed svårt att sätta mätbara mål. I de fall det finns förbättringsmöjligheter, men det inte går att sätta mätbara mål har åtgärder istället kopplats till de övergripande områdena ovan. Utöver åtgärder kopplade till mål och övergripande områden har

åtgärder för nedskräpning lagts till, eftersom åtgärder för nedskräpning varit en återkommande synpunkt vid samrådet.

2.1 Område 1: Minska avfallsmängderna

Vårt sätt att producera och konsumera är en orsak till många av dagens miljöproblem. Hanteringen av avfall har blivit effektivare men mängden avfall ökar ständigt. I början av 1900-talet slängde varje svensk 25-30 kilo per år. 1990 hade andelen avfall per person och år i Sverige stigit till 300 kg. År 2011 slängde vi så mycket som 500 kg per person. Att minska avfall är ett prioriterat område som lyfts fram i såväl EU:s avfallshierarki som Naturvårdsverkets föreskrifter, den nationella avfallsplanen och i flera kommunala skrifter och mål. Genom att minska avfall spar vi på energi, minskar utsläpp av växthusgaser och hushåller med jordens ändliga resurser. Den nationella avfallsplanen visar att det är mat, elavfall och textil där ändringar kan få störst effekt ur ett livscykelperspektiv. Inom området Minska avfallsmängderna vill Sundsvalls kommun arbeta mot följande mål:

Mål 1.1 Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012.¹

Vid en första anblick kan målet upplevas som försiktigt, men med vetskap om trenden med ökade avfallsmängder och framtidsscenarioer som visar att vi riskerar att slänga minst dubbelt så mycket avfall om 20 år (Östblom m.fl. 2010) innebär målet en utmaning.

Mål 1.2 Minska matavfallet i kommunens skolrestauranger med 20 % med startår 2013.²

Uppskattningsvis 25-30 % av maten från skolrestauranger slängs i onödan. Resurs- och miljövinster är stora vid förebyggande av matsvinn. Genom att minska matsvinnet minskar resursförbrukningen genom hela produktionskedjan från framställningen av råvaran till den färdiga produkten.

Mål 1.3 Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor.³ (Köper/säljer/tar emot/ger bort)

En metod att minska avfallsmängderna är genom att förlänga livslängden på produkter som redan finns på marknaden. Därför är det intressant att försöka påverka och följa upp kommuninvånarnas konsumtionsbeteenden. Vid en enkätundersökning 2013 uppgav totalt 78 % att de ofta eller ibland handlar begagnat, varav 15 % att de handlar begagnat ofta. Med handlar avses köper/säljer/tar emot/ger bort.

2.2 Område 2: Ökad återvinning och återanvändning

I Sverige är vi duktiga på återvinning och endast en procent av hushållsavfallet hamnar på deponi, men vi kan ändå bli bättre. Drygt hälften av hushållsavfallet behandlas genom energiutvinning. Mer skulle kunna sorteras ut till återanvändning eller materialåtervinning. Enligt EU:s avfallshierarki ska återanvändning prioriteras efter minimering. I tredje hand prioriteras materialåtervinning och därefter energi-

¹ Målet följs upp utifrån Reko Sundsvalls statistik över insamlade mängder uppdelat på avfallslag enligt Avfall webs definitioner.

² Följs upp av Barn och Utbildning genom mätningar enligt den modell som använts under projektet mindrematsvinn.nu

³ Målet följs upp i Reko Sundsvalls kundundersökningar.

återvinning. Det finns nationella etappmål för återvinning av matavfall och bygg- och rivningsavfall. Med dessa utgångspunkter föreslår kommunen följande mål:

Mål 2.1 Mängden förpackningar i kärl och säckavfall ska vara max 0,6 kg/hushåll och vecka.⁴

Ungefär en tredjedel av det som hamnar i det gröna kärlet i Sundsvall är förpackningar som skulle kunna sorteras ut till återvinning. Att återvinna förpackningar sparar mycket energi. Sundsvallsborna är duktiga på att sortera ut förpackningar om man jämför med andra kommuner i landet, men klart bäst att sortera ut förpackningar är kommuner som infört fastighetsnära insamling. Målet är satt utifrån medelvärde för kommuner som har fastighetsnära insamling.

Mål 2.2 Senast år 2017 ska avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar, källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.⁵

Sundsvalls kommunkoncern har ett ansvar att vara föregångare när det gäller källsortering.

Mål 2.3 Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.⁶

Sundsvalls kommun införde 2009 frivillig matavfallssortering. Matavfallet komposteras, men målsättningen är att det ska rötas till biogas. Om fler hushåll sorterar matavfall kommer den insamlade mängden matavfall att öka.

2.3 Område 3: Minskad spridning av miljögifter

Farligt avfall innehåller ämnen som är skadliga för hälsan och miljön. Några av de egenskaper som utmärker farligt avfall kan vara giftigt, cancerframkallande, frätande, fosterskadande, smittförande eller brandfarligt. Därför är det viktigt att man sorterar och lämnar in sitt farliga avfall på rätt sätt. Om dessa miljöfarliga ämnen hamnar i naturen bryts de ner mycket långsamt eller inte alls och skadar djur- och växtliv och människors hälsa.

Mål 3.1 0 % farligt avfall och elavfall i kärl och säckavfall⁷

Andelen farligt avfall och elavfall i kärl- och säckavfall är väldigt låg i Sundsvall. Eftersom även små mängder kan ha påverkan på miljö och hälsa bör nolltolerans eftersträvas. Farligt avfall som hittats i kärl- och säckavfallet vid plockanalyser är batterier, parfymer, nagellack, gasflaskor, lågenergi- och glödlampor, enstaka mediciner och elavfall i första hand i form av kablar.

Mål 3.2 Åtgärda gamla kommunala deponier⁸

Målet innebär att enligt plan, beslutad av kommunfullmäktige 2011-05-02, § 171, åtgärda samtliga gamla kommunala deponier senast 2021.

⁴ Följs upp av Reko Sundsvall genom plockanalyser. Målet är korrigerat för fukt.

⁵ Följs upp av Koncernstaben.

⁶ Reko Sundsvall följer upp målet enligt Naturvårdsverkets instruktioner.

⁷ Följs upp av Reko Sundsvall genom plockanalyser.

⁸ Följs upp av Stadsbyggnadskontoret.

Mål 3.3 Näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till mark där näringen behövs.⁹

Slam från avloppsreningsverk innehåller näringsämnen som t.ex. kväve och fosfor som kan återföras till kretsloppet. Fosfor är en ändlig resurs.

2.4 Område 4: Ökad service och information

Att vi erbjuder en god service och genomtänkt information är förutsättningar för att vi ska lyckas med en väl fungerande avfallshantering.

Mål 4.1 Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.¹⁰

Totalt har kommunkoncernen ca 8 000 anställda. Om samtliga tillgodogör sig grundläggande kunskap om hur avfall ska hanteras bidrar det till de övergripande ambitionerna i planen.

Mål 4.2 95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.¹¹

Hushållen har en stor del av ansvaret för att källsorteringen ska fungera i Sverige. Om hushållen är nöjda med avfallshanteringen så är det större chans att avfallet hamnar på rätt ställe. Kundnöjdheten 2012 var 76 % i Sundsvall enligt SCB:s kundundersökning, bäst i landet 2012 var Borlänge med 89 %. Enligt Rekos senaste enkätundersökning, formulerad efter Avfall Sveriges rekommendationer, var kundnöjdheten 88 % år 2013.

2.5 Utredningsuppdrag fastighetsnära insamling

En statlig avfallsutredning på uppdrag av regeringen presenterades under 2012 med utgångspunkt att göra avfallshanteringen mer effektiv och miljömässig. Utredningen föreslår bland annat att ansvaret att samla in förpackningar och tidningar från hushållen flyttas från producenterna till kommunerna.

Idag finns i landet flera sätt att organisera insamling av ett antal olika sorters avfall direkt vid bostäder. Detta underlättar för hushållen att lämna sitt avfall utan att behöva transportera det till en återvinningsstation. Hushållen kan också lämna sitt avfall sorterat även vid den egna bostaden. En sådan lösning kallas fastighetsnära insamling. Rimligen bör ett smidigt system för hushållen kunna leda till att en högre andel av avfallet lämnas rätt sorterat.

Två olika grundprinciper används f.n. för fastighetsnära insamling i landet. Dessa exemplifieras av Södertälje och Eskilstuna.

2.5.1 Södertälje

I Södertälje kan ett hushåll välja att använda två kärl. I det ena kärlet finns fack för grön påse med matavfall, restavfall, pappersförpackningar, färgat glas och hårdplast. Detta kärl töms varannan vecka. Kärl två har fack för ofärgat glas, mjukplast, metall och tidningar. Det töms en gång i månaden. Glödlampor kan läggas i en plastpåse ovanpå ett av kärlet så tas de med vid tömning.

---

⁹ Följs upp av MittSverige vatten.

¹⁰ Följs upp av Koncernstaben

¹¹ Målet följs upp i Reko Sundsvalls kundundersökningar.

2.5.2 Eskilstuna

Eskilstuna, som blev utsedd till årets återvinningskommun 2011, har en helt annan teknik än Södertälje. 20 000 hushåll i Eskilstuna är först i Europa med att färgsortera sex olika avfallstyper. Avfallet sorteras i färgade plastpåsar, t.ex. läggs metallförpackningar i grå påse och matavfall i grön påse, som alla slängs i samma kärl. Påsarna färgsorteras sedan maskinellt i en optisk sorteringsanläggning. När påsarna håller på att ta slut ska en av dem fästas på brevlådan så levererar brevbäraren en rulle med nya påsar.

2.5.3 Förslag

Utvecklingen sker snabbt inom avfallshanteringen. Kärl, fordon, teknik och anläggningar, behov av personal, kostnader och taxor för kunderna är exempel på faktorer som behöver utredas närmare innan beslut kan tas om att införa fastighetsnära insamling i Sundsvall.

Även flerbostadshus och verksamheter bör ingå i utredningen, där samverkan med fastighetsägare är en viktig del. Utredningen ska även leda fram till ett ställningstagande om eventuellt fortsatt användande av sopnedkast.

Funktionshindrade personers möjligheter att använda sig av ett nytt system för sortering och insamling av avfall ska uppmärksammas i utredningen.

Sammantaget kan fastighetsnära insamling erbjuda klara fördelar jämfört med nuvarande system. Sundsvalls kommun ska därför utreda metod, tekniska förutsättningar och ekonomi för fastighetsnära insamling. Utredningen ska ligga till grund för ett beslut om hur avfallshanteringen ska fungera i Sundsvall i framtiden.

3 Åtgärder med syfte att stärka hanteringen av avfall

För att nå målen i denna avfallsplan krävs att åtgärder vidtas av kommunala nämnder och bolag, privata aktörer samt av medborgare och allmänhet i kommunen. För kommunala bolag och nämnder innebär en avfallsplan styrande mål och aktiviteter som ska arbetas in i organisationens mål- och resursplaner samt verksamhetsplaner. Utförda aktiviteter som syftar till att nå målen ska därmed följas upp i ordinarie verksamhetsuppföljning. Respektive nämnd och bolag är även löpande ansvariga för att avvikelser i förhållande till inarbetade mål och aktiviteter hanteras.

Avfallsplanen ska följas upp samlat under planperioden och löpande via inrapportering i livsmiljöbarometern (se bilaga 3).

Vissa åtgärder är kopplade till flera mål och kan då förekomma på fler än ett ställe. Återkommande åtgärder har numrerats med *. En del åtgärder är kopplade direkt till ett mål, medan andra åtgärder är mer övergripande och har då kopplats till de övergripande områdena.

Nr.	Åtgärd	Ansvar	År	Kommentar
Område 1: Minska avfallsmängderna				
1	Skolinformation	Reko i samverkan med Miljökontoret och Barn och Utbildning	Årligen	Enligt Rekos informationsplan
2	Reko bistår med råd och upplysningar till de organisationer och företag som arbetar med återbruk.	Reko	Årligen	
3	Vid framtagande av verksamhetsplan ska även informationsplan tas fram där åtgärder för att minska avfallet finns med.	Reko	Årligen	
4	Säkerställa tillsyn av bygg- och rivningsavfall i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	
5	Säkerställa tillsyn av avfall i livsmedelsverksamheter i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	Särskild fokus på matavfall
Mål 1.1: Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012.				

6	Utreda och införa tydligare styrmedel i avfallstaxan.	Reko	Årligen	
Mål 1.2: Minska matavfallet i kommunens skolrestauranger med 20 % med startår 2013.				
7	Mätning av matavfallsmängder och återkoppling till skolköken.	Barn och Utbildning	Årligen	
Mål 1.3: Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor. (Köper/säljer/tar emot/ger bort)				
8	Utreda möjligheter till utökat återbruk vid återvinningscentralerna.	Reko	2015	
Område 2: Ökad återvinning och återanvändning				
*	Skolinformation	Reko i samverkan med Miljökontoret och Barn och Utbildning	Årligen	Enligt Rekos informationsplan
9	Samarbete mellan Sundsvalls kommun och Skanska Sverige AB kring källsortering av byggavfall.	Stadsbyggnadskontoret deltar i arbetet med att initiera källsortering vid nybyggnation.		
10	Utreda utökad sortering av t.ex. gips och textilier.	Reko	2018	
*	Utreda och införa tydligare styrmedel i avfallstaxan .	Reko	Årligen	
11	Införa egna kärl för fritidshus.	Reko	2016	Påverkar avfallstaxan
12	Utreda hantering av latrin.	Reko	2015	
*	Säkerställa tillsyn av bygg- och rivningsavfall i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	
Mål 2.1: Mängden förpackningar i kärl och säckavfall ska vara max 0,6 kg/villahushåll och vecka.				
13	Utreda fastighetsnära insamling för att minska mängden avfall som	Kommunstyrelsen/ Reko	2015	

	hamnar i kärll- och säckavfallet.			
14	Plockanalys	Reko	Årligen	Ca 100 000 kr per år totalt för alla plockanalyser.
Mål 2.2: Senast år 2017 ska avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar, källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.				
15	Utbildningspaket, kopplat till målet om att alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.	Reko	2015	Utbildningspaket enligt Rekos budget. Kostnad för arbetstid för kommunanställda tillkommer i respektive förvaltning och bolag.
16	Införa källsortering för samtliga förvaltningar och bolag.	Koncernstaben, Stadsbacken	2017	
Mål 2.3: Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.				
17	Styra mot rötning vid upphandling av biologisk behandling av matavfall.	Reko	2015	
18	Införa obligatorisk insamling av matavfall vid byggande av regional biogasanläggning.	Reko	Vid eventuel lt beslut	Påverkar avfallstaxan
19	Minst hälften av sopbilarna ska drivas av kretsloppsanpassat bränsle.	Reko	2015	
Område 3: Minskad spridning av miljögifter				
20	Säkerställa tillsyn av nedlagda industrideponier i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	
21	Säkerställa tillsyn av nedlagda kommunala tippar i miljönämndens	Miljökontoret	Årligen	

	tillsynsplaner.			
22	Säkerställa tillsyn av farligt avfall i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	
*	Säkerställa tillsyn av bygg- och rivningsavfall i miljönämndens tillsynsplaner.	Miljökontoret	Årligen	
Mål 3.1: 0 % farligt avfall och elavfall i kärl och säckavfall.				
23	Införa fastighetsnära insamling av farligt avfall och elavfall.	Reko	2016	
24	Fortsatt låta tömning av säkerhetsskåp för farligt avfall ingå i taxan för flerbostadshus.	Reko	Årligen	
*	Plockanalyser	Reko	Årligen	Ca 100 000 kr per år totalt för alla plockanalyser.
Mål 3.2: Åtgärda gamla kommunala deponier senast 2021.				
25	Fortsätta att genomföra upprättad åtgärdsplan.	Stadsbyggnadskontoret		Budgetmedel 124 miljoner, varav 108 miljoner återstår jan 2013
Mål 3.3: Näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till mark där näringen behövs.				
26	Utreda användningsområden för slam och hur näringsämnen kan återföras till kretsloppet utan risk för hälsa och miljö	MittSverige Vatten	2018	
27	Prioritera tillsyn av uppströmsarbetet i samband med tillsyn av avloppsreningsverken.	Miljönämnden	Vid tillsyn	
Område 4: Ökad service och information				
28	Utreda infrastruktur av	Reko	2018	

	sopsugar.			
29	Kampanjer kring insamling av trädgårdsavfall.	Reko	2016	
30	Fortsatt finansiera samordnare för Y-renhållare.	Reko	Årligen	
Mål 4.1: Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag ska ges kunskaper om hur avfall ska hanteras.				
*	Utbildningspaket, anpassat för arbetsplatsträffar och/eller självstudier.	Reko	2015	Utbildningspaket enligt Rekos budget. Kostnad för arbetstid för kommunanställda tillkommer i respektive förvaltning och bolag.
Mål 4.2: 95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.				
31	Utreda öppettider på återvinningscentraler.	Reko	Årligen	
32	Utreda byggande av ny återvinningscentral.	Reko	2015	
33	Utveckla "Mina sidor".	Reko	2015	
34	Enkätundersökningar.	Reko	Årligen	

Åtgärder mot nedskräpning				
35	Genomföra 2-3 aktiviteter per år för skräpplockning, t.ex. genom att delta i Håll Sverige Rents "Skräpplockardagarna".	Reko och Miljökontoret	Årligen	
36	Föreslå att en miljon kronor årligen reserveras för arbete mot nedskräpning och att ett uppdrag inom MRP-processen används för att implementera förslaget.	Stadsbyggnadskontoret	Årligen	En miljon kronor per år.

4 Kommunbeskrivning

4.1 Näringslivets utveckling

Sverige generellt och Sundsvallsregionen i synnerhet är mycket exportberoende. Näringslivsstrukturen i Sundsvallsregionen har historiskt kännetecknats av en ekonomiskt stark, storskalig tillverkningsindustri samt en betydande offentlig sektor. Nu växer emellertid privata tjänster medan arbetstillfällena i industrin och offentlig sektor blir färre.

Sundsvall bildar tillsammans med Timrå, Härnösand och Ånge en funktionell arbetsmarknadsregion (FA). Antalet branscher i FA Sundsvall är ungefär vad som kan förväntas mot bakgrund av folkmängden. År 2008 uppgick antalet branscher till 470 stycken, vilket är en något större branschbredd än i exempelvis arbetsmarknadsregionerna i Umeå och Luleå.

Jämfört med riket har Sundsvall en hög andel anställda i offentlig sektor. Andelen offentligt sysselsatta i riket uppgår till ca en tredjedel, medan motsvarande andel i FA Sundsvall är nästan 60 procent. Inom offentliga verksamheter är fördelningen mellan kommunal, landstings- och statlig sektor förhållandevis lika mellan riket och FA Sundsvall. Andelen offentliga bolag är överlag sett något högre i riket. Inom FA Sundsvall är andelen offentligt anställda lägst i Sundsvall och Ånge.

Ser vi till den privata sektorn är fördelningen mellan aktiebolag, övriga företag samt övriga organisationer tämligen lika i FA Sundsvall och riket. Jämfört med övriga kommuner inom FA Sundsvall har Sundsvall en klart högre andel privata aktiebolag.

I Sundsvalls funktionella arbetsmarknadsregion är andelen förvärvsarbete i kapitalintensiv industri 42 %, vilket kan jämföras med enbart 19 % i riket. Det beror i huvudsak på Sundsvalls specialisering inom massa-, pappers- och pappersvaruindustrin. Andelen förvärvsarbete inom arbetsintensiv och kunskapsintensiv industri är klart lägre än i riket.

Tjänsteproduktionen i Sundsvalls funktionella arbetsmarknadsregion skiljer sig inte åt jämfört med riket när det gäller fördelningen mellan arbetsintensiva, kapitalintensiva och kunskapsintensiva tjänster. Andelen förvärvsarbete inom arbets-, kapital- och kunskapsintensiva tjänster är ungefär densamma som i riket i helhet.

(Källa: "Sundsvallsregionens framtida näringsliv", Sweco Eurofutures AB, 2011)

4.2 Befolkning och sysselsättning

Under 2012 har befolkningen ökat med 574 personer till 96 687 invånare. Vid sekelskiftet var antalet invånare 93 486, vilket innebär en ökning med ca 3 200 personer sedan dess. Uttryckt i procent är ökningen ca 3,4 %. Fördelning på kön visar:

Män	48 161
Kvinnor	48 526
Totalt	96 687

4.2.1 Antal lägenheter i Sundsvall 2010-12-31 fördelade efter upplåtelseform

	Bostadsrätt	Hyresrätt	Äganderätt	Summa
Lägenhet	15 119	13 176	0	28 295
Småhus	80	83	19 008	19 171
				47 466

Det kan noteras att andelen bostadsrätter av alla lägenheter i flerbostadshus är 53 % - att jämföra med genomsnittet i riket som är 37 %. Följaktligen är andelen hyresrätter 47 % vilket är klart lägre än rikets 63 %.

Under perioden 2000-2011 har sammanlagt 989 nya bostäder byggts. Av dessa byggdes 504 stycken som småhus och 485 som lägenheter i flerbostadshus.

(Källa: SCB)

4.2.2 Antal sysselsatta på de 20 största arbetsställena i Sundsvall 2010

Antal sysselsatta

1. Sundsvalls kommun	8 125
2. Västernorrlands Läns Landsting	3 713
3. SCA	1 535
4. Försäkringskassan	1 032
5. Telia-Sonera	699
6. Bolagsverket	509
7. Metso	466
8. Mittuniversitetet	414
9. Kubikenborg aluminium AB	410
10. Posten	393
11. Centrala studiestödsnämnden	382
12. IF Skadeförsäkring AB	338
13. Statens Tjänstepensionsverk	316
14. Polisen	314
15. IKEA	237
16. E.ON	233
17. Keolis Sverige AB	219
18. PEAB	219
19. Samhall aktieföretag	208
20. SEAB	197

(Källa: SCB, sysselsatta per arbetsställennummer enligt RAMS 2010)

4.2.3 Branschfördelning av företag

Branschgrupp	Antal företag	Antal anställda
Tillverkning	206	4 848
Handel, parti och detalj	632	2 560
Jord, skogsbruk	68	609
Företagstjänster, fastighets- och uthyrningsverksamhet	1 009	2 831
El-, värme-, vattenförsörjning	19	462
Transport, magasinering, kommunikation	178	1 389
Byggverksamhet	396	1 743
Hotell, restaurang	125	600
Samhälleliga och personliga tjänster	145	424
Hälso- och sjukvård	92	302
Utbildning	53	331
Finansiell verksamhet	139	74
Utvinning av mineral	3	12
Myndigheter	2	0
Branschtillhörighet saknas	485	274

(Källa: Svensk Handelstidning Justitia, kommunrapport Sundsvall 2012-3: v 41.)

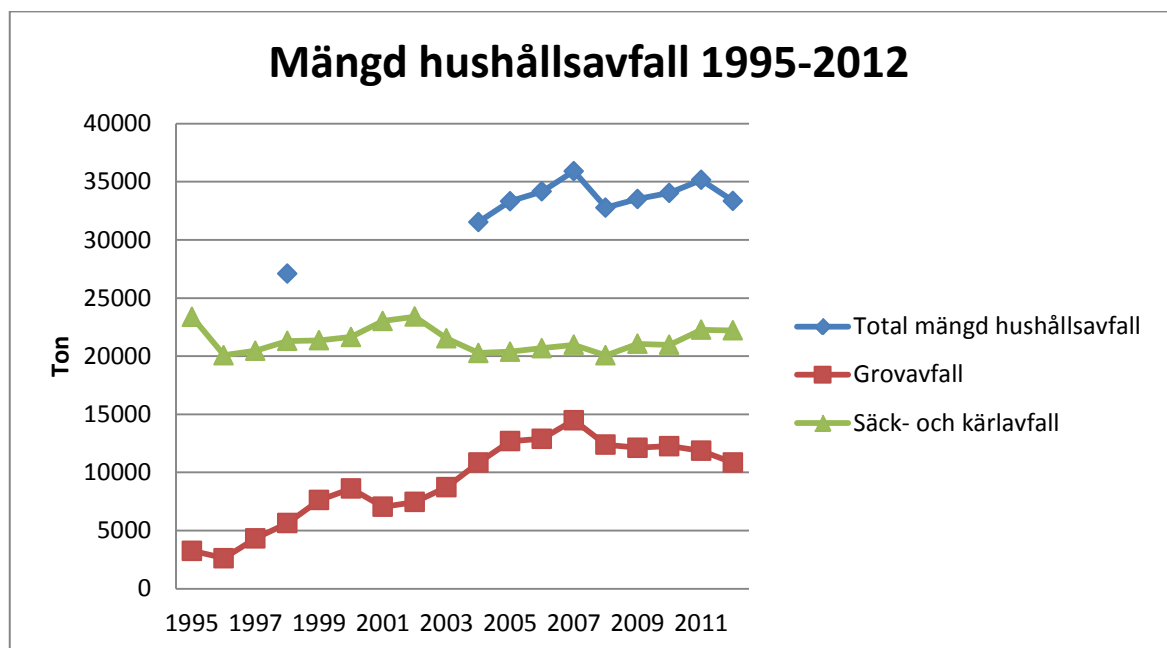
5 Nulägesbeskrivning och problemanalys

För att få en bild av hur avfallshanteringen i Sundsvalls kommun kan förbättras har en nulägesbeskrivning med problemanalys genomförts, vilket resulterat i åtgärder och ställningstaganden. Samtliga åtgärder i följande avsnitt finns även presenterade i kapitel 3, där åtgärderna är tidssatta och där det framgår vem som ansvarar för åtgärden. Ställningstaganden och mer övergripande åtgärder som beskrivs i följande avsnitt presenteras som konkreta åtgärder i kapitel 3.

5.1 Hushållsavfall

Hushållsavfall är avfall som uppkommer från hushåll och likartad verksamhet. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig inom en lokal eller i en anläggning. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, restauranger, affärer, skolor, vårdinrättningar m.m. I hushållsavfall ingår också grovavfall, farligt avfall, latrin och slam. För hushållsavfall som omfattas av producentansvar gäller inte den kommunala renhållningsskyldigheten.

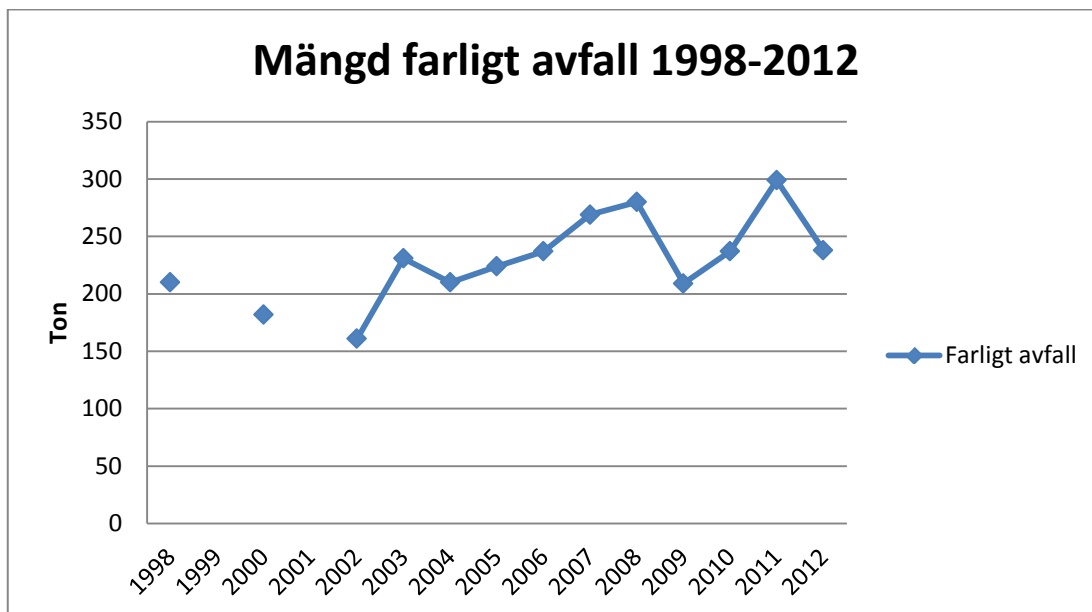
En avfallsutredning på uppdrag av regeringen föreslår stora förändringar för den kommunala renhållningsskyldigheten, t.ex. föreslås att kommunen ska få ansvar för att samla in förpackningar och returpapper från hushåll men inte längre samla in avfall jämförbart med hushållsavfall från verksamheter. En proposition med lagförslag om ändringar till följd av utredningen planerar miljöministern lämna till riksdagen i början av sommaren 2013.

Mängder hushållsavfall i Sundsvall mellan 1995-2012. Statistiken är hämtad från kommunens Livsmiljöbarometer och från Blåbergets miljörapporter. Total mängd hushållsavfall mellan åren 1995-1997 och 1999-2003 saknas i statistiken.

I figuren ovan kan vi se utvecklingen av insamlade mängder från hushållen i Sundsvalls kommun sedan 1995. Totala mängden hushållsavfall ges av den blå linjen och indikerar en ökande trend, som framför allt beror på ökade mängder grovavfall. Enligt Naturvårdsverkets statistik ökar hushållsavfallet med ca 2-3 procent per år i

Sverige. Farligt avfall är en liten del av den totala mängden hushållsavfall och redovisas separat i tabellen nedan.

Mängder farligt avfall i form av kemikalier och oljehaltigt avfall i Sundsvall mellan 1998-2012. Statistiken är hämtad från kommunens Livsmiljöbarometer. Mängd farligt avfall mellan åren 1995-1997 samt år 1999 och 2001 saknas i statistiken.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Bevaka hur avfallsutredningen påverkar renhållningen
- Genomföra åtgärder för minskning av avfallsmängder

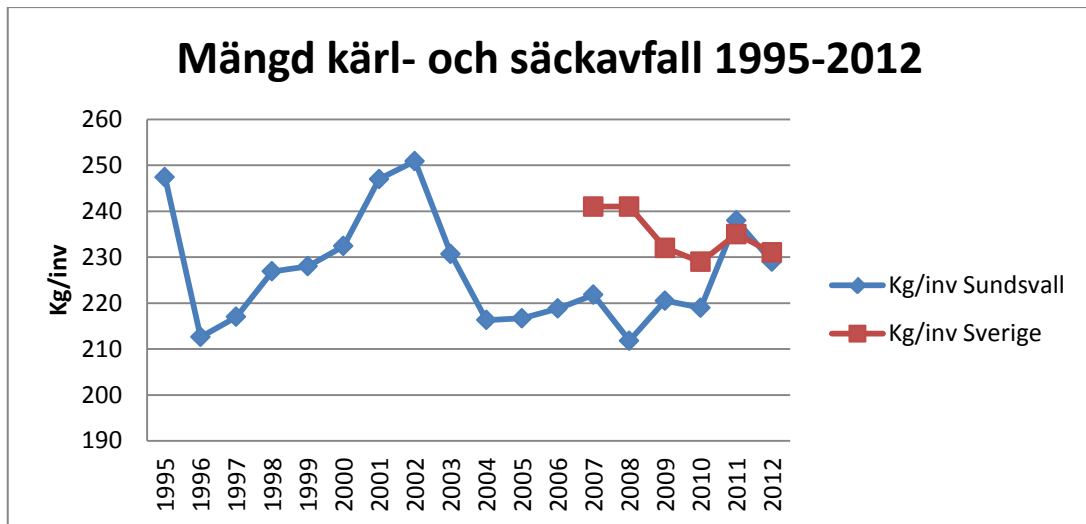
5.1.1 Kärl- och säckavfall

Kärl- och säckavfall är allt brännbart avfall som återstår efter att avfall som omfattas av producentansvar har sorterats ut. Kärl- och säckavfall innehåller vanligen matavfall, antingen osorterat i samma kärl eller utsorterat i separata kärl. Det utsorterade matavfallet ingår inte i avsnittet om kärl- och säckavfall utan behandlas istället i avsnitt 5.1.2 Matavfall.

Avfallet samlas in i kärl och energiåtervinns till el och värme i Korstaverket. Insamling i säck är inte att föredra ur arbetsmiljösynpunkt och används endast där kärl inte är möjligt. Djupbehållare, ett insamlingsalternativ där merparten av behållaren är nedgrävd under marken, har blivit alltmer vanligt. Vid utgången av 2012 fanns ca 70 hämtställen för djupbehållare som hämtas av kommunen. Djupbehållaren töms av kranbil och är därför att föredra ur arbetsmiljösynpunkt. Djupbehållaren installeras och ägs av fastighetsägaren. Fastighetsägaren kontaktar Rekos avfallsrådgivare för att hitta en lämplig placering. För fler än tre djupbehållare krävs bygglov. Arbetsmiljö för hämtningsspersonal, framkomlighet för hämtningsfordon och tillgänglighet för avfallslämnaren är viktiga parametrar som måste tas hänsyn till vid planering av nya hämtningställen. Container finns också som ett insamlingsalternativ, men är inte längre så vanligt.

Reko Sundsvall har bra kontakt med Stadsbyggnadskontoret vid nybyggnationer, vilket är värdefullt för att avfallshämtningen på den nybyggda fastigheten eller bostadsområdet ska kunna ske smidigt och för att främja ny teknik. I samband med

planering av nya bostadsområdet Norra Kajen kom förslag på att använda sopsug. I en sopsugsanläggning transporteras hushållsavfall i en luftström i rör under marken från ett inkast alldeles nära bostaden till en container i en uppsamlingscentral i utkanten av bostadsområdet. På så sätt kan sopbilar undvikas i bostadsområden, vilket ger en trafiksäkrare och trevligare närmiljö. Det är även en fördel vid trånga hämtställen, som det finns gott om i centrala Sundsvall. Om sopsug används vid Norra kajen kan det på sikt vara möjligt att ansluta de centrala delarna av Sundsvall, vilket ger upphov till en ny form av infrastruktur där ägarförhållanden måste klargöras mellan fastighetsägare och kommunen.

Kilo kärl- och säckavfall per invånare i Sundsvalls kommun. Nationell statistik finns registrerat från och med 2007.

1995 slängdes 247 kg kärl- och säckavfall per invånare i Sundsvalls kommun. Sedan minskade kärl- och säckavfallet under några år, troligtvis på grund av att producentansvaret infördes som säger att konsumenten är skyldig att källsortera och lämna tillbaka förbrukade förpackningar till de lämningsplatser och återvinningsstationer som tillhandahålls. Efter att vikttaxan infördes 2003 visar statistiken att kärl- och säckavfallet återigen minskar. 2008 vid förra avfallsplaneperiodens början var mängden kärl- och säckavfall nere i 211 kg per invånare, vilket är det lägsta uppmätta värdet sedan 1995. Sedan vänder trenden och kärl- och säckavfallet börjar öka. 2011 slängdes 238 kg kärl- och säckavfall per invånare. Totalt hämtades 22 219 ton kärl- och säckavfall under 2012. En av våra stora utmaningar är att vända trenden med ökade avfallsmängder.

Mellan 2008 och 2012 har plockanalyser utförts uppdelat på villor, verksamheter, flerfamiljshus och fritidshus för att se vad som hamnar i kärl- och säckavfallet. Resultatet visar att ungefär en tredjedel är avfall som ska vara där, en tredjedel är matavfall och en tredjedel är förpackningar. Genom utökad sortering finns möjlighet att minska kärl- och säckavfallet. Nationella studier visar att för villahushåll med fastighetsnära insamling är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet hälften så stor som i andra hushåll och den totala mängden restavfall nästan 40 % mindre.

Typ av hushåll	Sundsvall Kg/hushåll och vecka	Sverige Kg/hushåll och vecka
Villor utan matavfallssortering	1,56 (0,97)	2,6 (1,6)
Villor med matavfallssortering	1,4 (0,8)	1,7(1)
Villor med fastighetsnära insamling i 4-fackskärl	Finns inte i Sundsvall	0,9 (0,6)
Lägenheter	Finns inga värden.	2,3 (1,5)

Förpackningar i hushållsavfallet kg/ hushåll och vecka. Siffror inom parantes anger korrigeringar för fukt. (Källa nationella värden: Avfall Sverige)

Nationellt för villor som inte sorterar matavfall hamnar 2,6 (1,6) kg förpackningsavfall i kärl- och säckavfallet per vecka och hushåll. Nationellt för villor som sorterar matavfall hamnar 1,7(1) kg förpackningsavfall i kärl- och säckavfallet per vecka och hushåll. Nationellt för villor som sorterar i fyrfackskärl 0,9 (0,6) kg/vecka och hushåll. Villor i Sundsvall 2011 som inte sorterade matavfall hade 1,56 (0,97) kg förpackningar per hushåll och vecka i kärl- och säckavfallet. Villor i Sundsvall 2012 som sorterar matavfall hade 1,4 (0,8) kg förpackningar per hushåll och vecka i kärl- och säckavfallet. Nationellt för lägenheter 2,3 (1,5) kg/hushåll och vecka. Sundsvall saknar representativa värden för lägenheter. Siffror inom parantes anger korrigeringar för fukt.

Kärl- och säckavfall från fritidshus samlas in i gemensamma fritidshuskärl eller containrar under perioden maj till september. En utredning om att fritidshusägare ska ha sina egna kärl genomfördes sommaren 2012. Där framgår att containerhanteringen som används är dyr i förhållande till kärthantering. Vid plockanalyser på fritidshus framgår att det slängs en högre andel glasförpackningar, metallförpackningar och tidningar i kärl- och säckavfallet än hos villahushåll och flerfamiljshushåll. Införande av egna kärl för fritidshus leder troligen till ökad källsortering.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Främja nya tekniska lösningar. Utredda sopsug på Norra Kajen och liknande bostadsområden.
- Reko Sundsvall har kontakt med Stadsbyggnadskontoret i ett tidigt skede vid nybyggnationer.
- Utredda fastighetsnära insamling av tidningar och förpackningar.
- Utredda och införa styrmedel i taxan.
- Införa egna kärl för fritidshus.

5.1.2 Matavfall

Med matavfall menas matrester, skal och liknande som kan sorteras ut till kompostering eller rötning. Utsortering av matavfall i ett separat brunt kärl har införts områdesvis i kommunen under perioden 2009-2012. Sorteringen är frivillig men styrs av en miljöstyrande taxa. Ungefär hälften av hushållen i kommunen har valt att sortera matavfall, men utsorteringen skulle behöva öka för att nå lokala och nationella mål. Totalt samlades 1 366 ton in 2012.

Det finns ett nationellt mål som lyder:

Etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018.

Målet styr tydligt mot rötning. Sundsvalls kommun bör därför sträva efter att det utsorterade matavfallet ska behandlas genom rötning. Behandling av matavfall upphandlas. Mellan 2009 fram till 2012 har matavfallet komposterats i Forsbacka utanför Gävle. Från och med 1 januari 2013 komposterar det utsorterade matavfallet från Sundsvall till jord i Härnösand för sluttäckning av deponi. Biogas Mellannorrland är ett samarbetsprojekt mellan bland annat Östersunds- och Sundsvalls kommun med målsättningen att bygga en anläggning för produktion av biogas vid Korstaverket i Sundsvall. Om det byggs en regional biogasanläggning ska obligatorisk matavfallsinsamling införas för en tydligare styrning mot det nationella målet.

Oavsett om matavfallet komposterar till jord eller rötas till biogas och gödsel är det viktigt att matavfallet inte innehåller för mycket felsorterat material för att det i nästa steg ska bli en bra slutprodukt. Plockanalyser har genomförts på matavfallet vid fyra tillfällen. Under 2010 genomfördes två plockanalyser, vid den första analysen bestod provet till 96 % av matavfall och vid den andra av 95 % matavfall. Under 2012 hade renhetsgraden ökat till 98 % för villa och 99 % renhetsgrad för flerfamiljshushåll. Sundsvall bör sträva efter att upprätthålla den goda kvaliteten på matavfallet, men kan överväga att sänka kvalitetskraven om förutsättningarna förändras. Det börjar komma förbehandlingstekniker som klarar av att hantera större mängder felsorterat avfall, men än så länge är det få behandlingsanläggningar som använder sig av sådana tekniker.

2007 beslutade Sundsvalls kommun att ge tillstånd för avfallskvarnar i vissa områden, som ett alternativ till Rekos satsning att sortera ut matavfall ur hushållsavfallet med hjälp av ett så kallat brunt kärl. Reko fortsätter att samla in matavfall ur hushållsavfallet i linje med både lokala och nationella miljömål och kommunens planer på en framtida biogasanläggning. Därmed finns inte något behov av att ge ytterligare tillstånd.

Sundsvall Vatten, som ansvarar för tillstånden, har också konstaterat att matavfallet inte ökat biogasproduktionen i reningsverken i den omfattning som förväntats. Det kan också bli problem med fastighetens egna ledningar när fett spolat ner och stelnar. Ett beslut har därför fattats av Sundsvall Vattens styrelse om att återgå till att normalt inte ge tillstånd för avfallskvarnar kopplade till den kommunala VA-anläggningen. Beslutet träder i kraft från och med 1 april 2013. Däremot kan avfallskvarn till tank som hämtas av sugbil vara ett alternativ.

Projektet Mindrematsvinn.nu

Personal från Sundsvalls skolrestauranger har genomgått en utbildning med syfte att minska matavfallet. Utbildningen är en del av det nationella projektet Mindrematsvinn.nu. Detta projekt pågår 2011-2013 och drivs av Hushållningssällskapet, för att nå de nationella miljömålen.

Målet med utbildningen är att stärka personalens kunskap inom området matsvinn samt att skapa en handlingsplan för hur personalen/arbetsplatsen samt kommunen/stadsdelen kan arbeta för att minska matsvinnet.

Åtgärder och ställningstaganden:

- För att sträva mot det nationella målet, införa åtgärder för att öka utsortering av matavfall och vid upphandling av behandling av matavfall prioritera rötning.
- Verka för att minimera uppkomsten av matavfall, framför allt i storkök.

5.1.3 Grovavfall

Grovavfall är hushållsavfall som antingen är för skrymmande att hantera som kärl- och säckavfall eller kräver en annan behandling än kärl- och säckavfall. Exempel på grovavfall är möbler, kläder, skidor, husgeråd, mattor, cyklar, pulkor och trädgårdsavfall. Elavfall som t.ex. datorer, dammsugare och spisar tillhör producentansvaret och beskrivs i avsnitt 5.3.2 Elektriska och elektroniska produkter. Avfallsutredningen föreslår att entreprenörer, utanför kommunens uppdrag, ska kunna ta hand om hushållens grovavfall.

Grovavfall samlas i första hand in via återvinningscentralerna, Kretsloppsparken vid Blåberget, Johannedals återvinningscentral och Svartviks återvinningscentral. En mobil återvinningscentral besöker varje vår Indal, Holm, Liden, Stöde, Västanå och Norrhassel. Alla villor i ytterområden kan beställa grovsopshämtning två gånger per år som ingår i abonnemanget. Övriga hänvisas till återvinningscentralerna eller kan få grovsoporna hämtade mot en avgift. Tidigare erbjöds insamling av grovsopor fyra gånger per år inom hela kommunen. Genom att grovsopsturerarna har minskat har öppettiderna på återvinningscentralerna utökats, men skulle kunna ses över ännu mer t.ex. genom att erbjuda söndagsöppet. En fördel med insamling vid återvinningscentraler gentemot grovsopshämtning är att det underlättar källsortering. Tidigare samlades grovavfallet in med komprimerande bilar och avfallet deponeras på dispens eftersom det var så pass svårt att sortera. På samtliga återvinningscentraler finns möjlighet att lämna grovsopor till återbruk. På Kretsloppsparken finns även en återbruksbutik som drivs av Erikshjälpen. Det är avfallslämnaren som avgör vad som ska lämnas in till återbruk.

Totalt samlades 10 842 ton grovavfall in 2012. Den största delen av grovavfallet går till energiåtervinning, metaller materialåtervinns och stenmaterial blir fyllnadsmassor. Isolering, gipsskivor, fönsterglas etc. deponeras. Det finns potential att utreda ett utökad sorterande och materialåtervinnande av t.ex. gips, textilier, plast som inte är förpackningar och planglas. Andelen avfall som sorteras ut till second hand mäts inte.

Varje vår och höst sker en insamlingstur för trädgårdsavfall. Insamlingsturen ska marknadsföras mer för att försöka minska problemet med tippning av trädgårdsavfall på allmänna utrymmen.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Främja återbruk
- Utreda utökad sorterering av t.ex. gips och textilier
- Kampanjer kring insamling av trädgårdsavfall

5.1.4 Latrinavfall

Latrin från fritidsbostäder som saknar trekammarbrunnar eller slutna tankar insamlas i plastbehållare om ca 35 liter och mellanlagras på Blåberget för vidare transport till en komposteringsanläggning. Detta är en dyr lösning och hanteringen av latrinkärlden är också ett påtagligt arbetsmiljöproblem. Genom information och taxa har antalet latrinkärl minskat från 6 500 uthämtade latrinkärl 2006 till 1 365 uthämtade latrinkärl 2011. Mängden latrin har halverats på samma period, 2012 samlades 19,5 ton latrin in. Bidragande åtgärder till minskningen är utbyggnaden av VA-nätet och att antalet urinseparerande toaletter med eget omhändertagande har ökat. Eget omhändertagande får endast ske efter godkänd ansökan till miljökontoret, den latrinhämtning som Reko erbjuder ska då inte längre nyttjas.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Utredda möjlighet till annat omhändertagande av latrin

5.1.5 Slam

Slam från trekammarbrunnar avvattnas normalt i bil vid hämtningstillfället. Vattenfasen återspolas i brunnen och enbart slammet transporteras bort till behandling. Under 2012 samlades det in totalt 6 697 kbm avvattnat slam. En del hushåll har tank för slammet. En tank har inget utflöde för vatten och behöver därför tömmas oftare. Avvattning görs inte på tankar. 2011 samlades det in ca 10 733 kbm slam in från tankar och 3 812 kbm oavvattnat slam från trekammarbrunnar. Några hushåll har installerat minireningsverk. Enskilda avlopp omfattas av miljöbalkens regler. Vid nybyggnation, ombyggnation eller annan förändring i hantering av avloppsslam ska anmälan eller ansökan ske till miljökontoret. Totalt samlades 12 836 ton slam in under 2012.

Det avvattnade slammet behandlas genom frystorkning i Ånge. Slam från tankar och oavvattnat slam rötas i Fillanverket. Även fettavskiljarslam räknas som hushållsavfall. Det hämtas av slambil och behandlas i Fillanverket. Totalt var det ca 800 kbm 2012.

5.1.6 Farligt avfall

Det farliga avfallet som kommunen ansvarar för är exempelvis gasdrivna flaskor, färg, lack, lim, spillolja, bekämpningsmedel, lösningsmedel, asbest och impregnerat trä. Farligt avfall innehåller ämnen som är skadliga för hälsan och miljön. Därför är det viktigt att man sorterar och lämnar in sitt farliga avfall på rätt sätt. Plockanalyser visar på att väldigt lite farligt avfall hamnar i käril- och säckavfallet så Sundsvallsborna är duktiga på att inte slänga det farliga avfallet i soporna. Det lilla som ändå hamnade där var gasdrivna flaskor med t.ex. raklödder och hårspray. I medborgarundersökningen 2008 framkom att 83 % visste var de skulle lämna sitt farliga avfall. Farligt avfall lämnas till en återvinningscentral, miljöstationen i Liden eller vid insamlingsturen för farligt avfall.

Merparten av det farliga avfallet behandlas i SAKAB:s anläggning i Kumla. Asbest deponeras på Blåberget och impregnerat trä energiåtervinns. Totalt samlades 578 ton farligt avfall in under 2012.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Införa fastighetsnära insamling av farligt avfall och elavfall.
- Säkerställa tillsyn av farligt avfall i miljönämndens tillsynsplaner.

5.2 Verksamhetsavfall

Någon sammantagen bedömning av hur stora mängder avfall som uppkommer i verksamheter i Sundsvalls kommun har inte kunnat göras.

Det saknas sammanställd statistik över av mängd och typ av avfall från verksamheter. För ett antal enligt miljöbalken tillståndspliktiga verksamheter finns statistik redovisat i enskilda miljörapporter men majoriteten av verksamheter har inte redovisat mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Det finns heller inget generellt krav att verksamheterna ska redovisa dessa uppgifter i miljörapporten.

Det skulle vara mycket arbetskrävande att sammanställa mängden och typen av avfall från verksamheter i kommunen och statistiken skulle ändå innehålla flera osäkerheter. En av osäkerheterna är att avfallsmängderna kan påverkas av verksamhetens produktion, om produktionen går ner sjunker även mängden avfall i verksamheten.

Den mängd avfall som hanteras på anläggningar som återvinner och bortskaffar avfall innehåller också en del osäkerheter och kan därför inte heller användas som statistik för mängden verksamhetsavfall i kommunen. Flera av avfallsanläggningar tar emot avfall från andra kommuner samtidigt som verksamheter även skickar verksamhetsavfall till avfallshanterare i andra kommuner.

Miljökontoret och länsstyrelsen bedriver tillsyn av företag och verksamheter utifrån bl.a. miljöbalken med tillhörande förordningar. Vid tillsyn av verksamheter granskas att gällande lagstiftning följs däribland bestämmelser om hantering av avfall.

Åtgärder som miljönämnden åtagit sig att vidta i avfallsplanen innebär att i miljönämndens tillsynsplaner särskilt beakta behovet av tillsyn av flera områden som är prioriterade i den nationella avfallsplanen.

5.2.1 Bygg och rivningsavfall

Mängden bygg- och rivningsavfall bör minska. Denna fråga lyfts fram bl.a. i den nationella avfallsplanen. I samma plan anges kommunens uppgift vara att bedriva tillsyn över hanteringen av bygg- och rivningsavfall och skapa rutiner så att miljöförvaltningen informeras vid inventeringen och när rivningen påbörjas.

Sundsvalls kommun har även kontaktat Skanska AB och föreslagit samarbete kring källsortering av byggavfall. Anledningen till att Skanska AB blivit aktuellt är att företaget återkommande bygger nya flerbostadshus och radhus i Sundsvall.

Skanska AB har förklarat sig redo för utmaningen att på gemensamt initiativ sträva efter 100 % källsortering i kommande nybyggen. I vår region har företaget även beslutat att inte arbeta med blandad fraktion framöver, vilket väsentligt kommer att minska mängden avfall till deponi.

Tanken är vidare att bjuda in lokala byggföretag och demonstrera hur källsorteringen går till i praktiken samt informera om Skanska AB:s erfarenheter.

Genom konkret praktiskt arbete kan miljövinster göras samtidigt som kunskaper kan ges till intresserade företag.

Vid rivningslov eller anmälan enligt plan- och bygglagen som ges av kommunen, fastställs en kontrollplan för rivning. I denna plan anges bl.a. vilka material som

finns och hur de kommer att tas om hand. Sedan lång tid har samarbete skett mellan stadsbyggnadskontoret och miljökontoret om rivningar, bl.a. har en gemensam broschyr i ämnet arbetats fram.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Miljökontoret har åtagit sig att säkerställa att behovet av tillsyn av bygg- och rivningsavfall beaktas i miljönämndens tillsynsplaner.

5.2.2 Avfall från energiutvinning

Aska och slagg kommer i huvudsak från SCA och Korsta kraftvärmeverk. SCA har tillstånd att använda askan till markutfyllnad i Ortvikén. Energiåtervinningen av avfall vid Korstaverket ger upphov till bottenslagg och rester från rökgasreningen. Bottenslagg sorteras på Blåberget för återvinning av metaller och konstruktionsmaterial. Konstruktionsmaterialet används för anläggningsändamål på Blåberget. Rester från rökgasreningen innehåller bl.a. metallföroreningar som ingått i avfallet varför materialåtervinning inte bedöms lämpligt. Resterna från rökgasreningen behandlas och deponeras på Blåberget.

5.2.3 Avfall från kommunalt avloppsvatten

Det slam som uppstår efter rening av avloppsvatten innehåller mycket organiskt material samt kväve och fosfor. MittSverige Vatten har under de senaste åren levererat slam för tillverkning av anläggningsjord. Andra användningsområden är sluttäckning av gamla avfallsupplag, skogsgödsling samt i begränsad omfattning återföring till åkermark. Dessa övriga användningsområden kommer i framtiden att utredas.

En annan fraktion som uppkommer vid rening av avloppsvatten är rens. Detta består till stor del av det skräp som slängs i toaletten men som inte hör hemma där som exempelvis tops, fimpas etc. Renset energiåtervinns vid Korstaverket.

Annat som ofta felaktigt hamnar i avloppet är kemikalier, läkemedel och fett. Reningsverk är inte utformade för att rena kemikalier och läkemedel. Dessa "förorenar" slammet så att dess användningsområde begränsas. Fett riskerar att orsaka stopp i ledningsnätet med risk för källaröversvämningar samt arbetsmiljöproblem för personalen då det ofta bildas svavelväte. MittSverige Vatten bedriver ett uppströmsarbete för att minska felanvändning av avloppssystemet.

	2010	2011	2012
Slam (ton)	6 030	7 153	6 733
Rens (ton)	384	375	402

Källa: MittSverige Vatten

5.2.4 Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten

Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten hanteras idag internt hos industrierna.

5.2.5 Branschspecifikt industriavfall

Med branschspecifikt industriavfall menas fast eller flytande avfall som uppkommer som en direkt följd av verksamheten. Branschspecifikt industriavfall som inte redan idag återvinns, deponeras internt hos industrierna (inkl. GANSCA).

5.2.6 Specialavfall

Som specialavfall räknas farligt avfall och annat avfall som p.g.a. hälsofarliga och/eller miljöstörande egenskaper bör hanteras särskilt. Till gruppen hör förutom farligt avfall bl.a. riskavfall från sjukvården (skärande, stickande och smittförande avfall) samt asbestsavfall. Då det gäller företag är ansvaret och reglerna gällande farligt avfall tydliga. Företagen är skyldiga att använda godkända transportörer, upprätta transportdokument och föra anteckningar som möjliggör tillsyn och uppföljning på ett bra sätt. Uppföljning av företagets hantering av farligt avfall är en tillsynsfråga.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Säkerställa tillsyn av farligt avfall i miljönämndens tillsynsplaner.

5.3 Producentansvar

Förordningen om producentansvar för förpackningar av glas och wellpapp trädde i kraft 1994-01-01. Producentansvaret har därefter utvidgats och omfattar vid planens framtagande 2012 tidningspapper, plastförpackningar, pappers- och pappförpackningar (returkartong), metallförpackningar, avfall från elektriska och elektroniska produkter (inklusive glödlampor och viss belysningsarmatur), däck, batterier, läkemedel samt bilar. Producenterna ansvarar för det avfall som omfattas av producentansvaret. Producenterna ska se till att det finns lämpliga insamlingssystem och har också skyldighet att informera om sortering och insamling. Producenterna ska se till att avfallet återanvänds, materialåtervinns, energiutvinns eller tas om hand på något annat miljömässigt godtagbart sätt. Producenterna har anförtrott administrationen av producentansvaret till så kallade materialbolag eller servicebolag.

5.3.1 Förpackningar och tidningar

Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) är ett gemensamt samarbetsorgan för materialbolagen Pressretur, Returkartong, Metallkretsen, Plastkretsen och Svensk Glasåtervinning med uppdrag att arbeta med gemensamma frågor gällande skötsel och drift av återvinningsstationer för förpackningar och tidningar. Kommunen har ett allmänt intresse av att hushållen ska ha tillgång till ett fungerande återvinningsystem med välskötta stationer eftersom kommunen är angelägen om att källsorteringen ska fungera och kunna utvecklas. Enligt förordningen om producentansvar för förpackningar ska de kommunala avfallsplanerna innehålla uppgifter om förpackningar och om platser för insamling av förpackningsavfall. Kommunerna ska vidare informera hushållen om skyldigheten att sortera förpackningsavfall, om insamlingssystemen och om resultatet av återvinningen. Sådan information finns t.ex. på kommunens och Rekos hemsidor.

I Sundsvalls kommun 2012 samlades det per invånare in 15,56 kg glasförpackningar, 14,69 kg pappersförpackningar inklusive wellpapp, 2,05 kg metallförpackningar, 6,56 kg plastförpackningar och 43,02 kg tidningar.

Producenterna har ca 40 återvinningsstationer i Sundsvall där hushållen kan lämna sina förpackningar. På www.rekosundsvall.se finns en karta över återvinningsstationerna.

Utöver återvinningsstationerna har mer än 85 % av flerfamiljsbostäderna i Sundsvall fastighetsnära insamling av återvinningsmaterial. 2002 genomfördes en

försöksverksamhet med fastighetsnära hämtning vid villor som visade att det finns ett intresse för fastighetsnära insamling, men att man måste hitta kostnadseffektiva lösningar. Idag över tio år senare finns i landet flera sätt att organisera insamling av ett antal olika sorters avfall direkt vid bostäder. Många kommuninvånare tror att det är kommunen som sköter om återvinningsstationerna.

5.3.2 Elektriska och elektroniska produkter

Med elektriska och elektroniska produkter menas allt som innehåller batterier eller drivs av el. Det kan vara dammsugare, brödrost, klockradio, mikrovågsugn, kyl och frys, lysrör, lågenergi- och glödlampor och mycket annat.

Under hösten 2012 har ett test med fastighetsnära insamling av småelektronik utförts. Tio villahushåll fick prova på att ha en låda för småelektronik inomhus och hängde ut den på kärlet vid sophämtning för att få den tömd. Som småelektronik räknades t.ex. glödlampor, batterier, sladdar och mobiltelefoner. Åtta av tio var mycket nöjda med systemet, en ganska nöjd och en varken eller. Av praktiska skäl var det inte möjligt att införa systemet i nuvarande avtal med renhållningsentreprenör. Vid nästa upphandling av renhållningsentreprenör kommer fastighetsnära insamling av farligt avfall och småelektronik att finnas med, eller så bör alternativa fastighetsnära insamling av elektronik övervägas.

El-Kretsen är det materialbolag som ansvarar för insamlingen av elektriska och elektroniska produkter. Hushållsinsamlingen organiseras i samarbete med kommunerna och kallas för elretur. Insamlad uttjänt elektronik samt batterier transporteras till någon av de specialiserade återvinningsanläggningar som El-Kretsen har avtal med. Där demonteras elavfallet. Efter demontering och sortering kan de olika fraktionerna förädlas till nya råvaror eller energi och miljöfarliga komponenter slutomhändertas. Totalt samlades 1 556 ton elektronikavfall in under 2012.

5.3.3 Batterier

Sedan 2009 är det producentansvar på alla typer av batterier. De delas upp i bilbatterier och bärbara batterier. Med bilbatterier menas batterier som är designade för start av fordon. Som bärbara batterier räknas de batterier som inte räknas som start- eller industribatterier och som väger mindre än 3 kg. Elkretsen är det största materialbolaget som hanterar batterier. Batteriinsamlingen är ett samarbete mellan Producentansvarbolagen El-Kretsen och BlyBatteriRetur. Kommunerna samlar in batterier inom kommunerna på El-Kretsens uppdrag. El-Kretsen hämtar sedan batterierna och ser till att de tas om hand på bästa sätt.

Förbrukade bilbatterier kan kostnadsfritt lämnas till återförsäljare av bilbatterier eller till kommunernas återvinningscentraler. Den som säljer startbatterier är enligt lag skyldig att även samla in dem. Butiker har ingen skyldighet enligt lag att samla in bärbara batterier, men det är en god service till kunderna och det finns många butiker som gör det. Bärbara batterier lämnas till någon av återvinningscentralerna eller batteriholkar som finns runt om i kommunen. Batteriholkarna vid återvinningsstationerna har successivt tagits bort på grund av skadegörelse och ett 40-tal livsmedelsbutiker och bensinstationer har istället försetts med ”batteristolar” för bärbara batterier.

De batterier som samlas in sorteras efter kemiskt innehåll och skickas till återvinning. Materialen separeras och återvinns så långt det är möjligt. Även

metallhöljet runt batterierna återvinns. Hur stor del av batteriet som kan återvinnas beror på vilken typ av batteri det är. Nickelmetallhybridbatterier kan materialåtervinnas upp till 98 %. Det som inte kan materialåtervinnas energiåtervinns. För de flesta batterityper läggs mindre än 6 procent på deponi.

Totalt samlades 70 ton bilbatterier och 28 ton bärbara batterier från hushållen in i Sundsvall under 2012.

5.3.4 Läkemedel

Sedan 2009 är det producentansvar på läkemedel. Den som säljer läkemedel, det vill säga apotek, har ansvar för att ta emot läkemedelsrester från hushållen på sina försäljningsställen. Apoteken ska också ge information till kunderna om möjligheten att lämna tillbaka överblivna läkemedel. Producentansvaret omfattar inte farligt avfall som kommer från hushållen, t.ex. sprutor och kanyler. Sundsvalls kommun har avtal med apoteken att de tar emot de läkemedel som klassas som hushållsavfall. Under 2013 ska Naturvårdsverket utreda om även läkemedel som klassas som farligt avfall ska inkluderas i förordningen om producentansvar för läkemedel.

Vi saknar statistik över insamlade mängder. Insamlat läkemedelsavfall destrueras.

5.3.5 Däck

Ansvaret omfattar däck utan fälg. Den som säljer däck är enligt förordningen(1994:1236) skyldig att ta emot uttjänta däck. Däcken kan även lämnas till någon av kommunens återvinningscentraler. Svensk Däckåtervinning AB, SDAB, har till uppgift att organisera insamlingen och återvinningen av alla uttjänta däck. De hämtar däcken på insamlingsställena och ser till att de återvinns på olika sätt. Däcken kan materialåtervinnas till t.ex. löparbanor, konstgräsplaner, inblandning i asfalt eller energiåtervinnas. Det bästa alternativet ur miljösynpunkt är att regummera däck, dvs. återanvända stommen och lägga på en ny slitbana. Däcket måste då ha tillräckligt bra kvalitet och det är därför inte så vanligt. 2012 togs 11,2 ton däck emot på återvinningscentralerna.

5.3.6 Bilar

Personbilar omfattas av producentansvar sedan 1998. Sedan 2007 omfattas även skrotbilar av producentansvar. Om fordonet inte saknar väsentliga delar, får de lämnas gratis på något av bilproducenternas mottagningsställen. I Sundsvalls kommun är Sundsvalls Bildemontering ett av BilReturs mottagningsställen. Även hos Svartviks Bildemontering kan fordon lämnas för skrotning.

Övergivna skrotbilar kan börja rosta och på sikt läcka miljöfarliga ämnen. Enligt miljöbalken är det förbjudet att skräpa ned utomhus eller orsaka att ämnen släpps ut som medför eller kan medföra en förorening i mark eller vatten. Om de övergivna skrotbilarna utgör en olägenhet och ägaren inte hittas är det kommunens ansvar att ta hand om fordonet om det står på kommunal mark. På enskild mark är det tomtägarens ansvar och på allmän väg ansvarar Trafikverket.

Enligt förordningen om producentansvar på bilar ska minst 85 procent av bilarna återvinnas från och med år 2002 och minst 95 procent från och med år 2015.

5.4 Behandlingsanläggningar

5.4.1 Blåbergets avfallsanläggning

Vid Blåbergets återvinningsanläggning sker mottagning och sortering av olika typer av avfall innan det sänds för återvinning, förbränning eller deponering. Huvuddelen går till förbränning och återvinns som energi. Anläggningen inrymmer ett markområde avsett för deponi. I deponin utvinns metangas som transporteras vidare och används för uppvärmning i fjärrvärmenätet.

Från och med 2009 ställs högre krav på deponier. Det har lett till avveckling av den gamla deponin och byggande av nya deponiytor på Blåberget enligt de nya reglerna. Genom ökad sortering, utvecklingen av energiåtervinning och hårdare lagstiftning med förbud att lägga brännbart och organiskt avfall på deponin kommer Blåbergets återvinningsanläggning att räcka många årtionden framöver. Det finns goda förutsättningar att utveckla Blåbergets återvinningsanläggning för att hantera förorenade massor och farligt avfall, vilket tas upp i Sundsvalls Kommuns översiktsplan.

Efter förbränning av avfall finns restprodukterna slagg och rökgasrester. De måste tas omhand på ett miljöriktigt sätt. Ur slaggen återvinns metaller. Slaggruset som återstår används som konstruktionsmaterial inom deponiområdet. Rökgasrester som har tvättats deponeras inom Blåbergets deponiområde.

I samarbete med SAKAB sorteras och mellanlagras farligt avfall på Blåberget som till exempel batterier, färgrester, glödlampor och elektronikavfall innan det paketeras och skickas till återvinning eller destruktion i olika anläggningar i Sverige.

5.4.2 Återvinningscentraler

Återvinningscentralerna är bemannade anläggningar för mottagning av grovavfall, brännbart avfall, bygg- och trädgårdsavfall, metaller, vitvaror, kylmöbler, lampor/lysrör, elapparater, batterier, förpackningar, farligt avfall såsom färg, olja, lösningsmedel m.m. Besök på återvinningscentralerna ingår i taxan för alla hushåll i Sundsvall. Ånge kommun betalar för att deras kommuninvånare ska ha möjlighet att lämna avfall i Sundsvalls kommun. Verksamheter tas inte emot på återvinningscentralerna utan får besöka Sundsvall Energis anläggning på Blåberget eller annan aktör på marknaden.

Kommunen har tre återvinningscentraler, 2003 öppnades Svartviks återvinningscentral och två år senare togs Johannedals återvinningscentral i drift. 2009 invigdes Kretsloppsparken utanför Blåberget, och ersatte den återvinningscentral som fanns på Blåberget som hade blivit underdimensionerad och omodern. På Kretsloppsparken finns även möjlighet att lämna in saker och kläder till återbruk. Erikshjälpen Second Hand har en butik på området där de säljer saker till förmån för välgörande ändamål. Kretsloppsparken är mycket uppskattad och har bland annat vunnit pris av Kretsloppsrådet och blivit nominerad till årets återvinningsanläggning två år i rad. Dessutom finns en Farligt Avfall-central i Bydalen sedan 2006, där man kan lämna elektronikavfall och förpackningar. Antal besökare på återvinningscentralerna har ökat väsentligt sedan de öppnades. Johannedal och Svartvik var dimensionerad för ca 13 000 besökare. 2012 hade Johannedal 32 110 besökande bilar och Svartvik 30 394 besökande bilar. Totalt var det 184 467 besökande bilar på återvinningscentralerna under 2012. Vid Svartviks

återvinningscentral har utrymmet utökats, medan Johannedals återvinningscentral har begränsat med utrymme. Att utreda en alternativ placering av Johannedals återvinningscentral alternativt en kompletterande återvinningscentral är därför önskvärt. Öppettiderna har utökats för att sprida ut besökarna men kan ses över ytterligare.

Under förra avfallsplanperioden infördes en mobil återvinningscentral som besöker Indal, Holm, Liden, Stöde, Västanå och Norrhassel en till två kvällar varje vår. Den täcker upp de områden som annars har långt till de befintliga återvinningscentralerna.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Utreda öppettider på återvinningscentraler
- Utreda byggande av ny återvinningscentral

5.4.3 Korstaverket

Utsorterat brännbart hushålls- och industriavfall energiåtervinns med hög energieffektivitet i Korsta kraftvärmeverk. I kraftvärmeverket produceras fjärrvärme och el. Anläggningen behandlar cirka 200 000 ton avfallsbränslen per år och är en viktig regional resurs. Cirka 15 % av energiinnehållet blir el och resten fjärrvärme.

Huvuddelen av fjärrvärmebehovet produceras av avfallsbränslen och restvärme från lokal industrin. Det sista oljeberoendet byggs bort under 2013 genom ett utökat energisamarbete med lokal industri. Vid Korstaverket energiåtervinns brännbart hushålls- och industriavfall från bland annat större delen av Västernorrlands, Jämtlands och Gävleborgs län.

5.4.4 Biogas Mellannorrland

Biogas Mellannorrland är ett samarbetsprojekt mellan bland annat Östersunds- och Sundsvalls kommun med målsättningen att bygga en anläggning för produktion av biogas vid Korstaverket i Sundsvall.

5.5 Nedlagda kommunala soptippar

Kommunfullmäktige i Sundsvall beslutade 2011-05-02, § 171, att ge stadsbyggnadsnämnden anslag för att under åren 2011-2021 återställa gamla avfallsupplag. Arbetet skulle ske enligt en plan som stadsbyggnadskontoret hade upprättat. Det belopp som får användas för uppgiften är 124 miljoner kronor.

Stadsbyggnadskontoret har ett uppdrag att riskklassa ett antal nedlagda kommunala soptippar enligt MIFO (Naturvårdsverkets metod för inventering av förorenade områden) fas 1 och 2. I uppdraget ingår även att genomföra markmiljöundersökningar och ta fram åtgärdsförslag med syfte att minimera eventuella miljörisker vid tipparna.

Uppdraget enligt nu gällande avfallsplan sammanfattas i punkterna nedan:

- Samtliga nedlagda kvarvarande kommunala soptippar (ca 26 stycken) riskklassas enligt MIFO fas 1 och 2. En prioritering ska göras senast 2008. Två av de soptippar vilka redovisats som delvis åtgärdade, nr 39 och 40, ska ingå i denna riskklassning.
- Miljöundersökning och framtagande av åtgärdsförslag görs därefter för ca 24 kommunala soptipparna.

- Påbörja åtgärder för Hillstamon (tipp nr 3), Tamböle (tipp nr 4), och Sköle 4:88 (tipp nr 45), där de två senare slutåtgärdas senast 2008. Hillstamon ska vara slutåtgärdad senast 2015.
- Omgående ta tillvara schaktmassor i mån av tillgång, vilka läggs på upplag inom de olika avfallsupplagen som blivande täckmassor. Ta fram särskild handlingsplan för att optimera hantering och kvalitetskontroll av överskottsmassor lämpliga som täckmassor samt att anpassa handlingsplanen till kommande infrastrukturella projekt och de intressenter som kan vara berörda. Av de 29 tipparna som avfallsplanen omfattar bedöms 9 tippor tillhöra riskklass 4 (låg risk). Vid dessa tippor bedöms det för närvarande inte finnas något behov av åtgärder mer än städning av löst liggande skrot. Resterande tippor bedöms tillhöra riskklass 2 (stor risk) eller 3 (måttlig risk) förutom Lomyrans gamla soptipp som bedöms kunna tillhöra riskklass 1 (mycket stor risk). För ett par objekt är riskklassningen preliminär (se bifogad bilaga). Under 2012 kommer en definitiv riskklassning att slutföras.

Vid tippor tillhörande riskklass 1-3 kommer åtgärder att krävas. För de mindre objekten (inte Tamböle, Hillstamon och Lomyran), avser vi att täcka tipporna med ca 1,5-2 m morän. På dessa platser skall växter kunna etablera sig och tipporna i princip vara underhållsfria. För de tre stora objekten kommer kommunen att behöva göra underhållsåtgärder såsom klippning mm under en lång period (>50 år?).

MIFO-metodiken har dock visat sig vara svår att tillämpa på denna typ av förorenade områden. Riskklassningen blir trubbig och har därför inte kunnat användas för prioritering av åtgärder. Till exempel får en relativ stor soptipp för både industriavfall och hushållssopor (som Tamböle soptipp i Gärde) samma riskklassning som mycket mindre tippor bestående av enbart hushållsavfall. Prioritering av åtgärderna har därför skett dels utifrån avfallsplanen med fokus på de tre stora objekten Tamböle, Hillstamon och Lomyran, men även genom en subjektiv bedömning om genomförbarhet och geografi.

I bilaga 5 redovisas utredningsläget för samtliga objekt som omfattas av avfallsplanen. Motiveringar till stadsbyggnadskontorets bedömningar har presenterats till Miljökontoret i tre delrapporter (2010-03-30, 2011-02-02 och 2012-02-15).

Åtgärder och ställningstaganden:

- Stadsbyggnadskontoret fortsätter att genomföra upprättad åtgärdsplan.
- Säkerställa tillsyn av nedlagda kommunala tippor i miljönämndens tillsynsplaner.

5.6 Nedlagda industritippor

Kommunen har identifierat 15 stycken industritippor. Det är i första hand den industri som använt tipporna som är ansvarig att undersöka och vid behov åtgärda tipporna. Länsstyrelsen alternativt miljönämnden är tillsynsmyndighet för dessa. Industritipporna visas i bilaga 5.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Säkerställa tillsyn av nedlagda industritippor i miljönämndens tillsynsplaner

5.7 Regionalt samarbete

Länets kommuner har under slutet av nittioalet och början av tvåtusentalet arbetat tillsammans med olika projekt som har bedrivits i kommunförbundets regi och haft till uppgift att utöka samarbetet och samordningen mellan kommunerna när det gäller kommunala avfallsplaner, nyttjande av kommunala avfallsanläggningar, arbete med gamla avfallsupplag m.m.

I ett av dessa projekt inventerade kommunerna befintlig behandlingskapacitet för avfall och diskuterade former för samverkan. Förbränning ansågs då vara den lämpligaste behandlingsmetoden för hushållsavfall. I rapporten konstaterades också att rötning av organiskt material inte kunde motiveras på grund av höga kostnader och att avsättning för rötresten saknas. En tydligare nationell styrning mot återvinning av matavfall, ny teknik, möjligheten att använda rötresten som skogsgödning och flertalet studier som pekar på miljönyttan med biogas har återigen ökat intresset om att bygga en biogasanläggning för matavfall. Under 2008 och 2009 utfördes en gemensam utredning Sundsvall, Härnösand och Timrå kommuner om att bygga ett biogaskombinat. Projekt Biogas i Mellannorrland är ett samarbetsprojekt mellan Sundsvalls och Östersunds kommuner om att bygga en gemensam biogasanläggning. Samarbete behövs för att kunna få ihop tillräckliga mängder matavfall för att bygga en kostnadseffektiv anläggning.

2008 bildades Y-renhållare som är ett nätverk för tjänstemän som jobbar med renhållningsfrågor i Västernorrlands län. Nätverket träffas sex gånger per år och tar upp aktuella avfallsfrågor. Medlemskommunerna i Y-renhållare finansierar en halvtidstjänst för en samordnare som är stationerad i Kramfors. Samordnaren genomför omvärldsbevakning, organiserar gemensamma remissvar, upphandlingar, utbildningar och liknande utifrån medlemskommunernas önskemål. Ca 70 % av Sveriges kommuner samverkar med andra kommuner vid framtagandet av avfallsplaner eftersom det kan finnas samordningsvinster. Frågan om utökat samarbete mellan kommunerna i Västernorrlands län vid framtagande av avfallsplaner har diskuterats vid flertalet tillfällen i Y-renhållare, men intresset har varit svagt.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Samarbete behövs för att kunna planera för större anläggningar.
- Fortsatt finansiera samordnare för Y-renhållare.
- Undersöka möjligheterna att vid framtagande av nästa avfallsplan samarbeta med andra kommuner.

5.8 Nedskräpning

I den nationella avfallsplanen lyfts frågan om insatser mot nedskräpning. I remissinstansernas yttranden är önskemål om insatser mot nedskräpning den fråga som oftast återkommer.

Ett rent och snyggt Sundsvall stärker kommunens varumärke. Problematiken kring nedskräpning har uppmärksammats alltmer under de senaste åren. Regeringen har via Naturvårdsverket drivit ett utvecklingsarbete där bl.a. metoder för mätning av nedskräpning har tagits fram.

För att göra det lättare för kommunerna att arbeta långsiktigt och förebyggande har vägledning tagits fram av Naturvårdsverket. I vägledningen finns rubrikerna ”Strategiskt arbete för minskad nedskräpning”, ”Kartläggning av attityder till

nedskräpning” och ”Rapportera skräp med mobilen”. Dessutom redovisas metoder för mätning av förekomsten av skräp i tätorter, parker och grönområden samt längs kuster och stränder. Resultaten av mätningar gör det möjligt att följa upp vilka effekter olika åtgärder fått och att planera det fortsatta arbetet.

Det är önskvärt med systematiska insatser i syfte att minska nedskräpningen i Sundsvall. För att göra det möjligt att bedriva ett effektivt arbete mot nedskräpning enligt den kunskap och vägledning som finns föreslås att ett anslag om 1 miljon kronor årligen avsätts för ändamålet. Detta belopp finns inte i befintliga ekonomiska ramar. Därför behövs ett uppdrag i MRP-processen för att implementera förslaget. En utgångspunkt bör vara att samordna insatser mot nedskräpning med skötseln av parker och gator m.m.

När ett strukturerat arbete mot nedskräpning kan påbörjas finns förutsättningar att detaljplanera olika insatser, t.ex. hur ofta mätning av förekomsten av skräp behöver göras, vilka informationsinsatser som är lämpliga, åtgärder för sortering av avfall på offentliga platser etc.

Åtgärder och ställningstaganden

Föreslå att en miljon kronor årligen reserveras för arbete mot nedskräpning och att ett uppdrag inom MRP-processen används för att implementera förslaget.

5.9 Illegala bilskrotar

Sundsvalls kommun ska tydligare redovisa hur illegala bilskrotare och otillåten avfallsexport ska motverkas.

Kommunen får ibland vetskap om att illegal bilskrotning förekommer. Då görs försök att identifiera den ansvarige. Miljönämnden hanterar detta inom ramen för nämndens tillsynsansvar enligt miljöbalken. Kommunen har skyldighet att anmäla sådan verksamhet till polismyndigheten.

Illegala bilskrotare kan ligga bakom otillåten avfallsexport, vilken kan leda till att människors hälsa och miljö i tredje land påverkas negativt. Dessutom innebär denna typ av verksamhet att den organiserade brottsligheten gynnas ekonomiskt.

5.10 Återbruk

5.10.1 Företag och organisationer inom återbruksbranschen

Kontakt har tagits med några organisationer som i Sundsvall arbetar med att ta emot och sälja begagnade föremål. Det är Erikshjälpen, Myrorna, Röda Korset och det privat drivna Fyndlagret. Sammantaget tar dessa emot stora mängder föremål från allmänheten.

Ett exempel är Erikshjälpen som i sin lokala region, Sundsvall och ytterligare fem kommuner, årligen kan sända 120-160 ton textilier som bistånd till andra länder. Genom att fler butiker öppnats ökar denna siffra för varje år. Ca 20-30 % av alla inlämnade textilier behöver kastas på grund av alltför dåligt skick. Av det som tas emot säljs enbart ca 6 % i de egna butikerna, resten kan skickas utomlands eller kastas som avfall. Alltsedan starten 1993 har verksamheten haft en ihållande stark ökning.

Flera har också samarbete med Sundsvalls kommun och/eller Arbetsförmedlingen för att slussa in personer som står utanför arbetsmarknaden till ordinarie yrkesliv.

Personerna ges möjlighet att under en tid lära sig arbeta i en affär inkl. att sköta data-kassor etc.

Sundsvalls kommun ser dessa verksamheter, och även hos andra som ej nämns här, som mycket värdefulla i arbetet med att främja återbruk och återvinning. Troligen lämnas många föremål till dessa organisationer istället för att slängas i soporna, bl.a. av personer som har svårt att ta sig till någon av kommunens återvinningscentraler.

Åtgärder och ställningstaganden:

- Reko har kontakt med och bistår med råd och upplysningar till de organisationer och företag som arbetar med återbruk.

5.10.2 Konsumtion av återbruk

Flera av organisationerna har under de senaste åren uppmärksammat att unga människor av ideologiska skäl alltmer väljer att köpa begagnat istället för nytt. Enligt undersökningen som Reko gjorde 2013 är åldersgruppen 26-35 år den mest benägna att köpa eller ta emot begagnade saker (88 %). Siffrorna från undersökningen är dock inte tillförlitliga i åldersuppdelning då allt för få svar kom in från respondenterna i de yngre kategorierna. 68 % av respondenterna över alla åldersgrupperna köper eller tar emot begagnade saker och 89 % uppger att de säljer eller ger bort begagnade saker.

Att handla begagnat kräver i många fall ett större engagemang från konsumenten. I en butik med fabriksnya varor är lagerhållningen och utbudet ofta större än på begagnatmarknaden där det kan vara svårt att hitta en produkt med specifika egenskaper just när kunden är på plats för att handla. Exempelvis är det sällan kan man som konsument i en återbruksbutik för kläder kan prova olika storlekar av samma plagg. Utbudet är dessutom sällan är sökbart, med undantag för tjänster som Tradera eller Blocket. Det unika utbudet på återbruksmarknaden kan å andra sidan också vara en anledning till varför man handlar återbrukade produkter.

65 % av respondenterna i enkätundersökningen uppgav att de tittar efter begagnade alternativ innan de köper nytt. Att uppmuntra befolkningen i Sundsvall att titta på begagnatmarknaden innan inköp av ny produkt får man se som ett steg i rätt riktning mot att minska avfallsmängderna och förlänga livslängden på produkter som redan producerats och köpts.

Enkätundersökningen visar också vad man helst handlar med på begagnatmarknaden, både som säljare och köpare.

Kategori	Villiga att köpa	Villiga att sälja
Fordon	91 %	45 %
Fritidsutrustning (cyklar, skidor osv.)	86 %	50 %
Möbler	77 %	52 %
Barnartiklar (barnvagn, bärstol osv.)	71 %	48 %
Inredning (lampor, gardiner osv.)	61 %	45 %
Byggvaror	59 %	31 %
Husgeråd (porslin, stekpannor osv.)	46 %	39 %
Kläder (ej underkläder)	44 %	54 %
Ytterkläder	44 %	56 %
Elektronik	37 %	36 %
Vitvaror	30 %	34 %

6 Miljöbedömning

Översiktliga planer och kommunala avfallsplaner samt energiplaner ska i princip alltid miljöbedömas. Nedan följer en strategisk miljöbedömning på en övergripande nivå där genomförandet av planens mål och åtgärder analyseras. Av bedömningen framgår att planens genomförande har positiva miljöeffekter som inte är av en så betydande karaktär att en fördjupad miljökonsekvensbeskrivning behöver upprättas. I tidigt skede hölls ett samråd med länsstyrelsen om lämpligt innehåll och arbetsmetod inför arbetet med ny avfallsplan.

6.1 Nollalternativ

Vid bedömningen av miljökonsekvenser av mål och åtgärder har föregående avfallsplan, som antogs 2007-03-26, valts som nollalternativ. Avfallsplanen utvärderades 2012, vilket är utgångsläget för nollalternativet. Utvärderingen finns i bilaga 4. De miljökonsekvenser som preciseras här är alltså inte menade att beskriva alla miljökonsekvenser från avfallshanteringen eller avfallsanläggningarna, utan endast konsekvenserna av de åtgärder som blir en effekt av planens genomförande i jämförelse med tillståndet i den geografiska kommunen om planens avsikter inte genomförs. Den avfallshantering som sker i kommunen regleras istället av tillstånds-, anmälnings- och tillsynsförfaranden och då prövas hanteringskonsekvenser för miljö och hälsa för varje enskilt fall i de processerna.

6.2 Miljöbedömning av lokala mål

Giltighetstiden för avfallsplanen är 2015-2020 och de lokala målen gäller t.o.m. 2020.

Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

I tidigare plan fanns målet "Minskning av mängden kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från och med år 2005". Ambitionen ser därför ut att ha försämrats sedan nollalternativet, men det finns en skillnad att målet i föregående avfallsplan syftar endast till kärll och säckavfall medan nuvarande förslag på mål syftar till allt hushållsavfall inklusive t.ex. grovavfall och producentansvarsmaterial. Föregående mål syftade därför mer till en ökad källsortering ur kärll- och säckavfallet än en minskad eller oförändrad konsumtion som nuvarande förslag på mål syftar till att åstadkomma. Målet i föregående avfallsplan nåddes inte och framtidsscenarior visar på att hushållsavfallet ökar kraftigt givet att inga specifika åtgärder vidtas. Att som kommun påverka konsumtionen och de totala avfallsmängderna bedöms som svårt, men viktigt. Mindre avfallsströmmar innebär generellt en mindre miljöpåverkan oberoende på avfallens typ. Ur ett livscykelperspektiv är det mat, elavfall och textil som ger den största positiva effekten.

Minska matavfallet i kommunens skolkök med 20 % med startår 2013.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Resurs- och miljövinster är stora vid förebyggande av matsvinn. Genom att minska matsvinnet minskar resursförbrukningen genom hela produktionskedjan från framställningen av råvaran till den färdiga produkten. Skolköken utgör endast en liten del av de platser där matsvinn uppstår varför genomförande av målet trots positiv miljöpåverkan inte kan ses som betydande.

Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor. (Köper/säljer/tar emot/ ger bort)

Miljöpåverkan: Indirekt positiv påverkan.

Indirekt positiv påverkan genom att målet enbart syftar till att personer ska uppge att de handlar begagnade varor. Vi får dock anta att om personer uppger att de handlar begagnade varor är det troligt att de även handlar begagnade varor. Det är svårt att hitta mer konkreta metoder att mäta handeln med begagnade varor då den ofta sker informellt och i liten skala, så som loppisar, facebookgrupper etc. Genom att handla begagnat förlängs livslängden på varor vilket kan minska avfallsmängderna, minska resursförbrukningen och därmed leda till flera positiva miljöeffekter. Målet omfattar inte totala inköpsmängder.

Mängden förpackningar i kärl och säckavfall ska vara max 0,6 kg/hushåll och vecka.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

I föregående avfallsplan fanns målet, ”Mängden återvunnet avfall med producentansvar ska räknat per invånare uppgå till minst rikets nivå.” Att mäta på det sättet ger en bild av hur duktig en kommun är att samla in förpackningar, men det bästa för miljön är om förpackningen inte uppkommer överhuvudtaget. Därför kan statistiken bli missvisande. Sundsvall samlar in mer förpackningar per invånare än rikets nivå för alla fraktioner förutom glas. Det kan bero på att Sundsvallsborna använder färre glasförpackningar än turistkommuner som Åre och Malung-Sälen som ligger i topp på insamlad mängd glas per invånare. Det nya förslaget på mål syftar mer till att de förpackningar som uppkommer inte sorteras fel och hamnar i kärl och säckavfallet. Ambitionsnivån är att vara som de kommuner som infört fastighetsnära insamling och som har lägst andel förpackningar i kärl och säckavfallet. Ambitionsnivån i den nya planen är därför högre än riksnivån och bedöms leda till positiva miljöeffekter.

Avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar, källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Sundsvalls kommunkoncern har ett ansvar att vara föregångare när det gäller källsortering.

Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Målet har en högre ambitionsnivå för återvinning av matavfall än liknande mål i föregående plan. Målet är detsamma som det nya nationella målet under God Bebyggd miljö och styr mot rötning till skillnad mot föregående mål. Målet syftar på samma sätt som föregående mål till att öka andelen växtnäring och organiskt material som återförs i kretsloppet. Nollalternativet syftar även till minskning av matavfall, vilket är det bästa ur miljösynpunkt. Nytt förslag på mål syftar inte till minskning av matavfall, men tar hänsyn till total mängd matavfall vilket innebär att det matavfall som ändå uppstår ska behandlas på bästa sätt. Ambitionen att minska mängden avfall hanteras istället i andra målformuleringar med tillhörande åtgärder/aktiviteter.

0 % farligt avfall och elavfall i kärl och säckavfall

Miljöpåverkan: Positiv påverkan.

Målet innebär nolltolerans och är en skärpning från likande mål i tidigare plan, ”Minskning av farliga ämnen i kärl- och säckavfallet räknat per invånare med 10 %

från 2008.” Farligt avfall ska hanteras på särskilda stationer med för avfallstypen lämplig behandling för att minimera risken för miljö och hälsa.

Åtgärda gamla kommunala deponier

Miljöpåverkan: Ingen direkt miljöpåverkan.

Målet syftar till att begränsa utläckage och eventuella olycksrisker vid de nedlagda deponierna, vilket har positiv miljöpåverkan. I tidigare avfallsplan fanns ett mål att riskklassa och åtgärdsbedöma de nedlagda kommunala avfallsupplagen.

Kommunfullmäktige beslutade 2011-05-02 att avsätta 124 miljoner att åtgärda dessa deponier fram till 2021. En åtgärdsplan med budget fanns alltså vid nollalternativet. Att målet finns med i förslag på ny avfallsplan lyfter dock att beslutad åtgärdsplan ska prioriteras och genomföras.

Näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till mark där näringen behövs

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

I nollalternativet finns mål på att slam ska uppfylla gränsvärden för återföring av slam till jordbruksmark, vilket är uppfyllt. Målet i den nya planen syftar till en faktisk återföring som ökar andelen växtnäring och organiskt material som återförs i kretsloppet. Fosforföreningar i avlopp skulle kunna nyttjas i högre grad på produktiv mark. Det är dock viktigt att slammet som återförs till produktiv mark inte innehåller farliga ämnen.

Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.

Miljöpåverkan: Indirekt positiv miljöpåverkan.

Totalt har kommunkoncernen ca 8 000 anställda. Om samtliga har utbildats om hur avfall ska hanteras har vi kommit längre än nollalternativet. Den positiva miljöpåverkan kommer först då kunskaperna används på rätt sätt.

95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.

Miljöpåverkan: Indirekt positiv miljöpåverkan.

Om hushållen är nöjda med avfallshanteringen så är det större chans att avfallet hamnar på rätt ställe vilket främjar flera av de övriga formulerade målen och därmed bidrar till positiva miljöeffekter.

6.3 Miljöbedömning av planerade åtgärder

Kopplat till samtliga mål finns åtgärder för att det ska vara möjligt att styra mot målen, en del av åtgärderna styr mot flera mål.

Utredningsuppdrag, fastighetsnära insamling.

Miljöpåverkan: Ingen påverkan.

En utredning ger inget direkt påverkan, däremot kan föreslagna förändringar i utredningen ge positiv miljöpåverkan genom ökad källsortering.

Informationsåtgärder

Miljöpåverkan: Indirekt positiv miljöpåverkan.

I planen finns förslag på flera informationsåtgärder som syftar till att försöka ändra kommuninvånarnas beteenden mot minskad konsumtion och ökad källsortering.

Information är ett viktigt verktyg för att ändra beteenden, även om det är svårt att bedöma i hur stor grad informationen kommer att leda till förändrat beteende.

Informationsåtgärder fanns även med i föregående plan. Att rikta specifik information mot kommunanställda är en ny åtgärd.

Utreda och införa tydligare styrmedel i avfallstaxan

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Taxan är ett effektivt styrmedel för ökad källsortering. Vid införande av viktstaxan 2003 märktes en förändring i hushållens beteende och kärll och säckavfallet minskade. Att en styrande taxa kan påverka människors beteende bekräftas av utredningar utgivna av branschorganisationen Avfall Sverige. Hur stor effekt åtgärden kommer att ge beror på hur styrningen kommer att utformas. Att fortsatt låta hämtning av farligt avfalls-skåp ingå i ordinarie avfallstaxa för flerfamiljhus har ingen påverkan då det även fanns som åtgärd i föregående plan.

Införa egna kärll för fritidshus

Miljöpåverkan: Trolig positiv miljöpåverkan.

Att införa egna kärll för fritidshus är ett styrmedel att öka källsorteringen.

Säkerställa att behovet av tillsyn av bygg- och rivningsavfall, avfall i livsmedelsverksamheter och nedlagda industrideponier (ej kommunala) särskilt beaktas i miljönämndens tillsynsplaner.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Genom tillsyn finns möjlighet att påverka verksameters påverkan på miljö och hälsa. De tillsynsområden som särskilt ska beaktas överensstämmer med nationella mål och prioriterade områden enligt Naturvårdsverket.

Åtgärder för återbruk

Miljöpåverkan: Indirekt positiv miljöpåverkan.

Samarbete med organisationer och företag som arbetar med återvinning underlättar möjligheterna till återbruk. Att utreda möjlighet till utökat återbruk vid återvinningscentralerna ger ingen direkt miljönytta, men genomförandet i nästa led kan ge positiv miljönytta. Återbruket på Kretsloppsparken har blivit ett lyckat koncept.

Utreda utökad sortering av t.ex. gips och textilier

Miljöpåverkan: Ingen miljöpåverkan.

Själva utredningen ger inget direkt påverkan. Enligt den nationella avfallsplanen ger produktion av ny textil ger upphov till cirka 15 kg koldioxid per kg textil. I Sverige konsumeras ungefär 15 kg textil per person och år.

Samarbete mellan Sundsvalls kommun och Skanska Sverige AB kring källsortering av byggavfall

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan. Målet kan ses som ett utvecklingsprojekt.

Införa fastighetsnära insamling av farligt avfall och elavfall

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Att införa fastighetsnära insamling av farligt avfall och elavfall underlättar sortering av farligt avfall och är viktigt ur miljösynpunkt.

Styra mot rötning vid upphandling av biologisk behandling av matavfall.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Rötning är bättre ur miljösynpunkt än kompostering, förutsatt att både energi i form av fordonsgas och växtnäring utnyttjas. Beroende på anläggningens placering kan transporter komma att öka. Förutsättning är att anläggning för biogasproduktion finns.

Införa obligatorisk insamling av matavfall vid byggande av regional biogasanläggning

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

En ökad andel matavfall till biologisk behandling sammanfaller med nationella mål. Vid obligatorisk insamling av matavfall ökar risken för felsortering. Det är viktigt att rutiner finns för felsortering, så att inte kvalitén på rötresten påverkas.

Mätning av matavfallsmängder och återkoppling till skolköken

Miljöpåverkan: Indirekt positiv miljöpåverkan.

Själva mätningen minskar inte mängden matavfall som slängs, men kan ses som ett styrmedel att nå dit.

Utreda åtgärder för ökad tillgänglighet på återvinningscentraler

Miljöpåverkan: Ingen miljöpåverkan.

Utredningen i sig har ingen påverkan, medan genomförandet kan ha både positiv och negativ miljöpåverkan. Att utöka tillgänglighet på återvinningscentralerna underlättar sortering av avfall. Vid byggande av en ny återvinningscentral upprättas en särskild miljökonsekvensbeskrivning.

Enkätundersökningar och plockanalyser

Miljöpåverkan: Ingen miljöpåverkan.

Däremot är det viktiga verktyg för att kunna identifiera var det behövs göras åtgärder. Förslag på kundundersökningar och plockanalyser fanns i föregående plan.

Fortsatt finansiera samordnare för Y-renhållare.

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Ökad samordning leder till bättre resursutnyttjande som möjliggör högre kvalitet på erbjudna tjänster för både hushåll och verksamheter.

Genomföra 2-3 aktiviteter per år för skräpplockning

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan.

Beror dock på omfattningen av aktiviteterna.

Minst hälften av sopbilarna ska drivas av kretsloppsanpassat bränsle

Miljöpåverkan: Positiv miljöpåverkan. Kravet saknades i föregående plan.

Kretsloppsanpassade bränslen ger lägre utsläpp än fossila bränslen.

Utreda infrastruktur av sopsugar.

Miljöpåverkan: Ingen miljöpåverkan. Utredningen ger ingen direkt påverkan.

Utreda hantering av latrin

Miljöpåverkan: Ingen miljöpåverkan. Utredningen ger ingen direkt påverkan.

6.4 Bedömning betydande miljöpåverkan

Vid genomgång av mål och åtgärder kan det konstateras att effekterna av genomförandet är positiv, alternativt inte har någon miljöeffekt i sig. Det finns därmed ingen samlad *betydande miljöpåverkan* som kräver en fördjupad miljökonsekvensbeskrivning. För avfallshanteringen i sina delar bedöms konsekvenserna i tillstånds-, anmälnings- och tillsynsförfarandet.

Bilaga 1
Lokala föreskrifter om avfallshantering i Sundsvall

Lokala föreskrifter om avfallshantering i Sundsvall

Inledande bestämmelser	3
Definitioner	3
Ansvar för avfallshantering, information och tillsyn.....	4
Hushållsavfall.....	4
Skyldighet att lämna avfall till renhållaren	4
Sortering av hushållsavfall	4
Kompostering.....	4
Hämtningsintervall	5
Informationsskyldighet.....	5
Fastighetsinnehavarens ansvar och avgiftsskyldighet	5
Emballering av avfall	5
Soputrymmen, behållarplats, behållare, hämtningsvägar m.m.....	5
Ansvar för anskaffande och underhåll av behållare m.m.	6
Fyllnadsgrad och vikt.....	7
Grovavfall.....	7
Hushållens farliga avfall och avfall från elektriska och elektroniska produkter	7
Latrin	7
Slam.....	7
Fosforfällor.....	8
Undantag	9
Uppgiftsskyldighet	10
Sorteringsbilaga.....	11

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2015 då tidigare renhållningsordning för Sundsvalls kommun upphör att gälla. Undantag som kommunen har medgett med stöd av sistnämnda renhållningsordning gäller tills vidare.

Inledande bestämmelser

1 §

För kommunens avfallshantering gäller dels bestämmelserna i miljöbalken (SFS 1998:808) och dels föreskrifter om avfallshantering i förordningar som utfärdats med stöd av miljöbalken samt i andra författningar. Därutöver gäller dessa föreskrifter som tillsammans med Avfallsplanen 2015-2020 utgör renhållningsordning för kommunen.

Så små mängder avfall som möjligt ska eftersträvas. När avfall ändå uppkommer ska det innehålla minsta möjliga mängd giftiga ämnen.

I 23-28 §§ finns bestämmelser om undantag från föreskrifterna.

2§

Principiella beslut som taxor, avfallsplan samt föreskrifter om avfallshantering beslutas av kommunfullmäktige.

Definitioner

3 §

Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används följande begrepp med de betydelser som här anges:

1. Vad som avses med hushållsavfall definieras i 15 kap. miljöbalken.
2. Med grovavfall avses, i enlighet med 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:4) om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall, hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
3. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare.
4. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
5. Med den renhållningsansvariga nämnden avses kommunstyrelsen.
6. Med behållare avses säck, kärl av plast, latrinbehållare eller någon annan anordning för uppsamling av hushållsavfall.

Ansvar för avfallshantering, information och tillsyn

4 §

Den renhållningsansvariga nämnden har verksamhetsansvar för hantering av hushållsavfall i kommunen, med särskilt ansvar för att hushållsavfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.

Avfallshanteringen i kommunen utförs av den eller de som kommunen bestämmer, nedan kallat renhållaren.

5 §

Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av miljönämnden.

Hushållsavfall

Skyldighet att lämna avfall till renhållaren

6 §

Hushållsavfall under kommunens ansvar ska lämnas till renhållaren om inte annat sägs i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter.

Sortering av hushållsavfall

7 §

Varje fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare ska sortera ut farligt avfall och de andra avfallsslag som anges i bilaga till dessa föreskrifter samt lämna avfallet på plats som anvisas i bilagan.

Utsorterade avfallsslag hämtas i särskild ordning vid fastigheten eller kan lämnas på plats som anvisas i bilagan. Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Brännbart och icke brännbart avfall ska hanteras separat. Det icke brännbara avfallet ska samlas in på samma sätt som grovavfallet. Se sorteringsbilaga.

Kompostering

8 §

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera annat hushållsavfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall skall anmäla detta skriftligen till miljönämnden. Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten skall ge utrymme för användning av den erhållna komposten.

Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

Hämtningsintervall

9 §

Ordinarie hämtning utförs, i den ordning som renhållaren bestämmer. Hämtningsintervall beslutas årligen av kommunfullmäktige genom fastställande av avfallstaxan.

Informationsskyldighet

10 §

Fastighetsinnehavare är skyldig att i erforderlig omfattning informera den eller de som bor i eller är verksam i fastigheten om gällande regler för avfallshantering. Ändring av ägarförhållande för fastigheten eller annan ändring som berör avfallshanteringen ska genast anmälas till renhållaren.

Fastighetsinnehavarens ansvar och avgiftsskyldighet

11 §

Avgift ska betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utföres genom kommunens försorg. Denna avgiftsskyldighet åligger fastighetsinnehavaren enligt av kommunen fastställd taxa.

Avgiftsskyldigheten kan inte överföras på nyttjanderättshavare. På den avgiftsskyldiges begäran och efter nyttjanderättshavarens medgivande kan dock kommunen sända räkningarna på avgifter till nyttjanderättshavaren om detta inte medför påtagligt extra arbete för kommunen. Begäran avseende annan fakturamottagare lämnas till kommunen.

Om nyttjanderättshavaren flyttar eller inte följer de föreskrifter som gäller sänds räkningarna till fastighetsinnehavaren som är betalningsansvarig enligt vad som sagts i styckena ovan.

Emballering av avfall

12 §

I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

Soputrymmen, behållarplats, behållare, hämtningsvägar m.m.

13 §

Hämtningsplats ska anordnas så att backning med renhållningsfordonet undviks. Hämtning av hushållsavfall sker normalt vid fastighetsgränsen eller vid en av kommunen anvisad plats inom rimligt gångavstånd. I annat fall skall fastighetsinnehavaren och kommunen komma överens om avfallet samlas in och hämtas vid någon annan plats.

Behållare skall normalt ställas vid fastighetsgräns så nära uppställningsplats för hämtningsfordon som möjligt såvida inte särskilda skäl föreligger häremot eller det är fråga om tömning av särskilda behållare såsom slamtankar och fettavskiljare.

Avståndet mellan behållarplats/soprum och angöringsplats för sopbil får ej överstiga 50 m.

Det åligger fastighetsinnehavaren/nyttjanderättshavaren att se till att transportväg fram till behållarens hämtnings- och tömningsplats hålles i lätt framkomligt skick. Transportvägen ska röjas från snö och hållas halkfri.

Hämtningställen och transportvägar ska minst uppfylla de krav som ställs enligt Avfall Sveriges rapport 2009, Handbok för avfallsutrymmen- Råd och anvisningar för transport, förvaring och dimensionering av hushållsavfall. Utrymmen för elavfall och farligt avfall ska vara låsbart och utformad med hänsyn till brand-, miljö- och hälsorisker. Avfallsutrymmen ska placeras och utformas så att hämtning även kan ske på tider då verksamheten i övrigt är stängd.

Enskild väg och tomtmark som utnyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar för hämtningsfordon samt vid behov erbjuda möjlighet till vändning. Renhållaren avgör vägens körbarhet. Vid särskilda förutsättningar, exempelvis extrem väderlek, eller annat hinder, då vägen inte är farbar ska fastighetsinnehavaren/nyttjanderättshavaren utan särskild anmodan flytta behållare till farbar väg.

Ovan beskrivna hinder kan befria renhållaren från att genomföra viss hämtningstur. Fastighetsinnehavaren är då skyldig att förvara avfallet inom fastigheten till nästkommande hämtning.

Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren.

Ansvar för anskaffande och underhåll av behållare m.m.

14 §

Fastighetsinnehavaren är ansvarig för anordnande, installation och underhåll av anordningar för avfallshanteringen såsom sopskåp, soputrymmen, djupbehållare m.m.

Beträffande anordningar gäller följande:

- De ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftsavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt.
- De ska utföras, underhållas och installeras så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.
- De ska vara lättåtkomliga för upphängning/uppställning och skiftning av förekommande behållartyper.
- De ska medge hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem.

15 §

I avfallstaxan angivna kärl och containrar ägs av kommunen och tillhandahålls genom renhållaren. Fastighetsinnehavaren/ nyttjanderättshavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av kärl och containrar så att inga olägenheter uppstår. Onormalt slitage av kärl, container och identifikationsmärkning, som inte är orsakat av renhållaren, faktureras fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare till självkostnadspris.

Fyllnadsgrad och vikt

16 §

Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den. Gränsvärden enligt AFS 1998:1 ska tillämpas när behållare fylls. Behållare som är överfull eller för tung eller som innehåller dåligt emballerade föremål som är skärande eller stickande, eller annan fraktion som den ej är avsedd för, hanteras enligt renhållarens anvisningar.

Grovavfall

17 §

Grovavfall ska i den mån det är möjligt, buntas eller förpackas i lämpligt emballage för att underlätta hämtning och utsortering. Brännbart och icke brännbart ska hållas väl åtskilda. (Se sorteringsbilaga).

Grovavfall hämtas efter beställning eller avlämnas på återvinningscentral. Vid hämtning av grovavfall ska detta förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall.

Eventuell förändring av hur grovavfall samlas in tas i avfallstaxan som beslutas i Kommunfullmäktige varje år. Från flerfamiljshus hämtas grovavfall efter beställning av fastighetsinnehavaren.

Hushållens farliga avfall och avfall från elektriska och elektroniska produkter

18 §

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare ska sortera ut hushållets farliga avfall och hålla detta avskilt från annat avfall. Det farliga avfallet ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. (Se sorteringsbilaga)

Riskavfall från egen medicinering ska hanteras separat. (Se sorteringsbilaga).

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare ska sortera ut hushållets avfall av elektriska och elektroniska produkter och hålla detta avskilt från annat avfall så att det kan omhändertas särskilt. (Se sorteringsbilaga).

Kasserade kylskåp och frysar ska hanteras varsamt och hållas väl åtskilda från annat avfall så att de kan omhändertas särskilt. (Se sorteringsbilaga). Dessa avfallslag hämtas efter särskild beställning eller avlämnas på återvinningscentral.

Latrin

19 §

Latrin hämtas i huvudsak från fritidsbostäder. Latrinbehållare ska förslutas av fastighetsinnehavaren/ nyttjanderättshavaren och normalt ställas på avsedd plats vid närmaste uppsamlingsställe (behållare för fritidshusavfall). Latrin ska lämnas i behållare utlämnade av renhållaren. Eget omhändertagande av latrin eller dess delar kan medges efter särskild prövning enligt 26 §.

Från fritidsbostäder sker hämtning enligt turlista och gällande avfallstaxa.

Slam

20 §

Slamavskiljare, fettavskiljare och slutna tankar ska vara väl utmärkta och lätt tillgängliga för

tömning. Väg och gårdsinfart ska tåla tung trafik. Fastighetsinnehavaren ska hålla området runt anläggningen rent från sly och liknande. Lock eller manlucka ska kunna öppnas av en person och får inte vara övertäckt vid tömning. Lock får ej väga mera än 25 kg och det åligger fastighetsinnehavaren att byta ut lock som är tyngre. Vintertid ska vägar, lock och manlucka vara skottade vid hämtningstillfället.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll. Renhållaren ska notera brister på enskilda avloppsanläggningar och informera miljönämnden. Onormalt slitage av identifikationsmärkning, som inte är orsakat av renhållare, faktureras fastighetsinnehavaren till självkostnadspris. Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och slamavskiljare bör inte överstiga 15 meter.

Slamtank ska vara utrustad med slangkoppling "hona" 75 mm.

21 §

Hämtning från slamavskiljare sker enligt i förväg uppgjorda scheman och med följande lägsta tömningsfrekvens:

Permanentbostad med WC slamtömning en gång per år.

Permanentbostad med BDT-avlopp (Bad, disk och tvätt) slamtömning en gång vartannat år.

Fritidshus med WC slamtömning en gång vartannat år.

Fritidshus med BDT-avlopp (Bad, disk och tvätt) slamtömning en gång vart fjärde år.

Hämtning kan ske oftare mot särskild beställning. Det åvilar fastighetsinnehavaren att kontrollera att klassningen enligt ovan motsvarar VA-anläggningens utformning. Hämtning av slam från slutna tankar sker enligt särskild beställning. Hämtning sker enligt gällande taxa.

Förlängt tömningsintervall för slamavskiljare kan medges efter särskild prövning enligt 27 §. Tömning av slamavskiljare utförs i den ordning som renhållaren bestämmer. Årlig tömning sker med högst åtta veckors förskjutning i förhållande till föregående ordinarie tömning.

Hämtning från fettavskiljare sker minst två gånger per år.

Fosforfällor

22 §

Filtermaterial från fosforfällor och andra jämförbara filter ska hämtas i enlighet med det tillstånd som getts av miljönämnden och ska följa leverantörens anvisningar.

Filtermaterialet ska vara förpackat och tillgängligt på ett sådant sätt att hämtning kan utföras. Eventuella instruktioner som behövs i samband med hämtning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren.

Anläggningar med filter i lösvikt och som tillkommit innan dessa föreskrifter trätt i kraft är undantagna från kravet att filtermaterialet ska vara förpackat.

För tömning av filtermaterial i lösvikt hänvisas även till bestämmelserna om avstånd mellan slamsugningsfordonets angörningsplats och slambrunn eller motsvarande, samt sughöjd, som gäller annan slamsugning.

För hämtning/ tömning av filtermaterial i säck ska utrymme för tömning/hämtning med kranfordon finnas. Avstånd mellan kranfordonets angörningsplats och fosforfälla får vara högst tio meter (kan variera beroende på typ av kranbil) om filterkassett/storsäck om 500 kg används och högst fem meter

om filterkassett/ storsäck om 1000 kg används. Den fria höjden ska vara minst sju meter över kranfordonet och mellan kranfordonets angörningsplats och fosforfällan.

Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, eventuellt efter vattentillförsel. För bestämmelserna om avstånd mellan slamsugningsfordonets angörningsplats och slambrunn eller motsvarande, samt sughöjd, hänvisas till avsnittet som gäller annan slamsugning.

Hämtning av filtermaterial ska ske minst vartannat år genom kommunens försorg. Efter hämtning av uttjänt filtermaterial bör nytt filtermaterial snarast tillföras anläggningen genom fastighetsinnehavarens försorg. Dispens för längre hämtningsintervall eller för eget omhändertagande kan medges i enskilda fall, se 26-27 §§.

Undantag

23 §

Frågor om undantag från renhållningsordningens föreskrifter prövas av miljönämnden.

24 §

Om det finns särskilda skäl kan fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare få befrielse att lämna hushållsavfall till kommunen. En förutsättning härför är att hushållsavfallet kan tas omhand på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön.

Skriftlig ansökan om befrielse ska inges till miljönämnden. Ansökan ska innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses omhändertas samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske utan att det innebär risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

25 §

Även den som befriats enligt 24 § är skyldig att se till att återvinningsbart avfall lämnas till återvinning och att farligt avfall, kylskåp, frysar, och batterier som omfattas av kommunens ansvar för hushållsavfall samt elavfall tas omhand genom kommunens försorg. Skyldighet att betala en avgift för detta, motsvarande den lägsta fasta avgiften i taxan för aktuell abonnentgrupp för insamling av hushållsavfall, kvarstår.

26 §

Eget omhändertagande av avloppsslam, latrin eller dess delar kan prövas efter särskild ansökan till miljönämnden. Latrinets eller slammets näringsinnehåll ska vid medgivande komma till nytta genom återförande till kretsloppet, utan olägenheter för omgivningen. Avloppsanläggningen ska även vara tillståndsgiven och utan betydande brister.

27 §

Prövning om förlängt slamtömningsintervall av enskild avloppsanläggning enligt särskild ansökan görs av miljönämnden.

Förlängt tömningsintervall gällande slamtömnning av enskild avloppsanläggning kan medges om anläggningen belastas i betydligt lägre grad än vad den är dimensionerad för. Avloppsanläggningen ska även vara tillståndsgiven och utan betydande brister. För permanent bostad med WC kan slamtömnning maximalt medges vartannat år, för permanentbostad med BDT-avlopp vart fjärde år och för fritidshus med WC vart fjärde år. För fritidshus med BDT-avlopp medges inget förlängt tömningsintervall.

28 §

Flera fastighetsinnehavare kan efter begäran medges rätt att jämställas med flerfamiljshus och kan på så sätt skapa en egen återvinningsgård med möjlighet att samordna insamling av hushållsavfall. En

förutsättning är att en organisation tillskapas som möjliggör gemensam fakturering, ansvar enligt miljöbalken och som kan ansöka om erforderliga tillstånd.

Uppgiftsskyldighet

29 §

Den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där det uppstår annat avfall än hushållsavfall och därmed jämförligt avfall, ska på anmodan av den renhållningsansvariga nämnden lämna de uppgifter i fråga om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

30 §

Den som yrkesmässigt tillverkar, till Sverige för in eller säljer en förpackning eller vara som är innesluten i en sådan förpackning, ska på anmodan av den renhållningsansvariga nämnden lämna de uppgifter i fråga om förpackningsavfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Sorteringsbilaga

Så små mängder avfall som möjligt ska eftersträvas. När avfall ändå uppkommer ska det innehålla minsta möjliga mängd giftiga ämnen. Det avfall som ändå uppkommer ska sorteras enligt följande.

Kärl och säckavfall

Brännbart hushållsavfall som får plats i kärl eller säck samlas in av renhållaren.

Avfallsslag

Lämnas till

Brännbart kärl- och säckavfall	Anvisad behållare enligt renhållarens rutiner
Matavfall	Anvisad behållare enligt renhållarens rutiner

Producentansvar

För följande avfallsslag gäller producentansvar, vilket innebär att avfallet skall tas omhand av producenterna eller deras ombud.

Avfallsslag

Lämnas till

Pappers- och pappförpackningar	Återvinning
Hårda plastförpackningar	Återvinning
Metallförpackningar	Återvinning
Glasförpackningar	Återvinning
Tidningar, trycksaker	Återvinning
Elektriska och elektroniska produkter	Återvinningscentral (ÅVC), försäljningsställe eller enligt renhållarens rutiner
Småbatterier	ÅVC, försäljningsställe, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Blybatterier över 3 kg	Försäljningsställe eller ÅVC
Bildäck	Försäljningsställe eller ÅVC
Bilar	Auktoriserad bilskrotare
Läkemedel	Apotek

Farligt avfall

Följande avfallsslag är farligt avfall som skall tas omhand separat för att minska risken för miljöpåverkan.

Avfallsslag

Lämnas till

Olja och fett, utom vegetabiliska oljor och fetter	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Färg, tryckfärg, lim och hartser	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Lösningsmedel	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Syror	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Basiskt avfall	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Fotokemikalier	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Bekämpningsmedel	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Lysrör, lågenergilampor och annat kvicksilverhaltigt avfall inklusive metalliskt kvicksilver	ÅVC, insamling av farligt avfall eller enligt renhållarens rutiner
Riskavfall	Apotek eller enligt renhållarens rutiner

Animaliskt avfall

Hanteras enligt lagstiftning och enligt renhållarens rutiner

Grovavfall och icke brännbart avfall

Skrymmande eller tungt hushållsavfall som inte kan samlas in i säck eller kärl skall tas omhand separat för att underlätta material- och energiåtervinning.

Avfallsslag

Lämnas till

Ej brännbart t.ex. metaller som kan materialåtervinnas

ÅVC eller enligt renhållarens rutiner

Deponirest t.ex. porslin och glas

ÅVC eller enligt renhållarens rutiner

Brännbart t.ex. trä och plaster

ÅVC eller enligt renhållarens rutiner

Trädgårdsavfall

ÅVC eller enligt renhållarens rutiner

Kyl- och frysmöbler

ÅVC eller enligt renhållarens rutiner

Bilaga 2

Nationella, regionala och kommunala miljömål

Nationella, regionala och kommunala miljömål

Bilagan omfattar de nationella, regionala och kommunala miljömål som identifierats och som varit vägledande vid framtagande av nya lokala mål till avfallsplanen.

1 Nationella mål

De nationella målen som berör avfall består av miljö kvalitetsmålen, nationella avfallsplanen och EU:s avfallshierarki.

1.1 Miljö kvalitetsmål

Det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål, sexton miljö kvalitetsmål och fjorton etappmål. Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken och innebär att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

1. Frisk luft
2. Grundvatten av god kvalitet
3. Levande sjöar och vattendrag
4. Myllrande våtmarker
5. Hav i balans samt levande kust och skärgård
6. Ingen övergödning
7. Bara naturlig försurning
8. Levande skogar
9. Ett rikt odlingslandskap
10. Storslagen fjällmiljö
11. God bebyggd miljö
12. Giftfri miljö
13. Säker strålmiljö
14. Skyddande ozonskikt
15. Begränsad klimatpåverkan
16. Ett rikt växt- och djurliv

Ett etappmål antogs av riksdagen år 2009 för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Tretton etappmål beslutades av regeringen i april 2012 inom områdena luftföroreningar, farliga ämnen, avfall och biologisk mångfald. Etappmålen ska tydliggöra de samhällsförändringar som är nödvändiga för att vi ska nå miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. Etappmålen finns inom fyra prioriterade områden – luftföroreningar, farliga ämnen, avfall och biologisk mångfald.

Etappmålen för avfall lyder:

- Etappmålet om ökad resurshushållning i livsmedelskedjan innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018.

- Etappmålet om byggnads- och rivningsavfall innebär att insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast 2020.

1.2 Nationell avfallsplan

Sveriges avfallsplan fastställdes av Naturvårdsverket maj 2012 och innehåller mål och åtgärder för fem prioriterade områden. Planen innehåller också exempel på vad vi behöver göra för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt från miljömålen och EU:s avfallshierarki.

Prioriterade områden:

- Avfall i bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall till andra länder

1.3 EU:s avfallshierarki

EU:s avfallshierarki är en vägledning för hur avfallet bör behandlas i EU.

- Förebygga
- Förberedelse för återanvändning
- Materialåtervinning
- Annan återvinning t.ex. energi
- Deponering

2 Regionala mål

De flesta regionala mål har gått ut 2010, nedan visas de två mål som rör avfall som inte har gått ut. Enligt länsstyrelsen är det oklart hur det kommer att se ut i fortsättningen med regionala mål. Naturvårdsverket har fått uppdrag av regeringen om fördjupad utvärdering som redovisas den 1 juli 2012.

2.1 Frisk luft

Från och med 2020 ska inte utsläpp från industrier, kommunala anläggningar eller trafik ge upphov till klagomål på besvärande lukt. (Länseget mål)

2.2 Giftfri miljö

Senast år 2015 är all aska och slam från anmälnings- eller tillståndspliktiga anläggningar klassad som återföringsbar resp. behandlingskrävande och kategorierna hanteras helt separat. Minst 50 procent av den återföringsbara fraktionen nyttiggörs eller förs tillbaka till kretsloppen. Den behandlingskrävande fraktionen behandlas eller mellanlagras i avvaktan på behandling. (Länseget mål)

3 Lokala mål

De lokala målen som berör avfall är Hållbar tillväxtstrategi 2021, Agenda 21, mål från Sveriges ekokommuner som Sundsvall är med i, tidigare avfallsplan och projektdirektiv för framtagande av avfallsplan.

Enligt KS Beslut §108 2003 är god bebyggd miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, rent vatten och giftfri miljö prioriterade mål i Sundsvall. Beslutet gäller 2003-2006 och borde inte länge vara aktuellt om det inte finns något senare beslut.

”Strategi för Sundsvalls kommunkoncerns energieffektivisering och koldioxidreducering med mål 2014 och 2020” beslutades av kommunfullmäktige 2012-02-13. Energi- och klimatstrategin är en viktig del i kommunens arbete att nå målbilden för en hållbar tillväxt. Strategin omfattar kommunkoncernens energiförbrukning avseende byggnader och transporter. Energianvändning i övrig verksamhet som tunga transporter ingår inte i strategin, därför är strategin inte styrande för upphandling av ny renhållningsentreprenör.

3.1 Hållbar tillväxtstrategi 2021

Hållbar tillväxtstrategi 2021 är en målbild för Sundsvall som fullmäktige antog 13 februari 2012. Det är en övergripande strategi som ska fungera som ett paraply för övriga mål och strategier. Det pågår ett fördjupat arbete med målen, bland annat att ta fram mätetal. Samtliga politiska partier, många tjänstemän och externa organisationer finns med i det fortlöpande arbetet.

Målen i den hållbara tillväxtstrategin är:

1. Sundsvall är Norrlands Huvudstad med fler än 100 000 invånare.
2. Fler jobb i nya och växande företag och organisationer bidrar till en hållbar utveckling.
3. Vi är föregångare i att utveckla logistiklösningar med gröna resor och transporter i alla väderstreck.
4. I Sundsvall finns en mångfald av människor och idéer
5. Hela utbildningssystemet är attraktivt och av högsta kvalitet
6. Sundsvall erbjuder trygghet och livsmiljö i toppklass där alla ges möjlighet att växa i ett klimatsmart och klimatsäkert samhälle.

3.2 Agenda 21

Sundsvalls Agenda 21 har som övergripande mål att år 2020 ska Sundsvall vara ett hållbart samhälle. För detta arbete finns tio mål rubricerade *Kunskap, Makt, Hälsa, Boende, Natur, Konsumtion, Produktion, Energi, Transporter och Avfall*. De mål som närmast berör avfallshanteringen är

3.2.1 Boende

Boendet ska vara anpassat till naturens kretslopp.

Detta betyder bl.a. att. De byggmaterial som används ska vara anpassade till hälsa, miljö och återanvändning.

3.2.2 Natur

Sundsvalls rika natur ska skyddas. Mångfalden bland landskapets växter och djur ska bevaras. Vår stad och våra bostadsområden ska präglas av grönska, parker och planteringar.

Detta betyder bl.a. att skog, åker, hav och sjö ska nyttjas varsamt. Jord- och skogsbruk ska drivas ekologiskt hållbart. Naturen nära bebyggelsen ska vara tillgänglig för rekreation. Sundsvalls läge vid havet ska tas till var och utvecklas.

3.2.3 Konsumtion

Vi ska på arbetet och i hemmet välja de varor och tjänster som ger minsta möjliga påverkan på natur och hälsa.

Detta betyder bl.a. att vi bara ska köpa de varor som ger minst miljöpåverkan när de tillverkas, transporteras, används och har förbrukats.

3.2.4 Produktion

Alla varor ska tillverkas resurssnålt i slutna processer. Utsläpp av skadliga ämnen, som inte bryts ned i naturen, ska upphöra helt. Utsläpp av andra ämnen ska anpassas till naturens kretslopp.

Detta betyder bl.a. att vi ska vara sparsamma med råvaror, utnyttja restprodukter och i huvudsak använda sådana råvaror som naturen kan förnya. Vi ska bara tillverka och använda ämnen som inte hotar växt- och djurliv och vår hälsa. Alla tjänster ska utföras miljöanpassat och resurssnålt.

3.2.5 Energi

Endast energikällor som förnyas ska användas och energin ska användas effektivt.

Detta betyder att många olika förnyelsebara energikällor, som sol, vind, vatten och biobränslen, ska användas. Fossila bränslen som olja, kol, naturgas och torv används inte. På vägen mot målet gäller det att spara energi och använda den på bästa sätt. Spillvärme och biobränslen används för att värma hus och elenergi används till produktion.

3.2.6 Transporter

Transporter ska ske energisnålt och med minsta möjliga påverkan på miljö och hälsa.

Detta betyder bl.a. att trafik med buss, tåg, cykel och till fots ska gynnas framför biltrafik i samhällsplaneringen. För alla transporter ska rena, förnyelsebara drivmedel användas. Mängden transporter ska minskas, t ex genom att vi väljer att köpa lokala produkter och använda ny teknik som elektronisk kommunikation.

3.2.7 Avfall

Inga nya avfallstippar ska anläggas i Sundsvall

Detta betyder att vi i första hand ser till att avfall inte uppkommer. I andra hand ska allt som vi idag kallar avfall återanvändas, återvinnas eller återföras till det naturliga kretsloppet. Vi ska inte lämna nedsmutsade mark- och vattenområden i arv efter oss.

3.3 Sveriges ekokommuner

Sundsvall är medlem i Sveriges Ekokommuner där kommunen ska bedriva sitt arbete enligt Agenda 21. De fyra systemvillkoren, som anges nedan, ska beaktas i samtliga kommunala beslut.

Ämnen som är tagna från berggrunden får inte öka i naturen.

Ämnen från samhällets produktion får inte öka i naturen.

Det fysiska underlaget för naturens kretslopp och mångfald får inte utarmas

Vi ska ha en effektiv och rättvis resursfördelning så att människor kan tillgodose sina behov.

3.4 Tidigare avfallsplan

För Sundsvalls kommun föreslås följande mål för avfallshanteringen t.o.m. år 2011.

- Inga nya avfallstippar ska anläggas i Sundsvalls kommun.
- Minskning av mängden kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från 2005.
- Minskning av farliga ämnen i kärll- och säckavfallet räknat per invånare med 10 % från 2008.
- Minskning av matavfall i kärll- och säckavfallet räknat per invånare med 25 % från 2008.
- Mängden återvunnet avfall med producentansvar ska räknat per invånare uppgå till minst rikets nivå.
- Andel av hushållen som vet hur farligt avfall ska hanteras ska vara minst 90 %.
- Andel av hushållen som vet hur grovavfall ska hanteras ska vara minst 95 %.
- Allt rötat slam ska uppfylla gällande gränsvärden för återföring av slam till jordbruksmark.
- Alla nedlagda kvarvarande kommunala avfallsupplag ska vara riskklassade och åtgärdsbedömdas.

3.5 Projektdirektiv

I projektdirektivet för framtagande av renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter 2015 anges projektmål som ska användas vid framtagande av ny avfallsplan. De projektmål i direktivet som rör framtagande av mål till avfallsplanen är:

- Kommunens avfallsplan skall uppfylla miljöbalkens, avfallsförordningens och Naturvårdsverkets föreskrifter som minst lägsta nivå.
- Avfallsplanen skall ange effektmål för avfallshantering, kundnöjdhet och ekonomi.
- Avfallsplanen skall redovisa kommunens syn och ambition avseende de nationella målen.
- Avfallsplanens mål ska vara mätbara och kunna följas upp.

- Ekonomiska konsekvenser för Sundsvalls kommun, renhållningsbolag, kunder och entreprenörer av avfallsplanen och renhållningsordningen ska framgå av dokumenten. (Undantag kan gälla om det finns ekonomiska uppgifter som bör beräknas eller redovisas först efter genomförd upphandling)
- Möjligheter till att nyttja ny teknik för avfallshantering skall beskrivas i planförslaget.
- För mål och föreslagna åtgärder skall det framgå vem som är ansvarig för genomförande inkl. finansiering samt vem som ansvarar för att följa upp och redovisa resultat.
- Ekonomiska konsekvenser för Sundsvalls kommun, renhållningsbolag, kunder och entreprenörer av avfallsplanen och renhållningsordningen ska framgå av dokumenten. (Undantag kan gälla om det finns ekonomiska uppgifter som bör beräknas eller redovisas först efter genomförd upphandling)
- För mål och föreslagna åtgärder skall det framgå vem som är ansvarig för genomförande inkl finansiering samt vem som ansvarar för att följa upp och redovisa resultat.
- Avfallsplanen skall redovisa hur dess mål och aktiviteter bidrar till måluppfyllelse för andra kommunala mål inom energianvändning och klimatpåverkan.

Bilaga 3

Instruktion - uppföljning av mål

Instruktion uppföljning av mål

Den nuvarande avfallsplanen gäller, genom beslut i kommunfullmäktige, t.o.m. 2014-12-31.

Den nya avfallsplanen föreslås träda i kraft 2015-01-01 och gälla till 2020-12-31.

Årliga uppföljningar skall göras av avfallsplanen vilka skall redovisas via livsmiljöbarometern.

Med tanke på reformtakten inom avfallsområdet bör en fördjupad uppföljning göras under planens livstid. Det är då också viktigt att noggrant granska bl.a. om avfallsplanens mål fortfarande är användbara. Vid en sådan uppföljning bör bl.a. målen stämmas av i relation till t.ex. ny lagstiftning, ny nationell avfallsplan och andra statliga riktlinjer samt till aktuella lokala behov, erfarenheter och ambitioner.

Avfallsplanen skall varje mandatperiod förnyas eller förklaras förlängd för ytterligare en angiven period. Detta innebär att planen behöver behandlas av kommunfullmäktige under kommande mandatperiod, d.v.s. under åren 2015 – 2018. Rimligt är att frågan tas upp mot slutet av mandatperioden, förslagsvis under år 2018. Detta innebär i sin tur att en fördjupad uppföljning troligen behöver påbörjas under 2017.

Under den därpå kommande mandatperioden, som omfattar åren 2019 – 2022, föreslås att avfallsplanen omarbetas från grunden. Genom att nuvarande plan föreslås gälla till 2020-12-31 finns det utrymme under den mandatperiodens två första år att göra en ny avfallsplan.

Observeras bör att vad som sägs ovan är den bedömning som kan göras i skrivande stund. Om förutsättningarna för avfallsfrågorna förändras påtagligt, genom t.ex. riksdagsbeslut, kan behov av en mer grundlig översyn av avfallsplanen uppstå.

De övergripande områdena mäts inte.

Uppföljning	Ansvar
1. Minska avfallsmängderna	
1.1 Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012	
Reko har statistik över insamlade mängder som matas in i det nationella nätverket avfall web. Avfall web räknar sedan ut mängden hushållsavfall per invånare(kg/person). Vid uppföljning redovisas både total mängd hushållsavfall och uppdelat i kategorierna kärll och säckavfall, matavfall, grovavfall, förpacknings och tidningsmaterial och totalt mängd farligt avfall inklusive elavfall och batterier. Om begreppet hushållsavfall förändras får ett nytt startår väljas utifrån de nya förutsättningarna.	Reko
1.2 Minska matavfallet i kommunens skolrestauranger med 20 % med startår 2013	
Under 2013 pågår projekt mindrematsvinn.nu där mängden matavfall på respektive skola kommer att mätas av Barn och Utbildning. Utgångsvärde utgår från första vägningen 2013. Matavfallet kommer sedan att vägas under en vecka per år på samma sätt som i projektet. Mätningen sker av Barn och utbildning, Reko ser till att mätningen registreras i livsmiljöbarometern.	Reko
1.3 Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor. (Med handlar menas köper/säljer/tar emot/ger bort)	
Målet mäts genom enkätundersökning. Enkäten skickas ut till 1000 slumpvis utvalda lägenhets och villahushåll. Enkäten finns som bilaga 7.	Reko
2. Ökad återvinning och återanvändning	
2.1 Mängden förpackningar i kärll och säckavfall ska vara max 0,6 kg/hushåll och vecka.	
Kg/hushåll och vecka för ”förpackningar och returpapper” går att ta direkt från plockanalysens protokoll. Använd	Reko

<p>korrigerad mängd, den anger korrigeringar för fukt. Resultat för plockanalyser för villor används. För plockanalyser bör ett tillräckligt representativt område väljas ut som används konsekvent under mätperioden. Startvärde för 2012 är 0,9 kg/hushåll och vecka.</p> <p>För målet redovisas även kg insamlade förpackningar och returpapper/ invånare, för att se om det finns något samband. Statistiken tas ur avfall web.</p>	
<p>2. 2 Avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar, källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.</p>	
<p>Mäts av koncernstaben. Anges om respektive förvaltning eller bolag har möjlighet till källsortering.</p>	<p>Koncernstaben</p>
<p>2.3 Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara</p>	
<p>Reko tar fram denna siffra utifrån Naturvårdsverkets beräkningsmodell som håller på att tas fram.</p>	<p>Reko</p>
<p>3. Minskad spridning av miljögifter</p>	
<p>3.1 0 % farligt avfall och elavfall i kärl och säckavfall</p>	
<p>Värdet går att ta direkt från plockanalysens protokoll. Har plockanalyser gjorts för både villor och flerfamiljshushåll används medelvärde. För plockanalyser bör ett tillräckligt representativt område väljas ut som används konsekvent under mätperioden. Mäts med 2 decimaler. Vid plockanalys 2012 hittades 0,36 % farligt avfall och elavfall.</p>	<p>Reko</p>
<p>3.2 Åtgärda gamla kommunala deponier</p>	
<p>Följs upp av stadsbyggnadskontoret.</p>	<p>Stadsbyggnad</p>
<p>3.3 Näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till mark där näringen behövs</p>	
<p>Följs upp och utreds av MittSverige Vatten. Innebär ett ja eller nej-svar.</p>	<p>MittSverige Vatten</p>

4. Ökad service och information

4.1 Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.

Mäts av koncernstaben.

Koncernstaben

4.2 95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.

Målet mäts genom enkätundersökning. Enkäten skickas ut till 1000 slumpvis utvalda lägenhets och villahushåll. Enkäten är utformad för att få reda på vilka områden som hushållen är nöjda respektive missnöjda med. Enkäten finns som bilaga 7.

Reko

Bilaga 4

Utvärdering av avfallsplan i Sundsvall kommun 2008-2011

**Utvärdering av
Avfallsplan i Sundsvall kommun 2008-2011**

Annorlunda Konsult

utvärdering utredning uppföljning

Författarnas förord

Detta är en utvärdering av Avfallsplan i Sundsvalls kommun 2008-2011

Annorlunda Konsult AB har haft uppdraget att genomföra utvärdering av detta arbete under 2011 och 2012. Huvudansvarig för utvärderingen är Anita Wiklander. Malin Sundberg har fungerat som processtöd i arbetet.

Sundsvall den 29 mars 2012

Innehållsförteckning

Författarnas förord.....	3
Innehållsförteckning.....	5
Inledning.....	6
Nationella, regionala och lokala mål som berör avfall.....	6
Sundsvalls Avfallsplan.....	7
Om uppdraget.....	8
Utvärderingens arbetsätt.....	8
Resultat.....	9
Måluppfyllelse.....	9
Lokala mål.....	9
Nationella mål.....	11
Regionala mål.....	11
Synpunkter från arbetsgrupp, intervjuer och deltagare i seminariet med lärande karaktär..	12
Analys.....	15
Måluppfyllelse.....	15
Lokala mål och åtgärder.....	15
Finns kopplingar mellan lokala och nationella mål?.....	16
Finns kopplingar mellan lokala och regionala mål?.....	16
Avfallsplanens uppbyggnad.....	16
Inför det fortsatta arbetet med en ny avfallsplan.....	17
Bilaga Lärande Seminarium.....	18

Inledning

I Sundsvalls kommuns avfallsplan, med lokala föreskrifter om avfallshantering, för Sundsvalls kommun 2008-2011 anges att den ska utvärderas vid periodens utgång, det vill säga per den 31 december 2011.¹ I juni 2010 beslutade Kommunfullmäktige att förlänga avfallsplanen till och med den 31 december 2014.

EU:s avfallsdirektiv anger de ramar som gäller för hur avfallshantering ska bedrivas och varje medlemsstat ska grunda sin avfallslagstiftning på detta direktiv. I direktivet ingår även en prioriteringsordning för olika behandlingsformer av avfallet, i fallande ordning

- Återanvändning
- Materialåtervinning
- Energiåtervinning
- Deponering

Den svenska lagstiftningen på avfallsområdet återfinns i miljöbalken. Enligt 15 kapitlet är kommunen ansvarig för avfall från hushåll och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet inom kommunen. I detta ansvar ingår insamling, transport och behandling av avfallet. Därutöver finns ett antal lagar, förordningar och föreskrifter som ger riktlinjer för hanteringen av avfall.

Det syfte som anges för Sundsvalls kommuns avfallsplan är att den och de lokala föreskrifterna ska

- Vara styrdokument för kommunkoncernens agerande inom avfallsområdet
- Ligga till grund för Rekos verksamhet
- Ligga till grund för Rekos upphandling av renhållningsentreprenör
- Utgöra informationskälla för allmänhet och andra som berörs av avfallsfrågorna
- Göra känt hur miljö- och naturresurser påverkas av avfallsfrågorna
- Bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås

Nationella, regionala och lokala mål som berör avfall

Två av de 16 nationella miljömålen innehåller delmål som berör avfall. För målet God bebyggd miljö framgår fem delmål:

- Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå.
- Senast år 2010 ska minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.
- Senast år 2010 ska minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall såväl till hemkompostering som till central behandling.
- Senast år 2010 ska matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier mm återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.
- Senast år 2015 ska minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör överföras till åkermark.

---

¹ Avfallsplan med lokala föreskrifter om avfallshantering för Sundsvalls kommun 2008-2011

För målet Giftfri miljö finns ett delmål som berör avfallsområdet:

- Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som idag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.

Regionalt mål i Västernorrland

- Total mängd deponerat avfall ska minska och högst uppgå till 2003 års nivå. (Sundsvall yttrade sig i förslaget och ansåg att nivån ska vara den som gällde 2005).

I miljöbalken framgår även kravet att det i alla kommuner ska finnas en renhållningsordning som innehåller avfallsplan med lokala föreskrifter om avfallshantering. Avfallsplanen ska dessutom innehålla uppgifter om hur det ser ut med avfall inom kommunen och vilka åtgärder kommunen planerar för att minska avfallens mängd och farlighet. I de lokala föreskrifterna ska anges under vilka förutsättningar fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare själva får ta hand om sitt hushållsavfall. Renhållningsordningen ska beslutas av kommunfullmäktige.

Sundsvalls Avfallsplan

Innehållet i avfallsplanen är omfattande. Den innehåller många olika delar som utgör styrning och ledning av de frågor som ingår i ansvaret för avfallshantering i kommunen. Det redogörs för EU:s avfallsdirektiv, de nationella miljömålen, den svenska lagen som återfinns i miljöbalken, samt vilka förordningar och föreskrifter som finns på området.

De lokala målen i avfallsplanen är nio till antalet, men har i dokumentet ingen numrering. De lokala målen är formulerade med ska-krav eller uppmaning om att olika mängder avfall ska minska, vilket ger en indikation om att målen är mätbara. Till målen hör ett antal åtgärder som beskrivs i de olika kapitlen. Det finns ingen tydlig koppling mellan lokalt mål och åtgärder.

Dokumentet är svårt att navigera i för en person som är novis på området. För att förstå vilka åtgärder som anges för de olika målen har en strukturerad kartläggning genomförts som resulterat i det dokument som kallas Måluppfyllelse. Detta har varit nödvändigt för att kunna göra en bedömning av arbetet med de mål som anges i planen.

De nio lokala mål som anges i avfallsplanen för perioden 2008-2011 är:

- Inga nya avfallstippar ska anläggas i Sundsvalls kommun
- Minskning av mängden kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från 2005
- Minskning av farliga ämnen i kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från 2008
- Minskning av matavfall i kärll- och säckavfall räknat per invånare med 25 % från 2008
- Mängden återvunnet avfall med producentansvar ska räknat per invånare uppgå till minst rikets nivå
- Andel av hushållen som vet hur farligt avfall ska hanteras ska vara minst 90%
- Andel av hushållen som vet hur grovavfall ska hanteras ska vara minst 95%
- Allt rötat slam ska uppfylla gällande gränsvärden för återföring av slam till jordbruksmark
- Alla nedlagda kvarvarande kommunala avfallsupplag ska vara riskklassade och åtgärdsbedömas

Om uppdraget

Annorlunda Konsult har uppdraget att utvärdera avfallsplanen i Sundsvall 2008-2011.

Förutom att mäta avfallsplanens måluppfyllelse ska utvärderingen kunna bilda underlag för kommande arbete med en ny avfallsplan för period från år 2015. Det innebär att en del fokus i utvärderingen ligger på lärande. Två aspekter av utvärderingen är ett direkt resultat av det, dels arbetet med att studera måluppfyllelsen, dels det lärande seminarium som genomförs under utvärderingsperioden.

Utvärderingens arbetsätt

En dokumentstudie har genomförts för att bedöma måluppfyllelsen i avfallsplanen. Ett antal dokument har studerats, bland annat avfallsplanen, protokoll från kommunfullmäktige och kommunstyrelse, dokumentation från mätningar genomförda av Reko, Miljökontorets årsuppföljningar via den så kallade Miljöbarometern på kommunens webbplats samt rapporter från Stadsbyggnadskontoret.

För att få en djupare inblick i hur arbetet med avfallsplanen har fungerat har utvärderaren gjort individuella intervjuer med personer som har tydlig koppling till olika delar som berörs i avfallsplanen. Totalt har ett tiotal intervjuer genomförts.

Annorlunda Konsult har arrangerat ett seminarium med lärande karaktär där vi presenterade resultat av utvärderingen. Seminariet delades in i tre workshops där deltagarna fick tillfälle att diskutera redovisningen av resultat från utvärderingen, vilka mål som ska finnas med i den nya avfallsplanen samt hur dessa mål kan formuleras för att vara mätbara och enkla att följa upp. Deltagarna var engagerade och det framkom många förslag som arbetsgruppen kan arbeta vidare med.

Resultat

Utvärderingen har fokuserat på två delar. Det ena är materialinsamling, där ingår dokumentstudier och intervjuer. Den andra delen är återföring och lärande, detta har skett dels vid möten med den arbetsgrupp som tillsatts för arbetet med den nya avfallsplanen, dels vid ett seminarium med lärande karaktär.

Måluppfyllelse

Lokala mål

Av bilagan Måluppfyllelse framgår att de flesta åtgärder är genomförda under perioden, vilket vi valt att markera med grön färg. Markering med rosa färg får de mål och åtgärder där allt inte har genomförts, har avbrutits eller genomförts på annat sätt under perioden. Dessa utgör en mindre del av den totala mängden mål och åtgärder.

Mål 1, att ”Inga nya avfallstippar ska anläggas”

Till detta mål har utvärderingen inte kunnat koppla några direkta åtgärder. Det hade kunnat vara ett övergripande mål i planen. I det fallet hade de övriga åtta målen kunnat kopplas direkt till det övergripande målet.

Den nya deponin som tagits i bruk på Blåberget under perioden har ansetts vara ett alternativ till en helt ny deponi. Redan ianspråktagen mark och verksamhet anses ha varit ett fullgott alternativ.

I anslutning till Blåbergets avfallsanläggning har Reko byggt en ny återvinningscentral, Kretsloppsparken. Där finns även återbruk som sker i samverkan med FAVI och Erikshjälpen.

Mål 2, ”Minskning av mängden kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från 2005”

Detta mål har inte uppnåtts. Under perioden har det skett en ökning av mängden kärll- och kärllavfall. Vad denna ökning orsakas av har inte kunnat klargöras i utvärderingen. Det finns en omständighet som har belysts och det är att insamling av hushållsavfall sker samtidigt som verksamheters avfall samlas in och att dessa inte går att särskilja från varandra. Det innebär att hushållens hushållsavfall blandas med verksamhetsavfall och det hushållsavfall som finns i verksamheter.

Ett antal åtgärder finns som kan kopplas ihop med detta mål och samtliga har genomförts. Det nya kundhanteringssystemet har dock inte tagits i bruk fullt ut så att kunderna kan ta del av sina uppgifter via internet.

Mål 3, anger att det ska ske en ”minskning av farliga ämnen i kärll- och säckavfall räknat per invånare med 10 % från 2008”

Detta mål har uppnåtts. De åtgärder som kan kopplas till detta mål har alla genomförts.

Mål 4, ”Minskning av matavfall i kärll- och säckavfall räknat per invånare med 25 % från 2008”

Detta mål har inte kunnat mätas på det sättet eftersom det inte har funnits något utgångsläge från det angivna året 2008.

Under perioden har dock en utredning genomförts och beslut fattats kring frågan om insamling av matavfall. Vid tiden för antagandet av avfallsplanen kunde hushållen anmäla om de för egen del ville kompostera sitt matavfall. Sedan 2009 har hushållen fått förfrågan om de vill samla in matavfall som hämtas i samband med ordinarie kärltömning. Olika delar i kommunen har anslutit sig enligt tidsplan.

De mätningar som har gjorts från och med 2009 visar att mängden matavfall som samlas in ökar. Antalet hushåll som deltar ökar också, vilket hör ihop med att fler fått erbjudande allt eftersom.

De plockanalyser som genomförts under perioden visar dock på att det inte skett någon större förändring av mängden matavfall som kastas i hushållens soppåsar. Mängden har under perioden varit relativt konstant på mellan 30 och 33 procent matavfall i de plocktest som genomförts. En särskild plockanalys för de hushåll som sorterar sitt matavfall har genomförts under perioden. Resultatet visar att mängden matavfall för dessa hushåll uppgår till ca 16 procent.

Samtliga åtgärder som kan kopplas till mål 4 har genomförts.

Mål 5 ”Mängden återvunnet avfall med producentansvar ska räknat per invånare uppgå till minst rikets nivå”

Målet har uppnåtts. Tre av de åtgärder som kan kopplas till detta mål har inte helt och fullt genomförts. Dessa åtgärder handlar om utveckling av insamling av förpackningar och samverkan med producenterna. Det handlar även om vilka möjligheter som kan finnas att erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningar. Det pågår ett arbete med detta och frågorna bevakas av Reko.

Mål 6 ”Andel av hushållen som vet hur farligt avfall ska hanteras ska vara minst 90 %”

Detta mål har uppnåtts. De åtgärder som kan kopplas till detta har genomförts.

Mål 7 ”Andel av hushållen som vet hur grovavfall ska hanteras ska vara minst 95 %”

Målet har inte uppnåtts enligt den medborgarenkät som genomförts under perioden. Den undersökning som genomfördes 2004 visade att det var 89,3 % som uppgav sig veta det, medan det 2008 var 83 % som sa sig veta hur de skulle hantera grovavfall.

De åtgärder som kan kopplas till detta mål har alla genomförts.

Mål 8 ”Allt rötat slam ska uppfylla gällande gränsvärden för återföring av slam till jordbruksmark”

Detta mål har uppfyllts vad gäller gränsvärden. Det har dock visat sig vara svårt att avsätta slammet till lantbrukare i närområdet. Diskussioner pågår om det ska kunna vara möjligt att använda slammet som skogsgödning.

De åtgärder som kan kopplas till detta mål har genomförts.

Mål 9 ”Alla nedlagda kvarvarande kommunala avfallsupplag ska vara riskklassade och åtgärdsbedömas”

Detta mål har till viss del uppfyllts. En åtgärd anger att det ska upprättas en ”plan för att ta tillvara schaktmassor för täckning av nedlagda avfallsupplag”, detta har inte skett. Men schaktmassor har använts vid täckning av Hillstamon och Tamböle.

Miljökontoret driver frågor om undersökning av industrins tippar och arbetet med det har under perioden resulterat i att fyra av tio tippar har utretts.

Vissa av åtgärderna pågår, som att vidta de åtgärder som krävs i de 24 avfallsupplagen. Under 2011 fram till 2021 har 124 miljoner satsats på att åtgärda dess avfallsupplag. Det har inte tidigare funnits budgeterade medel för detta ändamål, även om avfallsplanen antogs under 2007 av Kommunfullmäktige.

Nationella mål

”Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 procent till år 2005 räknat från 1994 års nivå.”

Utvärderingen har ingen uppgift om mängden deponerat avfall under perioden. Avfallsplanen nämner inte någon mottagare för dessa uppgifter eller vem som ska rapportera dem.

De tre nationella mål som berör hanteringen av matavfall och biologiskt avfall.

Resultatet visar att det arbetas med detta på flera sätt. Dels genom att hushåll kan kompostera själva, dels genom att källsortera och samla in matavfall från hushållen. Det senare har ökat under åren men det finns ingen lokal uppföljning ännu. Det insamlade matavfallet komposteras för närvarande. Ett Biogas-projekt pågår för att undersöka hur biologiskt avfall kan hanteras i framtiden. Projektet undersöker möjligheten att bygga en anläggning för att röta avfallet till fordonsgas.

”Senast år 2010 ska minst 50 procent av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling”.

Till den del som berör materialåtervinning har målet uppnåtts, där Sundsvall ligger över rikets nivå. När det gäller den biologiska bearbetningen se ovanstående mål angående hantering av biologiskt avfall.

”Senast år 2015 ska minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör överföras till åkermark.”

Gränsvärden finns angivet för fosfor och dessa nivåer är uppnådda. Att återföra till växtodling har varit ett bekymmer då intresse saknas hos den lokala näringen.

”Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana förorenade områden som idag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden skall vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2010.”

Detta arbete pågår och i vissa delar har åtgärder genomförts. Att åtgärder genomförts innebär att ett uppföljningsarbete och kontrollprogram vidtar. Detta för att säkerställa att inga oönskade effekter av åtgärderna uppstår efter en tid.

Regionala mål

”Total mängd deponerat avfall ska minska och högst uppgå till 2003 års nivå.”

Utvärderingen har ingen uppgift om mängden deponerat avfall under planperioden. Avfallsplanen nämner inte någon mottagare för dessa uppgifter eller vem som ska rapportera dem.

Synpunkter från arbetsgrupp, intervjuer och deltagare i seminariet med lärande karaktär

Ett seminarium med lärande karaktär arrangerades av utvärderarna. Det var ett tillfälle för diskussioner och reflektioner kring utvärderingens resultat. Det gavs också tillfälle att diskutera vad en framtida avfallsplan kan innehålla. Intervjuer med involverade personer har också givit många intressanta synpunkter och fakta. Detta har också skett i samarbetet med den arbetsgrupp som har tillsatts för arbetet kring den nya avfallsplanen.

Fördelar

Avfallsplanen upplevs av många som ett fungerande styrdokument och är ett bra stöd i det ordinarie arbetet. Många av de åtgärder som finns i dokumentet har genomförts, pågår fortlöpande eller har utvecklats över tid.

Dokumentet har fungerat väl beträffande de lokala föreskrifterna, som enkelt och tydligt beskriver de olika ansvarsförhållanden som råder mellan fastighetsinnehavare/nyttjanderättshavare och kommunen, där kommunstyrelsen har verksamhetsansvaret för avfallshanteringen i kommunen.

Miljökontoret är den instans som har tillsynsansvaret av avfallshanteringen i kommunen. Avfallsplanen upplevs som ett bra stöd i det arbetet. Det är enkelt att hitta de lokala föreskrifterna och den miljökonsekvensbeskrivning som finns med i planen är också ett stöd i tillsynsarbetet.

Avfallsplanen har fungerat väl som underlag för upphandling av renhållningsentreprenör.

Till viss del upplevs de lokala målen som tydlig formulerade med ska-krav, vilket i sig är en förutsättning för att kunna mäta om målen nås.

Avfallshierarkin anges tydligt i avfallsplanen och är en bra modell som visar hur avfall generellt ska hanteras.

Nackdelar

Dokumentet saknar

- Hur nedskräpning ska hanteras
- Hur samarbete kan ske med företagare
- Åtgärder för tillgänglighetsfrågor
- Servicemål för kunder

Att de lokala målen inte är numrerade i dokumentet upplever flera personer som en praktisk nackdel. De menar att en numrering av målen på ett enkelt sätt hade kunnat fungera som koppling mellan målen och de åtgärder som beskrivs i dokumentet. I avfallsplanen är mål och åtgärder separerade i olika kapitel och det finns ingen tydlig koppling dem emellan.

Några upplever en osäkerhet om huruvida de lokala målen och de åtgärder som beskrivs i dokumentet har någon direkt koppling till de nationella målen, eller till EU-direktiv. Det sambandet är inte tydligt i dokumentet.

Flera personer menar att mål bör vara formulerade som effektmål, inte åtgärdsorienterade mål. Därför bör mål formuleras så att de åtgärder eller aktiviteter som ska genomföras också

leder till måluppfyllelse. Detta grundar sig i de erfarenheter som de fått under perioden när avfallplanen har varit gällande. Men även deltagare i seminariet som inte konkret har arbetat med avfallsplanen hade synpunkter på målformuleringarna.

- Vissa av de uppsatta målen har varit svåra att arbeta mot eftersom de å ena sidan varit för omfattande i sin formulering eller å andra sidan för otydligt definierade. Svårigheter har också funnits på grund av att det inte avsatts ekonomiska medel till att arbeta i enlighet med uppsatta mål.
- Ett exempel är att målformuleringen ”Minskning av mängden säck- och kärlavfall per invånare med 10 % från 2005” har försvårat arbetet med uppföljningen. Svårigheten består i att det inte kan särskiljas vad som är hushållsavfall hos olika verksamheter eftersom de inte separerar verksamhetsavfall och hushållsavfall i verksamheterna. Det går inte att avgöra om det är hushållens avfallsmängd som ökat eller om det är mängden hushållsavfall i verksamheter som har ökat, eller båda två.

Det upplevs också av flera vara svårt att påverka målen, eftersom vissa delar handlar om människors attityder och beteende.

I planen finns inga delmål och ingen angivelse om vid vilka tidpunkter mätningar ska genomföras för att följa upp om olika åtgärder genomförts och med vilket resultat. Det är inte heller tydligt vem som är mottagare av uppföljningen.

Under perioden har en ny inriktning när det gäller insamling av matavfall tillkommit. Den förändringen kan inte direkt kopplas till formuleringar i målsättningar och åtgärder i dokumentet.

Det finns inga fastlagda eller dokumenterade mätmetoder kring hur uppföljning under åren har skett. Ansvariga för mätningarna har mer eller mindre gissat sig till hur det arbetet har utförts tidigare. Verktöget som används ger inte möjligt att i efterhand se de kommentarer om exempelvis uträkningar som läggs in i den så kallade Livsmiljöbarometern på kommunens webbplats.

Under perioden har det skett en organisationsförändring. Blåbergets avfallsanläggning tillhör från och med 1 januari 2008 Sundsvall Energi. Den hörde tidigare till Reko Sundsvall.

Den nybyggda återvinningscentralen ”Kretsloppsparken” tillhör Reko som även driver återvinningscentralerna i Johannedal, Svartvik och Bydalen. På uppdrag av kommunen ansvarar Reko för avfallshantering, rådgivning och hantering av miljöfarligt avfall.

Inför framtiden

I intervjuer, möten med arbetsgruppen och under det lärande seminariet har det framkommit flera önskemål om vad som bör finnas med i en framtida avfallsplan.

- En statlig utredning pågår angående avfallshantering, den beräknas vara klar halvårsskiftet 2012.
- Det upplevs som positivt att insamlingen av matavfall utvecklas och att hushållen bidrar i den insatsen.
- Mätbarheten i de lokala målen måste göras tydligare i den nya planen.

- Information och rådgivning är en mycket viktig del och det kommer att finnas ett sådant behov även under kommande period för avfallsplan.
- Att undersöka vad kunderna vill ha är viktigt, det bör därför genomföras kundundersökningar och finnas möjligheter till kommunikation med dem.
- Vad händer om det inte blir en biogasanläggning i Sundsvall, vilken strategi finns för att ta hand om det insamlade biologiska avfallet och slammet då?
- Kommunens egen organisation har inte haft några krav på sig i den nuvarande avfallsplanen. De borde vara föregångare i att arbeta med frågorna i exempelvis förskola, skola, fastigheter, kultur o fritid.
- Tillsyn angående avfallshantering skulle kanske vara möjligt, vid miljökontorets reguljära arbete.
- Hur möta företagare för att diskutera detta, eftersom de kan ha en del att vinna ekonomiskt på att sortera sitt avfall.
- Ett beslut av Kommunfullmäktige att anta avfallsplan upplevs av informanterna inte vara tillräckligt. Informanterna menar att dessa frågor behöver diskuteras på alla nivåer på bred front. Detta för att arbetet med att den nya planen ska vara väl förankrat före kommunfullmäktiges beslut. En sådan förankring är viktig för att avfallsplanens mål och riktlinjer ska genomföras.
- Transporter av avfall – hur kan dessa finnas med i en ny avfallsplan
- Vilket mod, eller vilka förmågor, krävs för att gör nya saker under perioden för planen om omvärlden ställer nya, oväntade krav eller ger nya oväntade möjligheter för hantering av avfall.

Analys

Måluppfyllelse

Lokala mål och åtgärder

Flera av de lokala målen har till största delen uppfyllts. Det är några mål som inte har nåtts, det gäller mål nummer 1, 2,4, 7 och 9. Dessa kommenteras nedan.

Till mål nummer 1 har utvärderingen inte kunnat koppla några åtgärder. Under perioden har det ianspråktagits mark för ny deponi på Blåberget. Detta anses inte direkt vara en ny tipp utan att den befintliga tippet utvidgas.

Målet hade kunnat vara ett övergripande mål för avfallsplanen. Detta hade då inneburit att de övriga åtta målen direkt kunnat kopplas till det övergripande målet.

Det andra målet anger minskning av kärl- och säckavfall och avser hushållens avfall. Målet beskriver inte att det även finns hushållsavfall i företagens verksamheter och att detta inte särredovisas. Avfall från hushåll blandas med avfall från verksamheter. Arbetet med målet har varit problematiskt på grund av den verklighet som råder. De åtgärder som kopplas till målet stöder inte heller direkt arbetet med att hushållen ska minska sin avfallsmängd.

I arbetet med den nya planen bör det diskuteras hur målet ska formuleras, vilka indikatorer som kan kopplas till målet och vilka möjligheter det finns att mäta hushållens säck- och kärlavfall.

Mål nummer fyra som anger att det ska ske en minskning av matavfall i kärl- och säckavfallet är inte enkelt att mäta.

Det har under perioden arbetats med detta. Insamling av matavfall sker sedan 2009 men några mätningar har inte skett som stödjer att det skett en sådan minskning som avses i målet. Det finns inga uppmätta mängder av matavfall från 2008 att utgå från vid fortsatt uppföljning.

Mål nummer sju har målet att 95 procent av hushållen ska veta hur grovavfall ska hanteras. I en medborgarundersökning som genomfördes 2008 framkommer att det är drygt 83 procent av hushållen som uppger sig veta detta.

Om avsikten med detta mål är att styra om människors beteende till att lämna grovavfall på därför avsedd plats så kan metoden att mäta detta via en medborgarundersökning vara missledande. Det framgår inte hur många av de som säger sig veta hur grovavfall ska hanteras som också agerar utifrån sin kunskap. Utvärderingen har inte tagit del av någon mätning kring hur mycket grovavfall som lämnas på återvinningsstationerna under åren som planen omfattar.

Det nionde målet handlar om riskklassning och åtgärdsbedömning av kvarvarande kommunala avfallsupplag. Målet har i sig uppfyllts genom att avfallsupplagen har riskklassats, men har inte åtgärdats fullt ut.

Att detta inte har skett förklaras med att det inte från politiskt håll tidigare än 2011 avsatts medel för att vidta dessa åtgärder, detta trots att avfallsplanen visat kostnadsberäkningar för nödvändiga åtgärder. Kommunfullmäktiges beslut av avfallsplanen har inte nått ut i alla delar i

kommunens verksamhet. Det kan sägas kring detta dokument, likväl som andra styrande dokument, att det är viktigt att det finns förankring hos både politiker och tjänstemän så att det ges förutsättningar att bedriva ett gott arbete i de frågor beslutet gäller. Ett beslut som detta innebär att det tillkommer kostnader för att kunna verkställa åtgärderna. Med beslutet följde inte tillskjutna ekonomiska medel för att åtgärda exempelvis de gamla avfallupplagen. Detta har inneburit att åtgärderna kommit igång sent och alla åtgärder har inte kunnat slutföras.

Finns kopplingar mellan lokala och nationella mål?

Det första nationella målet att mängden deponerat avfall ska minska har koppling till avfallsplanens mål nummer ett som säger att ”inga nya avfallstippar ska anläggas i Sundsvalls kommun”.

Det andra nationella målet anger att materialåtervinning ska ske med minst 50 procent av hushållsavfallet, inklusive biologisk behandling senast 2012. Kopplingen till avfallsplanen är svag. Det finns inte någon mätning att ta del av kring detta mål.

Två av de nationella målen tar upp insamling av matavfall, och detta har i planen funnits med genom åtgärder som avser att hushållen ska kompostera sitt eget matavfall.

Under perioden har dock arbetet med det nationella målet utvecklats. Detta genom att det pågår införande av metodisk insamling av matavfall från hushåll och kommunala verksamheter. I planeringen ingår även att arbeta med ett projekt för en Biogasanläggning där biologiskt avfall ska kunna rötas till fordonsgas.

Det femte målet att senast 2015 ska minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör överföras till åkermark har koppling till den lokala planen i sitt mål nummer 8. Arbetet med detta pågår lokalt, men har inte vunnit gehör hos den lokala lantbruksföretagen.

Målet om att samtliga förorenade områden ska vara utredda och åtgärdade har haft en stark koppling till den lokala avfallsplanen i mål nummer 9. Arbetet pågår och i vissa delar har åtgärder genomförts.

Finns kopplingar mellan lokala och regionala mål?

Ett regionalt mål finns angivet i avfallsplanen och handlar om att mängden deponerat avfall ska minska och högst uppgå till 2003 års nivå. I utvärderingen har någon uppgift om mängden deponerat avfall under planperioden inte funnits tillgänglig. Kopplingen till de lokala målen är svag. Avfallsplanen nämner inte någon mottagare för dessa uppgifter eller vem som ska rapportera dem.

Avfallsplanens uppbyggnad

I det inledande skedet av utvärderingen genomfördes en kartläggning av samtliga lokala mål och de åtgärder som anges i planen. Kartläggningen har bidragit till att underlätta arbetet med utvärderingen. Bland annat blev det tydligt vilken organisation som var ansvarig för olika delar. Detta förenklade sökandet av information i organisationen.

Att detta arbete behövde göras innan bedömningen av måluppfyllelse kunde inledas pekar på brister i avfallsplanens uppbyggnad. Mål och åtgärder är inte tydligt strukturerade och

sammanlänkade. Bristen på struktur påverkar dem som ska arbeta med planen negativt, då det blir svårare att få överblick samt att koppla planerade åtgärder till de mål som är uppsatta.

Vem som ansvarar för uppföljning och utvärdering framgår inte tydligt i alla delar i planen. Hur rapportering ska ske kring måluppfyllelse är inte angivet och inte heller vem som är mottagare av denna rapportering. Detta är en brist och i arbetet med en ny avfallsplan är det viktigt att säkerställa att mätningar kan genomföras under perioden. Det är även viktigt att ange vem som är ansvarig för uppföljningen och vem som är mottagare av resultaten av uppföljningen.

Att kunna hantera frågor som aktualiseras i omvärlden och som inte har kunnat förutses vid dokumentets tillblivelse är en styrka. Under perioden har avfallhanteringen utökats inom området insamling av matavfall och en utveckling av återvinningsstationen vid Blåberget till den så kallade Kretsloppsparken. Detta är positivt eftersom dessa åtgärder även har inneburit att de nationella målen bearbetats.

Inför det fortsatta arbetet med en ny avfallsplan

Under utvärderingen har flera synpunkter framkommit som kan tas tillvara i det fortsatta arbetet med en ny avfallsplan för kommunen. Det handlar bland annat om den nationella avfallsplanen och hur den kan bidra samt om olika delar som upplevs saknas i nuvarande plan både vad det gäller mål och åtgärder. Det lärande seminarium som arrangerades upplevdes som en bra arbetsform. Genom att sådant seminarium kan kunskap, kompetens och viljeinriktningar för den nya avfallsplanen lätt fångas upp.

I det kommande arbetet med att ta fram en ny avfallsplan är det viktigt ta lärdom av de fallgropar som funnits med den nuvarande planen. Att sätta tydliga, enkla, mätbara och modiga mål är ett omfattande men oerhört viktigt arbete. Det är viktigt att planera för att det ska ske uppföljning under den period som ett styrdokument ska fungera.

Målsättningen bör vara att skapa ett dokument där tydliga mål kopplas till konkreta åtgärder med angivna uppföljningspunkter under arbetets gång. Alla som arbetar med ett mål bör känna till vilka de prioriterade åtgärderna är, vilka indikatorer som ska mätas och vem som är mottagare av informationen rörande sådan uppföljning.

Bilaga Lärande Seminarium

Dokumentation från Seminarium med lärande karaktär

Utvärdering av Avfallsplan i Sundsvalls kommun 2008-2011

Deltagare

Per Skjutar	Statsbyggnadskontoret/strategisk planering
Cecilia Bjarnhagen	Reko Sundsvall
Gunnar Farm	Ordf. Reko Sundsvall
Andreaz Strömgren	Miljökontoret
Tomas Wikner	Reko Sundsvall
Jonas Strandberg	Reko Sundsvall
Annelie Henriksson	Miljökontoret
Hélen Lundahl	Statsbyggnadskontoret/strategisk planering
Karolina Tornberg	Miljökontoret
Anita Wiklander	Annorlunda Konsult AB
Malin Sundberg	Annorlunda Konsult AB

Workshop I

Hur upplever du att målen i Avfallplanen 2008-2011 har fungerat?

Har de varit ett stöd för ert arbete?

Grupp I

Planen har fungerat som styrande dokument för upphandling av renhållningsentreprenör
Målformuleringarna har varit bristande, försvårat uppföljning och varit ottydligt för vad som ska följas upp

Målen resultatorienterade

Bör vara effektmål, inte åtgärdsorienterade mål, utan formulera målen och därefter de åtgärder som kan leda till målet

Vad vill invånarna, viktigt med kommunikation

Målförankring inom kommunens organisation

Grupp II

Uppföljningsbara mål

Mottagare av målformuleringarna

Vad får taxan användas till?

Vem finansierar vad?

Producentansvaret – hur ska små företag anpassas till taxan

Vad vill företagen ha hjälp med?

Gruppenpassad info; broschyr, webbplats

Åtgärder och mål för kontinuerlig uppföljning

Komma i mål med åtgärderna

Vem ansvarar för uppföljningen

Rapporteringsansvar och uppföljningsansvar

Synka nyckeltal i relation till ”etablerade” efterfrågade mål; ex nationella mål

Workshop II

Vilka mål anser ni ska finnas med i den nya avfallsplanen?
Hur ska de utformas för att vara ett stöd i arbetet?

Grupp I

Ansvarsfördelning
Resurstilldelning
Finansiering
Avfallshierarkin kan vara en grund för målarbetet
Miljömål
Gruppen formulerade några mål som de vill ha med framåt:
Minskning av avfall totalt
Matavfall ska bli biogas
Kunskapssökning
Tillgänglighet
Kundperspektivet
Effektmål – utfall – verklighet + → åtgärder

Grupp II

Avfallshierarki
Enkelt att göra rätt för den enskilda personen
Gruppenpassning
NKI - Hur nöjda är kunderna
Vad får det kosta för kund – taxa och skatt
Så rent avfall som möjligt
Kvalitetsmål för sortering
Export av avfall – avfall på avvägar
Tillsyn av Miljökontoret är ett instrument mot lokala företag
Tillsyn kan formuleras utifrån mål
En jämförelse - vad det kostar att inte sortera avfall

Workshop III

Hur kan målsättningarna mätas över tid?
Vad händer med planen om det sker förändringar i omvärlden eller i verksamheten?
Hur ska uppföljning planeras?

Grupp I

Mäta redan tillgänglig data, statistik
Mål som enkelt kan följas upp
Mäta mål i rimlig tid
Planera tidpunkt för mättillfällen
Plockanalys enkelt – kan specialutformas och användas för flera mål
Fördelning och ansvar kring mål och åtgärder
NKI – använda redan befintliga nationella mätmetoder, ex SCB
Uppföljningscykler om 2 år
Upphandlingstidpunkt (av renhållningsentreprenör)
Tid för åtgärder
Dela upp mål i kortare tidsintervall, 1 eller 2 år
Energimål påverkar arbetet med avfall – viktigt att undvika motstridiga mål

Grupp II

Gruppen fortsatte på de tre mål de hade diskuterat i W1

Minskning av avfall totalt

Plockanalyser kan användas i stor utsträckning

Designas så de passar ändamålet

Området är specifikt

Matavfall ska bli biogas

Plockanalys – mäta mängder avfall i relation till mängd producerad fordonsgas

Kunskapssökning

Livscykelanalys

Variationer mellan kundgrupper

Analysvariabler; geografi, socioekonomi, livsstil, demografi

NKI – kommunikation

Målstyrning via MRP - process – Avfallsplanen kan fungera tillsammans med den – för att mäta resultat och vidta åtgärder efter avrapportering

Livsmiljöbokslut, forum för uppföljning

Politiken tar beslut – tilldelar resurser

Delegera uppföljningsansvaren i planen

Bilaga 5

Redovisning av utredningsläget för gamla deponier

Definitionen finns hos Naturvårdsverkets rapport 4918 metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Riskklassningen är en samlad riskbedömning och har följande indelning enligt rapporten:

- 1 = Mycket stor risk
- 2 = Stor risk
- 3 = Måttlig risk
- 4 = Liten risk.

Eftersom 0 (eller 5 om man så vill) inte finns har vi valt att tolka 4 som ”Liten eller ingen risk”.

Kommunala deponier

Kommunala deponier/tippar som omfattas av tilldelade medel från kommunfullmäktige och där åtgärder planeras.

Namn enl avfallsplan	Riskklass	Åtgärdas	Kommentar
Lomyren	1-2	2014-2016	Huvudstudie klar, projektering pågår. Eventuellt kan överskottsmassor från E4 Sundsvall (Njurunda) användas till täckning av tippen.
Hillstamon	2	2013	Anmälan lämnades in juni 2012. Åtgärder påbörjade.
Tamböle	2	2011-2013	Pågående åtgärd i samarbete med Trafikverket.
Selångertippen	2	2015-2016	Lägre prioritet än vad avfallsplanen anger.
Allstatippen	2-3	2015-2016	Osäker klassning. Komplettering pågår.
Bällstatippen	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar.
Åstatippen	2	2015-2016	Åtgärdsutredning pågår.
Luckstatippen	4	2015-2016	Osäker . Komplettering pågår.
Nedansjötippen	2	2016-2017	
Fanbytippen	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar
Kärvstatippen	2	2016-2017	
Gimofors	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar, städning av löst liggande skrot
Östbyn	2	2016-2017	
Lidentippen	2	2016-2017	
Åsentippen	3	2016-2017	
Glömstatippen	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar.
Indalstippen	2	2016-2017	
Alnö-Älva	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar.
Alnö-Säter	2	2015-2016?	Komplettering pågår, oklart när nuvarande verksamhet kan upphöra.
Alnö-Släda	2	2013-2014	Åtgärdas (ev.) med överskottsmassor från VA-projektet på Alnö.
Bergatippen	2	2013-2014	Överskottsmassor från E4 Sundsvall (Njurunda) kommer att användas till täckning av tippen.
Sköle 25:7 (Åkarvägen)	3-4		Komplettering pågår.
Sköle 1:110	4		Komplettering pågår.
Sköle 4:88 (Storjorden)	2	2015-2016	Projektering pågår.
Förrådet 4	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar.
Böletippen	4		Inget behov av åtgärder eller fler utredningar.

Övriga kommunala tippar där åtgärder inte krävs

Namn enl avfallsplan	Kommentar
Blåbergstippen	Pågående verksamhet
Håkanstättippen	Åtgärdad i ett tidigare skede
Burettippen	Åtgärdad i ett tidigare skede
Sodalen 7:1	Nedskräpningsärende
Sodalen 1:26	Nedskräpningsärende
Sodalen 6:1	Nedskräpningsärende
Fors 4:40	Åtgärdad 2010, uppföljning pågår.
Sörfors	Har ej gått att återfinna vid platsbesök

Nedlagda industrideponier/tippar (2013-02-11)

Namn/fastighet	Riskklass	Ansvarig	Avslutningsår	Tillsyn	Övrigt:
SCA Gärdeberget, Gärde 1:47		SCA	1969	Miljönämnden	Utredning klar, åtgärder planeras.
SCA Hemmanet, Nolby 7:14		SCA	1974	Miljönämnden	Utredning klar, åtgärder planeras.
SCA Tunadal, Tunadal 1:1		SCA	70-80-tal (?)	Miljönämnden	Utredning pågår.
SCA Skönvik, Finsta 5:1	1	SCA	1971	Miljönämnden	Utredning klar, åtgärder planeras.
SCA Sköle, Sköle 4:88				Miljönämnden	Utredning pågår
SCA Tuna, Prästbord 1:1				Miljönämnden	Utredning pågår
Sundsbruks gamla industritipp, Västland 12:29				Miljönämnden	
Johannedal gamla industritipp, Huggsta 1:103				Miljönämnden	
Matfors gamla industrideponi, Tuna- Ängom 1:1				Miljönämnden	
Stockvik (Kattvikstippen),	3	Akzo Nobel	1997	Länsstyrelsen	

Stockvik 4:1	(åtgärdad)				
Svartvik, Nolby 7:133	1	SCA	1974	Länsstyrelsen	
Essvik, Rävsvund 1:49 m.fl.	1		1976	Länsstyrelsen	(Ligger inom pågående statsbidragsobjekt)
Nyhamn, Skottsund 9:15	1		1966 (deponi)	Länsstyrelsen	(ligger inom pågående statsbidragsobjekt)
Gränges/Kubal, Skönsmon 2:98	1	Kubal	1973	Länsstyrelsen	(verksamheten i drift)
Ortviken (åtgärdad?)				Länsstyrelsen	

Bilaga 6

Redovisning till länsstyrelsen

Administrativa uppgifter

Kommun: Sundsvalls kommun

År: 2015-2020

Datum när planen antogs: 2013-09-30

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Övriga medverkande nämnder: Miljönämnden, Stadsbyggnadsnämnden

Kommunens befolkning och struktur (2 §)

Befolkning, totalt: 96 687

Datum: 2012-12-31

Antal hushåll i småhus: 19 171 (SCB 2010-12-31)

    i flerbostadshus: 28 295 (SCB 2010-12-31)

    i fritidshus: 5489 fritidshusabonnemang finns registrerade i Reko Sundsvalls kundregister

Avfall som kommunen ansvarar för (3 §)

Totalt insamlad mängd avfall: 46 495 ton

Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling: 1366 ton

Insamlad mängd farligt avfall: 578 ton

Avfall som omfattas av producentansvar (4 §)

Förpackningar och tidningar som samlas in via återvinningsstationer eller fastighetsnära insamling: 7941 ton

Elektriska och elektroniska produkter: 1581 ton

Batterier: 98 ton

Lokala mål som utgår från nationella miljökvalitetsmål och regionala mål

Avfallsplanen består av fyra prioriterade områden, elva mål och ett utredningsuppdrag.

1. Minska avfallsmängderna
  - 1.1 *Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska med startår 2012.*
  - 1.2 *Minska matavfallet i kommunens skolrestauranger med 20% med startår 2013.*
  - 1.3 *Minst 40 % av invånarna i åldern 18 år och högre ska uppge att de ofta handlar begagnade varor. (Köper/säljer/tar emot/ ger bort)*
2. Ökad återvinning och återanvändning
  - 2.1 *Mängden förpackningar i kärl- och säckavfall ska vara max 0,6kg/hushåll och vecka.*
  - 2.2 *Avfall från samtliga kommunala förvaltningar och bolag, inkl. samtliga anläggningar källsorteras i alla förpackningsfraktioner, matavfall och farligt avfall.*
  - 2.3 *Senast år 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara.*
3. Minskad spridning av miljögifter
  - 3.1 *0 % farligt avfall och elavfall i kärl och säckavfall*
  - 3.2 *Åtgärda gamla kommunala deponier*
  - 3.3 *Återföring av slam till produktiv mark.*

4. Ökad service och information

4.1 Alla anställda i kommunala förvaltningar och bolag skall ges kunskaper om hur avfall skall hanteras.

4.2 95 % av hushållen ska vara nöjda med avfallshanteringen.

5. Utredningsuppdrag: Fastighetsnära insamling

Lokala mål för avfall som kommunen ansvarar för (7 §): Samtliga mål

Lokala mål för avfall som kommunen inte ansvarar för (8 §): Mål 2.3 gäller förutom hushållsavfall även matavfall från butiker. Mål 1.1 och 1.3 ansvarar kommunen för de åtgärder som föreslagits, det är dock svårt för kommunen att påverka hur invånarna konsumerar. Målen har således delat ansvar. Dessutom finns åtgärder kopplade till de övergripande områdena som berör annat än hushållsavfall t.ex. bygg och rivningsavfall och matavfall i livsmedelsverksamheter.

Förteckning över anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Sammanställningen omfattar avfallsanläggningar i Sundsvalls kommun som enligt bilaga 1 till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd klassade som anmälningspliktig verksamhet eller tillståndspliktig verksamhet.

Anläggningens namn	Lokalisering/ Fastighet	Lokalisering/adress	SNI-kod/ koder	Typ/typer av avfall som tas emot	Metoder som används för återvinning eller bortskaffande	Totalt mottagna mängder under år 2011 (ton/år)	Kapacitet (ton/år)	Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd (ton/år)
Blåbergets avfallsanläggning	Knävland 2:21	Blåberget, Sundsvall	90.30 90.350 90.70	Industriavfall, Grovavfall, farligt avfall mm från hushåll	Deponi, återvinning, mellanlagring, sortering	101 298		260 000 ton/år exkl. jordmassor
Ganska Deponi AB (Vaple Deponi AB)	Nolby 6:81		90.300 90.330	Industriavfall	Deponering	6 280	Uppgift saknas	25 000
Svartviks Återvinningscentral	Nolby 7:139		90.50, 90.40, 90.110	Grovavfall, farligt avfall mm från hushåll	Mellanlagring	2536		Samtidigt lagrad mängd 175 ton
Johannedals Återvinningscentral	Huggsta 1:160		90.50, 90.40, 90.110	Grovavfall, farligt avfall mm från hushåll	Mellanlagring	3473		Samtidigt lagrad mängd 170 ton
Bydalen Återvinningscentral	Bydalen 1:1		90.60	Farligt avfall mm från hushåll	Mellanlagring	124		Ej tillståndspliktig
Kretsloppsparken återvinningscentral	Knävland 1:27, Knävland 2:34		90.40, 90.60	Grovavfall, farligt avfall mm från hushåll	Mellanlagring	9476		Ej tillståndspliktig

Station för farligt avfall, Liden	Lidens-Byn 1:66		90.60	Farligt avfall	Mellanlagring	1,4			Ej tillståndspliktig
JEG åkeri	Österkolsta 1:11	Kolsta 207, Sundsvall	90.40	Petflaskor, aluminiumburkar	Mellanlagring	Uppgift saknas	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig
Linjegods i Sundsvall AB	Rosenborg 3	Kolvägen 3, Sundsvall	90.60	El-avfall	Mellanlagring	Uppgift saknas	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig
Norddepot AB	Skönsmon 2:1	Oljehamnen, Sundsvall	90.50	Farligt avfall	Mellanlagring	0	Uppgift saknas		10000
IL Recycling Returpapper AB	Huggsta 1:160	Johannedalsvägen 67, Sundsvall	90.100, 90.70, 90.90, 90.40, 90.60	Returfiber, plast, metall, brännbart avfall, farligt avfall, el-avfall	Sortering, pressning/, förbehandling, mellanlagring	39 902	Uppgift saknas		90 366
Stena Gotthard Återvinning AB	Söderåsen 8:2	Töva Industriområde	90.50, 90.110, 90.90	Kabel, järn, metallskrot, el-avfall	Förbehandling, återvinning	12 292	Uppgift saknas		30 150
Corvara Industri	Högom 3:179	Mejselvägen 11	90.90, 90.60	Farligt avfall, byggavfall	Mellanlagring, Sortering	0	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig
Svartviks Bildemontering	Nolby 4:12	Tunavägen 40, Kvissleby	90.120	Skrotbilar	Återvinning	Uppgift saknas	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig
Sundsvalls Bildemontering	Filla 14:2	Ekenäsvägen 18, Sundsbruk	90.120	Skrotbilar	Återvinning	Uppgift saknas	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig
Terrängmaskiner	Nacksta 5:77	Bergsgatan 120, Sundsvall	90.110	Skrot	Återvinning	Uppgift saknas	Uppgift saknas		Ej tillståndspliktig

SCA Ortviken, Landutfyllnad	Korsta 7:69	Ortviksvägen 80, Sundsvall	Uppgift saknas	Biobränsleaska, smetrest (lera)	Återvinning,	37 468	Uppgift saknas	Uppgift saknas
Korstaverket	Korsta 8:11	Sjöfartsvägen 1, Sundsvall	40.40 90.200	Hushålls- och verksamhetsavfall farligt avfall	Förbränning	192 890 avfallsbränsle 1245 Farligt avfall	Uppgift saknas	260 000, förbränning 10 000, farligt avfall
Stöd och omsorg, Sundsvalls kommun	Bataljonen 2	Kompanivägen 3, Sundsvall	90.90	El-avfall	Förbehandling	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Ej tillståndspliktig
Skanska Sverige AB	Bunsta 2:8 m fl	Vedamon bergtäkt, Njurunda	10.50 90.110	Betong, asfalt, schaktmassor	Återvinning, sortering,	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Uppgifter saknas
Råsta Bergtäkt, NCC	Gärde 1:42 m fl	Råsta, Sundsvall	10.50 90.110	Betong, asfalt, tegel, jordmassor, sopsand.	Återvinning, sortering,	51102	Uppgift saknas	Uppgifter saknas
Åkerigrus i Sundsvall AB, Bosvedjan	Färsta 2:10	Bosvedjan, Sundsvall	10.50 90.110	Betong, asfalt, schaktmassor	Återvinning, sortering,	Uppgifter saknas	Uppgift saknas	Uppgifter saknas
Service och teknik förvaltningen. Sundsvalls kommun	Nacksta 5:76	Slöjdgatan 8, Sundsvall	90.170	Park- och trädgårdsavfall	Biologisk behandling	Uppgifter saknas	Uppgift saknas	Ej tillståndspliktig
Ekologisk teknologi i Skellefteå AB	Skönsmon 2:1	Petroleumvägen 2, Sundsvall	90.160	Förorenad jord	Biologisk behandling	12 227	5000-6000 /behandling	20 000; Behandling 20 000; Lagring
Birstaverken AB	Birsta 1:9, 1:11	Birstavägen 10, Sundsvall		Aska och järnhaltig processvatten (intern)	Fällning och omsmältning	Uppgift saknas	Uppgift saknas	200; zinkaska 25 m3 processbad/år

Bilaga 7
Enkät för kundundersökning
Reko 2013

Ålder	18-25	26-35	36-49	50-64	65-75	76-100+
	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kön	Man	Kvinna				
	☐	☐				
Boende	Villa	Lägenhet				
	☐	☐				
Om du bor i lägenhet, finns kärl för sortering av förpackningar vid fastigheten där du bor?	Nej	Ja				
	☐	☐				
Finns det en brun tunna för matavfall där du bor?	Nej	Ja	Vet inte			
	☐	☐	☐			
	Mycket missnöjd	Ganska missnöjd	Varken eller	Ganska nöjd	Mycket nöjd	Vet ej / ingen åsikt
Sammanfattningsvis, hur nöjd är du med avfallshanteringen (Sophämtning vid fastighet, återvinningscentral och annan insamling av grovsopor och farligt avfall)?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med hur kommunens bemannade återvinningscentraler fungerar gällande att lämna avfall?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med tillgängligheten till kommunens återvinningscentraler, t.ex. öppettider, närhet till bostad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med skyltningens tydlighet på återvinningscentralerna?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med personalens bemötande på återvinningscentralerna?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med hur sophämtningen från din fastighet sköts?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med hur det fungerar att sortera ut förpackningar och tidningar idag? (Återvinningsstation)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med Rekos kundservice?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med kundservice öppettider? (kl. 9-16)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur nöjd är du med den information du får från Reko om hur du ska sortera hushållens avfall?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Aldrig	Ibland	Ofta	Har inte hört talas om livsmiljöalmanackan		
Hur ofta använder du dig av Livsmiljöalmanackan när du söker efter information om avfallshandling?	☐	☐	☐	☐		

Fler frågor på nästa sida.

	Aldrig	Ibland	Ofta
Hur ofta köper eller tar du emot begagnade saker?	☐	☐	☐
Hur ofta ger du bort eller säljer saker begagnat?	☐	☐	☐
Hur ofta, när du ska köpa något, tittar du först om det finns begagnat?	☐	☐	☐
Hur ofta väljer du att köpa begagnat istället för nytt?	☐	☐	☐

Hur känner du inför att köpa begagnade saker ur följande kategorier?

Markera även i kolumnen till höger om du skulle kunna tänka dig sälja saker ur kategorin.

	Skulle inte köpa begagnat	Jag kan tänka mig köpa begagnat	Köper helst begagnat	Säljer/ger gärna begagnat
Ytterkläder	☐	☐	☐	☐
Kläder (ej underkläder)	☐	☐	☐	☐
Möbler	☐	☐	☐	☐
Byggvaror	☐	☐	☐	☐
Inredning (lampor, gardiner osv.)	☐	☐	☐	☐
Husgeråd (porslin, stekpannor osv.)	☐	☐	☐	☐
Elektronik	☐	☐	☐	☐
Vitvaror	☐	☐	☐	☐
Fordon	☐	☐	☐	☐
Fritidsutrustning (cyklar, skidor osv.)	☐	☐	☐	☐
Barnartiklar (barnvagn, bärstol osv.)	☐	☐	☐	☐

	Nej	Ja
Skulle du kunna tänka dig ge bort en begagnad sak i present?	☐	☐
Om du fick en begagnad sak i present, skulle du automatiskt värdera den lägre än motsvarande sak fabriksny?	☐	☐
Eftersträvar du att minimera dina avfallsmängder?	☐	☐

Övriga kommentarer _____
 _____
 _____
 _____

Fyll i adress här för att delta i utlottningen av biobiljetter. Sista svarsdag 7 februari 2013.

_____

Tack för hjälpen!

Bilaga 8

Planens disposition med hänvisning till lagstiftning

Varje kommun är enligt miljöbalken skyldig att upprätta en renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter om avfallshantering. Vad en avfallsplan ska innehålla styrs av olika lagkrav. De identifierades i ett tidigt skede vid framtagande av den nya avfallsplanen. För att säkerställa att alla nödvändiga delar kommer med upprättades en disposition av avfallsplanen med koppling till de identifierade lagkraven. Dispositionen presenteras i denna bilaga och har legat till grund för avfallsplanens utformning.

Följande lagar, förordningar och föreskrifter identifierades som huvudsaklig lagstiftning vid framtagande av en ny avfallsplan:

1998:808 6 kap Miljöbalken, Miljökonsekvensbeskrivningar och annat beslutsunderlag

1998:808 15 kap Miljöbalken, Avfall och producentansvar

2006:1273 Förordningen om producentansvar för förpackningar

2011:927 Avfallsförordning

NFS 2006:6 Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning

1. Inledning

1.1 Syfte

1.2 Organisation

Allmänna råd till NFS 2006:6 till 15 kap 11 § miljöbalken, Arbetet med avfallsplanen bör organiseras på ett sätt som underlättar integration med övrig verksamhet i kommunen.

2. Mål

NFS 2006:6, 7§, För avfall som kommunen ansvarar för skall planen innehålla mål för insamling och behandling av avfallet samt mål för hur avfallets mängd och farlighet kan minskas. Planen skall även innehålla lokala mål som utgår från nationella miljökvalitetsmål och regionala mål som berör avfallsområdet. Planen skall vidare innehålla en beskrivning av hur de lokala målen kan bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen respektive de regionala målen nås.

NFS 2006:6, 8§, För avfall som kommunen inte ansvarar för skall planen innehålla lokala mål som utgår från de nationella miljökvalitetsmål som berör avfallsområdet.

Allmänna råd till NFS 2006:06, Målen bör ange den övergripande inriktningen på avfallsarbetet i kommunen. De övergripande målen bör brytas ned i konkreta mål som är både mätbara och tidsatta.

Hanteringen av farligt avfall bör ges hög prioritet när målen formuleras. Målen bör ta till vara inte bara miljö- och renhållningsperspektiv utan även konsumentperspektiv, som till exempel brukarnas upplevelse.

Mål för insamlingssystem bör omfatta systemets utformning med hänsyn till olika typer av bostadsområden, estetiska kvaliteter, säkerhetskrav samt möjligheter att motverka nedskräpning. Målen bör också ange den servicegrad som kommunen planerar vid insamling av grovavfall och farligt avfall.

Planen bör innehålla en beskrivning av hur tillsyn enligt kommunens tillsynsplan kommer att bedrivas i syfte att bidra till att de beskrivna målen nås.

Målen bör ange den övergripande inriktning som bör gälla vid hantering av sådant avfall som kommunen inte har ansvar för. Exempel på övergripande mål kan vara lämplig hantering och behandling för olika typer av avfall. Hanteringen av farligt avfall bör ges hög prioritet.

Planen bör innehålla en beskrivning av hur tillsyn enligt kommunens tillsynsplan kommer att bedrivas i syfte att bidra till att de beskrivna målen nås.

Direktivet,

- Avfallsplanen skall ange effektmål för avfallshantering, kundnöjdhet och ekonomi.
- Avfallsplanen skall redovisa kommunens syn och ambition avseende de nationella målen.
- Avfallsplanens mål skall vara mätbara och kunna följas upp.
- Ekonomiska konsekvenser för Sundsvalls kommun, renhållningsbolag, kunder och entreprenörer av avfallsplanen och renhållningsordningen skall framgå av dokumenten.
- Möjligheter att nyttja ny teknik för avfallshantering skall beskrivas i planförslaget.
- För mål och föreslagna åtgärder skall det framgå vem som är ansvarig för genomförande inkl. finansiering samt vem som ansvarar för att följa upp och redovisa resultatet.
- Avfallsplanen skall redovisa hur dess mål och aktiviteter bidrar till måluppfyllelse för andra kommunala mål inom energianvändning och klimatpåverkan.

3. Åtgärder

NFS 2006:6, 9§, Planen skall beskriva de åtgärder som kommunen planerar att vidta för att uppnå de uppsatta målen.

Allmänna råd till 2006:6, I planen bör anges vem som är ansvarig för att genomföra de olika åtgärderna och när åtgärderna planeras att genomföras.

4. Kommunbeskrivning

NFS 2006:6, 2 §, Sammanställ antal invånare, antal hushåll fördelat på boendeform samt kommunens näringslivsstruktur.

5. Nulägesbeskrivning och problemanalys

5.1 Hushållsavfall

NFS 2006:6, 3 §, För hushållsavfall som kommunen ansvarar för skall planen innehålla uppgifter om

1. var avfallet uppkommer,
2. insamlingssystem,
3. insamlade avfallsmängder och
4. hur detta avfall återvinns eller bortskaffas.

Allmänna råd Till 3 § NFS 2006:6, Hushållsavfall bör redovisas i nedanstående grupper. För varje grupp bör insamlad mängd anges och hur avfallet återvinns eller bortskaffas.

1. Kärl- och säckavfall
2. Grovavfall
3. Matavfall
4. Latrinavfall
5. Slam
6. Farligt avfall
7. Småbatterier

5.2 Verksamhetsavfall

NFS 2006:6, 4 §, För avfall som kommunen inte ansvarar för skall planen innehålla översiktliga uppgifter om uppkomna mängder avfall och om hur detta avfall återvinns eller bortskaffas.

Det avfall som kommunen inte ansvarar för skall redovisas översiktligt. Det innebär att ett urval kan göras av vilka uppgifter som redovisas. Urvalet kan till exempel göras med hänsyn till vilka uppgifter som är tillgängliga, vilka avfallsströmmar som antas ha stor betydelse för hälsa, säkerhet och miljö, aktuella miljömål samt frågor av lokal betydelse. Om ett sådant urval är gjort bör avfallsplanen redogöra för dess grunder och hur det kan påverka redovisningen. Uppgifter om mängder för de avfallsslag som omfattas av nationella miljö kvalitetsmål bör prioriteras.

Till viss del bör uppgifterna kunna hämtas från befintliga och kommande nationella system för insamling av avfallsdata. Även nyckeltal bör kunna användas för uppskattning av mängderna. Avfall som inte omfattas av producentansvar bör redovisas utifrån den bransch där avfallet uppstår enligt nedanstående indelning.

1. Jordbruk, jakt och skogsbruk
2. Fiske
3. Utvinning av mineral
4. Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksvaruframställning
5. Textil- och beklädnadsvarutillverkning och textilvaror + tillverkning av läder och lädervaror
6. Trävarutillverkning
7. Massa-, pappers- och pappersvarutillverkning; förlagsverksamhet och grafisk produktion.
8. Tillverkning av stenkolsprodukter, raffinerade petroleumprodukter och kärnbränsle
9. Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter + tillverkning av gummi- och plastvaror
10. Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter
11. Metallframställning och metallvarutillverkning
12. Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning + tillverkning av el- och optikprodukter + tillverkning av transportmedel
13. Övrig tillverkning
14. El-, gas-, ång-, hetvatten- och vattenförsörjning
15. Byggverksamhet
16. Tjänster
17. Återvinning
18. Partihandel med avfallsprodukter och skrot
19. Avloppsrening, avfallshantering, renhållning och liknande

5.3 Producentansvar

NFS 2006:6, 15 §, 2011:927, 78 § och 2006:1273, 12 §, Planen skall enligt 10 b § i förordningen (1997:185) om producentansvar för förpackningar innehålla ett särskilt avsnitt om förpackningar och platser för insamling av förpackningsavfall. Planen skall enligt 10 b § även innehålla uppgifter om åtgärder för att förebygga att förpackningsavfall uppstår och

åtgärder för att främja återanvändning av förpackningar. Motsvarande uppgifter skall även redovisas för returpapper.

Allmänna råd till NFS 2006:6 4 §

Avfall som omfattas av producentansvar bör redovisas i följande grupper.

1. Tidningspapper
2. Wellpapp- och kartongförpackningar
3. Plastförpackningar
4. Träförpackningar
5. Metallförpackningar
6. Glasförpackningar
7. Däck
8. Blybatterier tyngre än 3 kg
9. Bilar
10. Elektriska och elektroniska produkter

Allmänna råd till 2006:6, Planen bör innehålla en beskrivning om hur tillsynen över producenterna av förpackningar och returpapper kommer att bedrivas enligt kommunens tillsynsplan.

Planen bör innehålla uppgifter om hur kommunen kommer att informera hushållen om hantering av förpackningsavfall och returpapper.

5.4 Behandlingsanläggningar

5.5 Nedlagda kommunala soptippar, redovisning av åtgärder

NFS 2006:6, 6§, Planen skall innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall eller som inte längre används för detta ändamål. För varje sådan deponi skall en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön redovisas. För de deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare skall planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder för att förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön.

5.6 Nedlagda industritippar

NFS 2006:6, 6§, Planen skall innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall eller som inte längre används för detta ändamål. För varje sådan deponi skall en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön redovisas. För de deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare skall planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder för att förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön.

5.7 Regionalt samarbete

Allmänna råd till NFS 2006:6 till 15 kap 11 § miljöbalken, Kommunen bör beakta möjligheten att utarbeta avfallsplanen gemensamt med andra kommuner. Ett sådant samarbete bör utnyttja de möjligheter som finns till regional sammanställning, utöver redovisningen av de enskilda kommunernas uppgifter.

5.8 Nedskräpning

Allmänna råd till NFS 2006:06, Mål för insamlingssystem bör omfatta systemets utformning med hänsyn till olika typer av bostadsområden, estetiska kvaliteter, säkerhetskrav samt möjligheter att motverka nedskräpning.

5.9 Illegala bilskrotar

5.8 Återbruk

MB 15 kap 11 §, Avfallsplanen skall innehålla uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet.

6. Miljöbedömning

NFS 2006:6, 12 §, MB 6 kap, 11-18 §§ och 2011:927, 78 §, Planen skall innehålla en beskrivning av hur den miljöbedömning av planer och program som krävs enligt 6 kap. 11–18 §§ miljöbalken har genomförts.

Bilaga 1 Lokala föreskrifter för Sundsvalls kommun 2015-2020

MB 15 kap 11 §, För varje kommun skall det finnas en renhållningsordning som skall innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen och en avfallsplan.

2011:927, 74 § Kommunen får meddela föreskrifter om

1. hur utrymmen, behållare och andra anordningar för hantering av avfall ska vara beskaffade och skötas,
2. att vissa slag av avfall ska förvaras och transporteras skilt från annat avfall,
3. skyldighet att i fråga om förvaring och transport av avfall vidta andra åtgärder som är nödvändiga av återanvändnings- eller återvinningskäl eller av andra hälso- eller miljöskäl,
4. att den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen somger upphov till annat avfall än hushållsavfall ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning,
5. och hur en anmälan enligt 45 § ska göras.

75 § Kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om hanteringen av hushållsavfall.

76 § Föreskrifter enligt 74 § 1-3 och 75 § får inte avse hantering av avfall som hanteras genom en producentens försorg enligt föreskrifter om producentansvar som har meddelats med stöd av 15 kap. 6-7 a §§ miljöbalken.

Föreskrifter enligt 74 § 1 får inte avse hur mottagnings- och behandlingsanordningar för avfall i hamnar ska vara beskaffade och skötas.

Bilaga 2 Nationella, regionala och kommunala miljömål

NFS 2006:6, 7 §, Planen skall även innehålla lokala mål som utgår från nationella miljökvalitetsmål och regionala mål som berör avfallsområdet. Planen skall vidare innehålla en beskrivning av hur de lokala målen kan bidra till att de nationella miljökvalitetsmålen respektive de regionala målen nås.

Bilaga 3 Instruktion uppföljning av mål

NFS 2006:6, 10 § Planen skall beskriva hur målen kommer att följas upp.

Bilaga 4 Uppföljning av mål och åtgärder i föregående plan

NFS 2006:6, 10 § Planen skall beskriva hur målen kommer att följas upp. Planen skall också beskriva hur mål och åtgärder i den föregående avfallsplanen följts upp.

Bilaga 5 Redovisning av utredningsläget för gamla deponier

NFS 2006:6, 6§, Planen skall innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall eller som inte längre används för detta ändamål. För varje sådan deponi skall en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön redovisas. För de deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare skall planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder för att förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Allmänna råd till NFS 2006:6, För varje deponi bör det åtminstone finnas uppgifter om namn och plats. Även uppgifter om det avfall som har deponerats bör redovisas om de är tillgängliga. Bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljö bör genomföras som en orienterande studie enligt Naturvårdsverkets rapport 4918, Metodik för inventering av förorenade områden.

Bilaga 6 Redovisning till länsstyrelsen

Planen skall innehålla ett underlag till länsstyrelsen. Sammanställningen skall innehålla de uppgifter som anges i bilaga 1 till NFS 2006:6.

Uppgifter som ska lämnas till länsstyrelsens sammanställning

1. Administrativa uppgifter

Kommun:

År:

Datum när planen antogs:

Ansvarig nämnd:

Övriga medverkande nämnder:

2. Kommunens befolkning och struktur (2 §)

Befolkning, totalt:

Datum:

Antal hushåll i småhus:

    i flerbostadshus:

    i fritidshus:

3. Avfall som kommunen ansvarar för (3 §)

Totalt insamlad mängd avfall:

Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling:

Insamlad mängd farligt avfall:

4. Avfall som omfattas av producentansvar (4 §)

    Insamlade mängder avfall:

5. Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall (5 §)

Anläggningens namn:

SNI-kod:

Metoder som används för återvinning eller bortskaffande:

Typ av avfall som tas emot:

Totalt mottagen avfallsmängd:
Anläggningens kapacitet:
Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd:

6. Lokala mål som utgår från nationella miljö kvalitetsmål och regionala mål

Lokala mål för avfall som kommunen ansvarar för (7 §):

Lokala mål för avfall som kommunen inte ansvarar för (8 §):

Bilaga 7 Enkät för undersökning

NFS 2006:6, 10 § Planen skall beskriva hur målen kommer att följas upp.

Bilaga 8 Planens disposition med hänvisning till lagstiftning

Bilaga 9 Beskrivning av samråd.

Bilagan finns inte idag utan tillkommer efter samrådet.

NFS 2006:6, 11 §, MB 15 kap, 13§, Planen skall innehålla en beskrivning av hur det samråd angående förslag till renhållningsordning som krävs enligt 15 kap. 13 § miljöbalken har genomförts.

Bilaga 9
Beskrivning av samråd

Beskrivning av samråd

Samrådet av avfallsplanen har skett enligt reglerna i miljöbalken 15 kap 13 §. Lagen kräver att tiden för samrådet skall vara minst fyra veckor. Samrådstiden har varit sju veckor, 2013-04-08 till 2013-05-24. Kungörelse om samrådet har skett i Dagbladet, Sundsvalls Tidning och Sundsvalls Nyheter.

Sammanlagt 123 remissinstanser har getts möjlighet att yttra sig över förslaget. Dessutom har 11 medier fått förslaget.

Svar har kommit från:

- Centerpartiet
- Härnösands kommun
- Kultur- och fritidskontoret
- Länsstyrelsen i Västernorrland
- Miljönämnden
- miljöpartiet de gröna
- MittSverige Vatten AB
- Nämnden för arbetsmarknad, vuxenutbildning och integration
- Polismyndigheten i Västernorrlands län
- Reko Sundsvall AB
- Stadsbyggnadsnämnden
- Sundsvall Energi AB

Alla remissinstanser har varit inbjudna till ett möte med projektledningen, både styrgrupp och arbetsgrupp, för att kunna diskutera planförslaget. Mötet ägde rum 2013-05-14 i Stadshuset och 14 personer kom till mötet. Dessa representerade SCA, IKEA, Erikshjälpen, Landstinget Västernorrland, DIÖS Fastigheter AB, Hemfosa Fastigheter, Ragn-Sells AB, IL Recycling, Folkpartiet samt Kultur- och Fritidskontoret.

Förslaget till avfallsplan har under samrådstiden funnits på följande bibliotek och platser:

- Indals bibliotek
- Nacksta bibliotek
- Alnö bibliotek
- Kvissleby bibliotek
- Skönsbergs bibliotek
- Bosvedjans bibliotek
- Ljustadalens bibliotek
- Skönsmons bibliotek
- Granloholms bibliotek
- Matfors bibliotek
- Stöde bibliotek

Utöver biblioteken gick det att läsa planen i pappersform på dessa platser:

- Kommunhusets foajé
- Kommunhörnan på Kulturmagasinet
- Lidens bystuga

Till dessa ställen har även en affisch distribuerats där allmänheten kunnat läsa om samrådstiden och vart synpunkter skulle lämnas. Vid Kulturmagasinet har det funnits representant från kommunen resp. Reko Sundsvall AB vid två tillfällen i syfte att ge allmänheten möjlighet att diskutera planförslaget.

Kommunens hemsida ställdes i ordning med adressen <http://sundsvall.se/avfallsplan>. Där fanns planförslaget i digital version och med uppgift om var det även fanns att läsa i pappersformat. Uppgift om hur synpunkter skulle lämnas var beskriven.

Bilaga 10

Kommunfullmäktigebeslut § 189

KS-2013-00010

§ 188 Valärenden

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att** bifalla Charlotta Hellhoffs (M) avsägelse som nämndeman på Tingsrätten,
- att** utse Tomas Burman (M) till nämndeman på Tingsrätten efter Charlotta Hellhoff (M) för återstående delen av mandatperioden,
- att** bifalla Nathalie Diveby Qvists (M) avsägelse som ersättare i barn- och utbildningsnämnden,
- att** utse Bo Berg (M) till ersättare i barn- och utbildningsnämnden efter Nathalie Diveby Qvist (M) för återstående delen av mandatperioden.
- att** utse Jörgen Berglund till ledamot i Ägarråd för Medelpads Räddningstjänstförbund efter Magnus Sjödin (M),
- att** utse Jörgen Berglund (M) till ersättare för ägarombud till Sundsvalls kommuns Industriefastighetsutveckling AB (SKIFU) efter Magnus Sjödin (M),
- att** utse Jörgen Berglund (M) till ägarombud till Mitthem AB efter Magnus Sjödin (M).
- att** bifalla Christiane Rüdigers avsägelse som ledamot i Mitthem AB,
- att** utse Hicham Elkahtib (V) till ny ledamot i Mitthem AB efter Christiane Rüdiger (V).

Beslutsunderlag

- Koncernstabens skrivelse 2013-09-13, reviderad 2013-09-20, *samt kompletteringar upplästa vid sammanträdet*

Ordförandens signatur	Justerarnas signatur	Utdragsbestyrkande

KS-2012-00221

§ 189 Renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter för Sundsvalls kommun 2015–2020

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att** godkänna samrådsredogörelsen,
- att** anta renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter för perioden 2015-01-01 – 2020-12-31,
- att** kostnader för åtgärder enligt avsnitt 3 i renhållningsordning med avfallsplan och lokala föreskrifter för perioden 2015-01-01 – 2020-12-31, finansieras inom nämndernas ramar, samt
- att** insatser mot nedskräpning ska ingå i partiernas arbete med MRP 2015-2016, med plan för 2017 och 2018.

Bakgrund

Ärendet innebär att ta fram en ny avfallsplan och att aktualisera de lokala föreskrifterna om avfallshanteringen i Sundsvall. Nuvarande plan gäller till 2014-12-31, men en ny plan bör finnas antagen av kommunfullmäktige i september 2013 för att gälla från januari 2015. Tiden mellan beslut och när planen börjar gälla behövs för att ge Reko Sundsvall AB tid för att upphandla entreprenör för insamling av hushållsavfall. Den nya planen blir kommunens viljeinriktning inför denna upphandling.

Överläggning och beslutsgång

Lena Österlund (S), Sverker Ottosson (MP) och Kim G Ottosson (V) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens protokoll, 2013-09-16, § 231
- Koncernstabens skrivelse, 2013-08-14

Ordförandens signatur	Justerarnas signatur	Utdragsbestyrkande

Antagen av kommunfullmäktige 30 september 2013

www.sundsvall.se/avfallsplan

060 - 19 10 00